

Hallituksen esitys Eduskunnalle syyttäjälaitosta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki syyttäjälaitoksesta.

Lakiin koottaisiin tällä hetkellä useaan eri lakiin sisältyvät säännökset syyttäjälaitoksen hallinnosta ja organisaatiosta sekä syyttäjäistä ja syyttäjätoiminnasta.

Laissa määriteltäisiin syyttäjän tehtävät, toimivalta, tiedonsaantioikeus, esteellisyys, varallaolo ja asiamiehenä toimiminen. Laissa säädettäisiin myös syyttäjälaitoksen organisaatiosta eli Valtakunnansyyttäjänvirastosta

ja syyttäjänvirastoista sekä virastojen tehtävistä ja hallinnosta. Säännökset vastaisivat pääosin nykyisiä.

Keskeisin sisällöllinen muutos olisi kihlakunnansyyttäjän ja apulaissyyttäjän toimivaltan laajentaminen koko maahan. Muilta osin esityksessä tehtäisiin voimassa oleviin säännöksiin lähinnä teknisiä muutoksia.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2011.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	8
1 NYKYTILA.....	8
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	8
Syyttäjiä koskevan lainsäädännön taustaa.....	8
Syyttäjät.....	8
Syyttäjälaitoksen organisaatio.....	8
Muu syyttäjiä koskeva lainsäädäntö.....	9
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	9
Ruotsi.....	9
Norja.....	10
Tanska.....	10
1.3 Nykytilan arviointi.....	10
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	11
2.1 Esityksen tavoitteet.....	11
2.2 Keskeiset ehdotukset.....	12
Lain rakenne.....	12
Organisaatio.....	12
Paikallissyöttäjien toimivalta.....	12
Syyttäjän esteellisyys.....	13
Muut keskeiset muutokset.....	14
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	14
4 ASIAN VALMISTELU.....	14
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	17
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	17
1.1 Laki syyttäjälaitoksesta.....	17
1 luku. Yleiset säännökset.....	17
2 luku. Valtakunnansyyttäjänvirasto.....	19
3 luku. Syyttäjänvirastot.....	21
4 luku. Erinäisiä säännöksiä.....	22
5 luku. Voimaantulo.....	23
1.2 Oikeudenkäymiskaari.....	23
1.3 Rikoslaki.....	23
1.4 Säätölaki.....	24
1.5 Laki asianajajista.....	24
1.6 Laki eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille.....	24
1.7 Toiminimilaki.....	24
1.8 Sotilasoikeudenkäyntilaki.....	24
1.9 Sotilaskurinpitolaki.....	24
1.10 Laki liiketoimintakiellosta.....	24
1.11 Haastemieslaki.....	24
1.12 Puolustustilalaki.....	24
1.13 Käräjäoikeuslaki.....	24
1.14 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista.....	24

1.15	Rikosrekisterilaki	24
1.16	Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa	24
1.17	Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa	24
1.18	Laki holhoustoimesta	24
1.19	Henkilötietolaki.....	24
1.20	Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta.....	24
1.21	Laki valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä	25
1.22	Oikeusapulaki.....	25
1.23	Laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta	25
1.24	Laki sakon täytäntöönpanosta	25
1.25	Laki sananvapauden käyttämisestä	25
1.26	Laki edunvalvontavaltuutuksesta	25
1.27	Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä.....	25
1.28	Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta	25
1.29	Laki sakon ja rikesakon määräämisestä	25
1.30	Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta	25
1.31	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa.....	26
1.32	Laki panttilainalaitoksista	26
1.33	Valtion virkamieslaki	26
1.34	Sijoitusrahastolaki	26
1.35	Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin.....	26
1.36	Kalastuslaki	26
1.37	Metsästyslaki.....	26
1.38	Laki metsänviljelyaineiston kaupasta	26
1.39	Laki alusturvallisuuden valvonnasta	26
1.40	Laki alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisestä	26
1.41	Laki työriitojen sovittelusta.....	26
1.42	Patenttilaki	26
1.43	Laki patenttiasiamiehistä.....	26
1.44	Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta	26
1.45	Kuluttajansuojalaki	26
1.46	Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa	26
1.47	Opintovapaalaki	27
1.48	Ydinenergialaki.....	27
1.49	Laki hyödyllisyysmallioikeudesta.....	27
1.50	Siviilipalveluslaki.....	27
1.51	Laki lasten päivähoidosta.....	27
1.52	Tupakkalaki.....	27
1.53	Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta	27
1.54	Säteilylaki.....	27
1.55	Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	27
1.56	Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista	27
1.57	Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta	27
1.58	Merimieslääkelaki.....	27
1.59	Maastoliikennelaki	27
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	27
3	VOIMAANTULO.....	27
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	27
	LAKIEHDOTUKSET	29
	1. Laki syyttäjälaitoksesta	29
	2. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta.....	35
	3. Laki rikoslain muuttamisesta.....	37

4. Laki säätiölain 14 §:n muuttamisesta	42
5. Laki asianajajista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	43
6. Laki eräiden asiakirjain lähettamisestä tuomioistuimiin annetun lain 1 §:n muuttamisesta	44
7. Laki toiminimilain 22 §:n muuttamisesta	45
8. Laki sotilasoikeudenkäyntilain 4 ja 23 §:n muuttamisesta	46
9. Laki sotilaskurinpitolain 19 §:n muuttamisesta	47
10. Laki liiketoimintakiellosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	48
11. Laki haastemieslain 6 §:n muuttamisesta	49
12. Laki puolustustilalain 8 §:n muuttamisesta	50
13. Laki käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta	51
14. Laki tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta	52
15. Laki rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta.....	53
16. Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 20 §:n muuttamisesta	54
17. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta.....	55
18. Laki holhoustoimesta annetun lain 94 §:n muuttamisesta.....	59
19. Laki henkilötietolain 41 §:n muuttamisesta.....	60
20. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 6 ja 24 §:n muuttamisesta	61
21. Laki valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	62
22. Laki oikeusapulain 17 ja 18 §:n muuttamisesta.....	63
23. Laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta	64
24. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	65
25. Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 18 §:n muuttamisesta	67
26. Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 48 §:n muuttamisesta.....	68
27. Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta	69
28. Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta	70
29. Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta.....	71
30. Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta	74
31. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta	75
32. Laki panttilainalaitoksista annetun lain 39 §:n muuttamisesta	76
33. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta.....	77
34. Laki sijoitusrahastolain 148 §:n muuttamisesta.....	78
35. Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain 37 §:n muuttamisesta	79
36. Laki kalastuslain 112 §:n muuttamisesta.....	80
37. Laki metsästyslain 82 §:n muuttamisesta	81
38. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 31 §:n muuttamisesta	82

39. Laki alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	83
40. Laki alkoholukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta	84
41. Laki työriitojen sovittelusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	85
42. Laki patenttilain 57 ja 62 §:n muuttamisesta.....	86
43. Laki patenttiasiamiehistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta	87
44. Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta.....	88
45. Laki kuluttajansuojalain 11 luvun 5 §:n muuttamisesta	89
46. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n muuttamisesta	90
47. Laki opintovapaalain 14 §:n muuttamisesta	91
48. Laki ydinenergialain 74 §:n muuttamisesta.....	92
49. Laki hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta	93
50. Laki siviilipalveluslain 78 ja 86 §:n muuttamisesta	94
51. Laki lasten päivähoidosta annetun lain 30 §:n muuttamisesta	95
52. Laki tupakkalain 17 ja 31 b §:n muuttamisesta	96
53. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 14 a §:n muuttamisesta	97
54. Laki säteilylain 64 §:n muuttamisesta	98
55. Laki ulkomaalaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 76 §:n muuttamisesta	99
56. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 29 §:n muuttamisesta	100
57. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain 50 §:n muuttamisesta.....	101
58. Laki merimieseläkelain 212 §:n muuttamisesta	102
59. Laki maastoliikennelain 27 §:n muuttamisesta	103
LIITTEET	104
RINNAKKAISTEKSTIT	104
2. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta.....	104
3. Laki rikoslain muuttamisesta.....	108
4. Laki säätiölain 14 §:n muuttamisesta	117
5. Laki asianajajista annetun lain 11 §:n muuttamisesta	118
6. Laki eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimiin annetun lain 1 §:n muuttamisesta	119
7. Laki toiminimilain 22 §:n muuttamisesta.....	120
8. Laki sotilasoikeudenkäyntilain 4 ja 23 §:n muuttamisesta	121
9. Laki sotilaskurinpitolain 19 §:n muuttamisesta.....	122
10. Laki liiketoimintakiellosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	123
11. Laki haastemieslain 6 §:n muuttamisesta	124
12. Laki puolustustilalain 8 §:n muuttamisesta	125
13. Laki käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta	126
14. Laki tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävästä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta	127
15. Laki rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta.....	128
16. Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 20 §:n muuttamisesta	129

17. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta.....	130
18. Laki holhoustoimesta annetun lain 94 §:n muuttamisesta.....	137
19. Laki henkilötietolain 41 §:n muuttamisesta.....	138
20. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 6 ja 24 §:n muuttamisesta.....	139
21. Laki valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	141
22. Laki oikeusapulain 17 ja 18 §:n muuttamisesta.....	142
23. Laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	144
24. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	146
25. Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 18 §:n muuttamisesta.....	149
26. Laki edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 48 §:n muuttamisesta.....	151
27. Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta.....	152
28. Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	153
29. Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta.....	154
30. Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta..	159
31. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta.....	160
32. Laki panttilainalaitoksista annetun lain 39 §:n muuttamisesta.....	161
33. Laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta.....	162
34. Laki sijoitusrahastolain 148 §:n muuttamisesta.....	163
35. Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain 37 §:n muuttamisesta.....	164
36. Laki kalastuslain 112 §:n muuttamisesta.....	165
37. Laki metsästyslain 82 §:n muuttamisesta.....	166
38. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 31 §:n muuttamisesta.....	167
39. Laki alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	168
40. Laki alkoholukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisestä annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	169
41. Laki työriitojen sovittelusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta.....	170
42. Laki patenttilain 57 ja 62 §:n muuttamisesta.....	171
43. Laki patenttiasiamiehistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta.....	172
44. Laki kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta...	173
45. Laki kuluttajansuojalain 11 luvun 5 §:n muuttamisesta.....	174
46. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	175
47. Laki opintovapaalain 14 §:n muuttamisesta.....	176
48. Laki ydinenergialain 74 §:n muuttamisesta.....	177
49. Laki hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta ..	178
50. Laki siviilipalveluslain 78 ja 86 §:n muuttamisesta.....	179
51. Laki lasten päivähoidosta annetun lain 30 §:n muuttamisesta.....	180
52. Laki tupakkalain 17 ja 31 b §:n muuttamisesta.....	181

53. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 14 a §:n muuttamisesta	182
54. Laki säteilylain 64 §:n muuttamisesta	183
55. Laki ulkomaalaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 76 §:n muuttamisesta ...	184
56. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 29 §:n muuttamisesta	185
57. Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain 50 §:n muuttamisesta	186
58. Laki merimieseläkelain 212 §:n muuttamisesta	187
59. Laki maastoliikennelain 27 §:n muuttamisesta	188

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Syyttäjiä koskevan lainsäädännön taustaa

Syyttäjälaitoksesta säädetään perustuslain 104 §:ssä, jonka mukaan syyttäjälaitosta johtaa valtakunnansyyttäjä. Muuten syyttäjälaitoksesta säädetään tarkemmin lailla. Keskeiset syyttäjälaitosta koskevat säädökset ovat laki yleisistä syyttäjistä (199/1997) ja laki kihlakunnansyyttäjästä (195/1996). Lakien nojalla on annettu asetus valtakunnansyyttäjänvirastosta (209/1997), valtioneuvoston asetus syyttäjänvirastosta (88/2007), valtioneuvoston asetus syyttäjänvirastojen toimialueista ja päätoimipaikoista (89/2007) ja oikeusministeriön asetus syyttäjänvirastojen palvelutoimistoista (91/2007). Syyttäjäntoimesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjänvirastosta annetussa laissa (872/1977).

Ennen nykyisen lainsäädännön voimaantuloa ylimpänä syyttäjänä toimi valtioneuvoston oikeuskansleri. Syyttäjälaitoksen väliporttaana toimivat lääninsyyttäjät, jotka valvoivat ja ohjasivat paikallistason syyttäjien toimintaa. Paikallistason syyttäjistä osa oli oikeusministeriön alaisia kaupunginviskaaleja ja osa sisäasiainministeriön alaisia nimismiehiä tai apulaisnimismiehiä.

Yleisistä syyttäjistä annetulla lailla ja kihlakunnansyyttäjästä annetulla lailla perustettiin uusi kihlakuntajakoon perustunut syyttäjäorganisaatio, jonka keskusvirastoksi perustettiin Valtakunnansyyttäjänvirasto. Paikallistason muodostivat kihlakunnansyyttäjänvirastot ja kihlakunnanvirastojen syyttäjänosastot. Ylimmän syyttäjän tehtävät siirtyivät oikeuskanslerilta valtakunnansyyttäjälle. Paikallistason syyttäjiksi tulivat kihlakunnansyyttäjät. Syyttäjälaitos siirtyi kokonaisuudessaan oikeusministeriön hallinnonalalle.

Syyttäjät

Yleisistä syyttäjistä annetussa laissa säädetään yleisistä syyttäjistä, joita ovat valtakun-

nansyyttäjä, apulaisvaltakunnansyyttäjä, valtionsyyttäjä ja paikallissyyttäjänä kihlakunnansyyttäjä ja Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjä. Yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:n mukaan syyttäjän tehtävänä on huolehtia rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisesta rikosasian käsittelyssä, syyteharkinnassa ja oikeudenkäynnissä. Syyttäjällä on kokonaisvastuu rikosasian asianmukaisesta selvittämisestä ja käsittelystä esitutkinasta lainvoimaiseen tuomioon ja joissain tilanteissa täytäntöönpanoon saakka.

Valtakunnansyyttäjällä, apulaisvaltakunnansyyttäjällä ja valtionsyyttäjällä on toimivalta hoitaa syyttäjän tehtäviä koko maassa. Kihlakunnansyyttäjän toimivalta rajoittuu kihlakunnansyyttäjästä annetun lain 6 §:n mukaan syyttäjänviraston alueella olevien käräjäoikeuksien alueeseen. Apulaissyyttäjän toimivaltaa on rajoitettu lisäksi vain yksinkertaisempiin rikosasioihin.

Syyteasioita hoitaessaan syyttäjät ovat yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaan itsenäisiä ja riippumattomia. Tämä tarkoittaa sitä, että syyttäjät ovat syyteasioissa suoraan valtakunnansyyttäjän alaisia. Ainoastaan valtakunnansyyttäjällä on toimivalta puuttua syyttäjän rikosasiassa tekemiin ratkaisuihin tai määrätä syyttäjä nostamaan syyte.

Yleisistä syyttäjistä annetussa laissa säädetään myös syyttäjän esteellisyydestä ja tiedonsaantioikeudesta.

Syyttäjälaitoksen organisaatio

Syyttäjälaitoksen keskusvirastona toimii yleisistä syyttäjistä annetun lain 5 §:n mukaan Valtakunnansyyttäjänvirasto. Valtakunnansyyttäjä johtaa Valtakunnansyyttäjänvirastoa. Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on yleisistä syyttäjistä annetun lain 4 §:n mukaan 1) syyttäjäntoimen yleinen johtaminen ja kehittäminen sekä syyttäjien valvonta, 2) syyttäjän tehtävät niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen, 3) rikoslain (39/1889) 1 luvussa tai muussa laissa tarkoitettujen syyte-

määräysten antaminen sekä 4) syyttäjien edustaminen korkeimmassa oikeudessa.

Valtakunnansyyttäjän apuna ja sijaisena toimii apulaisvaltakunnansyyttäjä. Apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee yleisistä syyttäjistä annetun lain 6 §:n 3 momentin mukaan hänen käsiteltävikseen kuuluvat asiat samoin valtuuksin kuin valtakunnansyyttäjä.

Valtakunnansyyttäjänvirastossa on myös valtiosyyttäjiä, joiden tehtävänä on ensisijaisesti huolehtia syyttäjän tehtävistä yhteiskunnan kannalta merkittävimmissä rikosasioissa. Yleisistä syyttäjistä annetussa laissa säädetään valtakunnansyyttäjän, apulaisvaltakunnansyyttäjän ja valtiosyyttäjien kelpoisuudesta ja nimittämisestä.

Syyttäjälaitoksen alueellisen organisaation muodostavat syyttäjänvirastot, joita on vuoden 2011 alussa 13. Nykyinen organisaatorakenne muodostettiin vuonna 2006, jolloin kihlakuntien syyttäjänvirastoista ja kihlakunnanvirastojen syyttäjänvirastoista muodostettiin nykyiset syyttäjänvirastot. Syyttäjänvirastoista säädetään kihlakunnansyyttäjistä annetussa laissa. Lain 5 §:n mukaan syyttäjänvirasto voi koostua yhdestä tai useammasta kihlakunnasta ja sillä voi olla palvelutoimistoja. Valtioneuvoston asetuksella on säädetty tarkemmin syyttäjänvirastojen alueista. Ahvenanmaalla on maakunnansyyttäjänvirasto, jonka päällikkönä toimii johtava maakunnansyyttäjä. Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirastoa ja syyttäjiä koskevat säännökset vastaavat sisällöltään muita syyttäjänvirastoja ja syyttäjiä koskevia säännöksiä.

Syyttäjänvirastojen tehtävänä on hoitaa syyttäjän tehtävät toimialueellaan. Kihlakunnansyyttäjät toimivat syyttäjänvirastoissa. Kihlakunnansyyttäjän kelpoisuudesta ja nimittämisestä säädetään kihlakunnansyyttäjistä annetussa laissa.

Muu syyttäjiä koskeva lainsäädäntö

Syyttäjän tehtävien hoitamisesta on säännöksiä myös oikeudenkäyntiä koskevassa lainsäädännössä. Erityisesti oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) on keskeisiä säännöksiä syyttäjän velvollisuuksista rikosprosessissa. Samoin rangaistusmääräysmenettelystä annetussa laissa (692/1993) ja rikesakkomenettelystä

annetussa laissa (66/1983) on säännöksiä syyttäjän tehtävistä näissä menettelyissä. Eduskunta on vastikään hyväksynyt lain sakon ja rikesakon määräämisestä (754/2010), joka korvaa mainitut lait.

Myös esitutkintalaissa (449/1987), pakkokeinolaissa (450/1987) ja eräissä kansainväliseen yhteistyöhön rikosoikeuden alueella liittyvissä laeissa säädetään syyttäjän rikosprosessiin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi.

Edellä mainittujen säädösten ohella yli kahdessasadassa muussa laissa on syyttäjiä koskevia säännöksiä. Erikseen on säädetty muun muassa syyttäjän tiedonsaantioikeudesta tai tiedonluovutusvelvollisuudesta, syyteoikeuden rajoituksista ja syyttäjän rikosprosessin ulkopuolisista tehtävistä. Enin osa sääöksistä koskee syyttäjien tiedonsaantioikeutta. Noin sadassa säännöksessä säädetään syyttäjälle oikeus saada muilta viranomaisilta tai toimijoilta tietoja rikosasian selvittämiseksi.

Toinen suurempi asiaryhmä ovat syyteoikeuden käyttämisestä koskevat rajoitukset. Useassa laissa syytteen nostamisen edellytyksenä on esimerkiksi jonkin viranomaisen tai asianomistajan tekemä rikosilmoitus.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Ruotsi

Ruotsissa syyttäjän toimi kuuluu oikeusministeriön hallinnonalalle ja sitä ohjaa ja johtaa valtakunnansyyttäjä. Hänen apunaan ohjaustehtävässä toimii valtakunnansyyttäjän toimisto.

Ruotsissa perustettiin kolme vuotta sitten koko maahan yksi syyttäjänviranomainen. Syyttäjänviranomaiseen kuuluu valtakunnansyyttäjän toimiston lisäksi 32 yleistä syyttäjänkamaria ja kolme kansainvälistä syyttäjänkamaria, jotka käsittelevät valtakunnanrajat ylittävää rikollisuutta. Lisäksi on perustettu kolme kehityskeskusta, jotka vastaavat kehitystoiminnasta sekä oikeuskäytännön seuraamisesta kukin omalla rikollisuuden osaluellaan. Valtakunnallisina yksikköinä toi-

mivat poliisiasioita käsittelevä yksikkö, korruptioyksikkö ja turvallisuusasioiden syyttäjäyksikkö.

Ruotsissa syyttäjiä ovat valtakunnansyyttäjä, apulaisvaltakunnansyyttäjä, ylisyyttäjä, apulaisylisyyttäjä, päällikkösyttäjä, apulaispäällikkösyttäjä, ja kamarisyyttäjä. Lisäksi on apulaissyttäjiä. Syyttäjillä on toimivalta koko maassa. Yleiset syyttäjät toimivat syyttäjinä käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa, mutta korkeimmassa oikeudessa syyttäjänä toimii valtakunnansyyttäjä. Hallitus nimittää valtakunnansyyttäjän, apulaisvaltakunnansyyttäjän, ylisyyttäjän ja apulaisylisyyttäjän. Muut syyttäjät nimittää syyttäviranomainen.

Norja

Norjassa syyttäjälaitos kuuluu oikeusministeriön hallinnonalalle. Valtakunnansyyttäjä ohjaa ja johtaa syyttäjien toimintaa.

Syyttäjälaitokseen kuuluu Valtakunnansyyttäjänvirasto, kymmenen alueellista valtiosyyttäjänvirastoa, kansallinen valtiosyyttäjänvirasto erityisiä asioita varten sekä 27 poliisipiiriä. Valtakunnansyyttäjä johtaa syyttäjien toimintaa myös poliisipiireissä. Resurssiohjuksesta ja hallinnosta valtiosyyttäjänvirastoissa vastaa Valtakunnansyyttäjänvirasto, mutta poliisipiireissä vastuu kuuluu poliisihallitukselle.

Tanska

Tanskassa syyttäjälaitos kuuluu oikeusministeriön hallinnonalalle. Ylimpänä syyttäjänä toimii valtakunnansyyttäjä.

Syyttäjälaitokseen kuuluu kuusi alueellista valtiosyyttäjänvirastoa, valtiosyyttäjänvirasto erityisiä talousrikosasioita varten, valtiosyyttäjänvirasto kansainvälisiä asioita varten sekä 12 poliisipiiriä. Färsaarten ja Grönlandin poliisipäälliköt toimivat myös syyttäviranomaisina.

Valtakunnansyyttäjä toimii syyttäjänä korkeimmassa oikeudessa. Valtiosyyttäjät toimivat syyttäjinä hovioikeudessa ja poliisijohdajat toimivat syyttäjinä käräjäoikeudessa.

1.3 Nykytilan arviointi

Yleisistä syyttäjistä annettu laki ja kihlakunnansyyttäjistä annettu laki on säädetty ennen perustuslain voimaantuloa. Lait eivät enää kaikilta osin vastaa perustuslain asettamia vaatimuksia. Perustuslain 104 §:ssä edellytetään, että syyttäjälaitoksesta säädetään lailla. Lailla säätämisvelvoitteen sisältöä täsmennetään perustuslain 119 §:ssä, jonka mukaan julkista valtaa käyttävän valtionhallinnon toimielimen yleisistä perusteista on säädettävä lailla. Yleisinä perusteina perustuslain esitöissä pidetään yksikön nimeä, toimialaa, pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltaa. Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvolluuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Perustuslain esitöissä myös virkamiesten oikeusaseman perusteet on katsottu sellaiseksi asiaksi, joka edellyttää lakitasoista sääntelyä.

Voimassa olevissa laeissa näistä asioista säädetään vaihtelevasti laissa ja asetuksessa ja joiltain osin säännökset puuttuvat kokonaan. Esimerkiksi syyttäjien oikeudesta toimia asiamiehenä oikeudenkäynnissä säädetään tällä hetkellä asetustasolla. Erityisesti syyttäjän toimintaa koskevista asioista olisi perusteltua säätää laissa.

Syyttäjälaitosta koskevien lakien asetusten antovaltuudet ovat hyvin avoimet eivätkä vastaa nykyisin asetuksen antovaltuussäännöksille asetettuja vaatimuksia. Esimerkiksi Valtakunnansyyttäjänvirastoa koskevat säännökset ovat lähes kokonaan asetustasolla. Tämän lisäksi säännökset virastojen tehtävistä puuttuvat kokonaan.

Perustuslain mukaisuuteen liittyvien ongelmien lisäksi säädökset ovat monin osin sekavat ja päällekkäiset, koska sääntelyä on useassa eri laissa ja asetuksessa. Nykyinen rakenne on sekava ja säännökset vaikeasti löydettävissä. Lainsäädäntö on annettu pääosiltaan runsaat kymmenen vuotta sitten, jolloin syyttäjälaitoksen organisaatiota uudistettiin muun muassa perustamalla keskushallintoviranomaiseksi Valtakunnansyyttäjänvirasto. Säännöksiä on tämän jälkeen muutettu useita kertoja, viimeksi laajimmin syyttäjä-

laitoksen viimeisimpään organisaatiouudistukseen liittyen toukokuun alussa 2007.

Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirastosta on säädetty erillinen laki, joka vastaa sisällöltään pääosin muita syyttäjänvirastoja koskevia säännöksiä. Ainut merkittävä ero on, että Ahvenanmaan maakunnassa syyttäjänviraston nimi on maakunnansyyttäjänvirasto ja siellä toimivien syyttäjien nimikkeet ovat johtava maakunnansyyttäjä ja maakunnansyyttäjä. Muilta osin laki sisältää lähinnä viittauksia muita syyttäjiä koskevaan lainsäädäntöön. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista syyttäjiä koskevan lainsäädännön yhtenäisyyden näkökulmasta.

Valmisteltaessa vuoden 2007 organisaatiouudistusta havaittiin, että syyttäjälaitoksen organisaatiota ja hallintoa koskevissa säännöksissä olisi selkeyttämisen ohella paljon muitakin muutostarpeita kuin mitä uudistuksen toteuttaminen välttämättä edellytti ja mitä tuossa yhteydessä oli aikataulusyistä mahdollista toteuttaa. Tämän vuoksi pidettiin aiheellisena organisaatiouudistuksen toteuttamisen jälkeen käydä koko lainsäädäntö läpi tavoitteena arvioida lainsäädännön sisältöä sekä uutta organisaatiota koskevin säädös- ja muutosten toimivuutta erikseen asetettavassa työryhmässä.

Uusi organisaatio on ollut toiminnassa nyt muutaman vuoden ja on aiheellista arvioida, miten hyvin keväällä 2007 voimaan tulleet säännökset vastaavat uuden organisaation toiminnallisia tarpeita.

Syyttäjälaitoksen toiminnassa on tapahtunut organisaatiouudistuksen ohella runsaasti myös muita muutoksia, jotka nekin tulee ottaa huomioon hallintosäännöksiä uudistettaessa. Tämä koskee paitsi varsinaiseen syyttäjän toimintaan liittyviä hallintolakiin sisällytettäviä määrittelyjä, myös muun muassa joitakin toimivaltakysymyksiä. Päätöksenteko esimerkiksi eräissä henkilökuntaa koskevissa asioissa on tällä hetkellä varsin korkealla tasolla ja tavoitteena on ollut arvioida mahdollisuuksia siirtää toimivaltaa hallinnossa alaspäin.

Voimassaoleva lainsäädäntö rajoittaa kihlakunnansyyttäjän syytetoimivallan alueellisesti syyttäjänviraston alueella toimivien käräjäoikeuksien toimialueeseen. Tämä on käytännössä jäykistänyt syyttämistoiminnan ke-

hittämistä. Alueellisesti rajattu toimivalta monimutkaistaa aluerajat ylittävien juttukonaisuuksien hoitamista eikä myöskään anna mahdollisuuksia kehittää valtakunnallisia toimintoja tai syyttäjien erikoistumista parhaalla mahdollisella tavalla.

Syyttäjiä koskevat säännökset muualla lainsäädännössä ovat myös syntyneet eri aikoina. Vanhimpia syyttäjiinkin liittyviä lakeja ovat esimerkiksi avioliittolaki (234/1929) ja säätiölaki (109/1930). Laeissa käytetyt käsitteet eivät ole kaikilta osin yhdenmukaisia. Etenkin syyttäjiin viittaaminen vaihtelee. Laeissa käytetään vaihtelevasti nimityksiä virallinen syyttäjä, syyttäjä, yleinen syyttäjä tai syyttäjäviranomainen.

Osa syyttäjiä koskevista säännöksistä on vanhentuneita tai niissä syyttäjälle säädetyt velvollisuudet eivät varsinaisesti liity syyttäjän tehtäviin rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisessa. Esimerkiksi avioliittolain 27 §:ssä säädetään syyttäjän velvollisuudesta hakea aviopuolisoiden tuomitsemista avioeroon eräissä tilanteissa.

Voimassa olevat säännökset edellyttävätkin paitsi säännösten perustuslainmukaisuuden tarkastelua myös lainsäädännön rakenteen selkeyttämistä ja sisällöllisten muutosten arviointia.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Esityksen tavoitteet

Esityksellä uudistetaan syyttäjälaitoksen hallintoa koskeva lainsäädäntö. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on, että säädökset vastaisivat perustuslain asettamia vaatimuksia. Samalla sääntelyä selkeytettäisiin siten, että useissa eri säädöksissä olevat säännökset koottaisiin yhteen aikaisempaa selkeämmäksi ja käsitteistöltään yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi.

Tavoitteena on myös uudistaa lainsäädäntöä sisällöllisesti siten, että uusi laki mahdollistaa syyttäjän toiminnan kehittämisen tulevaisuudessa.

Lisäksi toteutettaisiin kihlakuntajärjestelmästä luopumisesta aiheutuvat muutokset. Keväällä 2007 syyttäjälaitoksessa toteutetussa organisaatiossa irtauduttiin kihlakuntajär-

jestelmästä, vaikkakin kihlakuntajako on edelleen virastojaon perustana. Myös muilla hallinnonaloilla luovuttiin kihlakunnanvirastojärjestelmästä vuoden 2008 alussa.

2.2 Keskeiset ehdotukset

Lain rakenne

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki syyttäjälaitoksesta. Lakiin koottaisiin tällä hetkellä useaan eri lakiin sisältyvät säännökset syyttäjälaitoksen hallinnosta ja organisaatiosta. Lait yhdistettäisiin yhdeksi uudeksi laiksi. Laki sisältäisi yleiset säännökset syyttäjistä ja syyttäjän toiminnasta. Laissa määriteltäisiin syyttäjän tehtävät, toimivalta, tiedonsaantioikeus, esteellisyys, varallaolo ja asiamiehenä toimiminen. Laissa säädettäisiin myös syyttäjälaitoksen organisaatiosta eli Valtakunnansyyttäjänvirastosta ja syyttäjänvirastoista. Pääosin säännökset vastaisivat nykyisiä, mutta laki muodostaisi nykyistä yhtenäisemmän kokonaisuuden, joka täyttäisi myös perustuslain asettamat vaatimukset. Asialliset muutokset koskisivat joitakin lain yksityiskohtia.

Organisaatio

Laissa täsmennettäisiin tehtävänjakoa Valtakunnansyyttäjänviraston ja valtakunnansyyttäjän välillä. Valtakunnansyyttäjänviraston tehtävänä olisivat syyttäjälaitoksen ohjaukseen liittyvät hallinnolliset asiat, kun taas yksinomaan valtakunnansyyttäjän tehtäviksi kuuluisivat syytetoimintaan ja ylimpänä syyttäjänä toimimiseen liittyvät tehtävät. Valtakunnansyyttäjälle nykyisin kuuluvasta määräystenantovaltuudesta luovuttaisiin, koska se on perustuslain 80 §:n vaatimusten kannalta liian avoin. Valtakunnansyyttäjä ei myöskään ole käytännössä antanut oikeussääntöinä pidettäviä määräyksiä, vaan ohjaus on ollut ohjeluontoista. Valtakunnansyyttäjä voisi edelleen antaa syytetoiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta koskevia yleisiä ohjeita, joten sääntelyn muutos ei merkitsisi muutosta nykyiseen käytäntöön.

Myös Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjänvirastosta ehdotetaan säädettäväksi syyttäjälaitosta koskevassa laissa. Tästä

otettaisiin erillinen säännös uuteen lakiin. Syyttäjänviraston nimi olisi edelleen maakunnansyyttäjänvirasto ja syyttäjien virkanimikkeet olisivat johtava maakunnansyyttäjä ja maakunnansyyttäjä. Ehdotus selkeyttäisi lainsäädäntöä, eikä muuttaisi maakunnansyyttäjänviraston tai syyttäjien asemaa syyttäjälaitoksen organisaatiossa nykyisestä.

Yleisistä syyttäjistä annetussa laissa käytystä jaottelusta yleisiin syyttäjiin ja erityissyyttäjiin luovuttaisiin. Yleisistä syyttäjistä käytettäisiin jatkossa nimitystä syyttäjät, mikä vastaisi myös perustuslaissa syyttäjistä käytettyä käsitettä. Käsitettä erityissyyttäjä käytettäisiin edelleen eduskunnan oikeusasiamiehestä ja valtioneuvoston oikeuskanslerista, koska heillä on perustuslain nojalla oikeus käyttää syyteoikeutta tietyissä asioissa.

Paikallissyyttäjien toimivalta

Kihlakunnansyyttäjien ja apulaissyyttäjien toimivalta ehdotetaan laajennettavaksi koko maahan. Nykyisin valtakunnansyyttäjällä, apulaisvaltakunnansyyttäjällä ja valtiosyyttäjällä on toimivalta koko maassa, mutta paikallissyyttäjien toimivalta on rajoitettu syyttäjänviraston alueella toimivien käräjäoikeuksien tuomiopiiriin.

Toimivallan laajentamisella tehostettaisiin laajojen rikosasioiden käsittelyä, koska syyttäjä olisi lain nojalla toimivaltainen käsittelemään samaan kokonaisuuteen liittyvät rikosasiat riippumatta siitä, missä päin Suomea ne ovat tapahtuneet. Alueellisesti rajoitettu toimivalta on hankaloittanut niin esitutkintayhteistyötä kuin syyttäjän toimintaa prosessin muissakin vaiheissa. Valtakunnallinen toimivalta edistäisi juttujen keskittämistä jo esitutkintavaiheessa ja nopeuttaisi rikosprosessia.

Eräissä esityksen valmistelun aikana saaduissa lausunnoissa on todettu, että nykyiset virastojen laajat toimialueet ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa säädetyt rikosasioiden käsittelypaikkaa koskevat säännökset antavat jo nyt joustavat mahdollisuudet rikosasioiden käsittelyn järjestämiseen. Käytännössä kihlakunnansyyttäjien toimivaltaa ei kuitenkaan ole aina pystytty toteuttamaan pelkästään oikeuspaikkasään-

nösten nojalla. Valtakunnallinen toimivalta tehostaisi tältäkin osin syyttäjän toiminnan järjestämistä vaativissa rikosasioissa.

Lisäksi pienempien syyttäjänvirastojen alueella ei välttämättä ole riittävästi esimerkiksi talousrikosjuttuja, jolloin alueellisesti rajattu toimivalta estää syyttäjien erikoistumisen tähän juttutyypin. Koko maan kattava toimivalta parantaisi myös henkilöstön mahdollisuuksia erikoistua, koska esimerkiksi talousrikossyyttäjän toimivalta ei olisi sidottu yksittäisen viraston toimialueeseen, vaan hän voisi saada hoitaakseen talousrikosasioita laajemmalla alueella. Syyttäjillä olisi näin kaikissa virastoissa nykyistä tasapuolisemmat mahdollisuudet palkkaukselliseen kehitykseen, jonka tiettyihin asiaryhmiin erikoistuminen mahdollistaa.

Nykyisin syyttäjille on tarvittaessa annettu toimivalta käsitellä laajaa juttukokonaisuutta valtakunnansyyttäjän antamalla erityisellä syyttäjämääräyksellä. Valtakunnansyyttäjän syyttäjämääräyksiä on annettu vuosittain 100–200. Syyttäjämääräysmenettely on hallinnollisesti tarpeettoman byrokraattinen. Menettely on ongelmallinen myös siksi, että syyttäjän toimivalta ei perustu suoraan lakiin, vaan ylemmän syyttäjän antamaan määräykseen. On selkeämpää, että syyttäjän toimivalta perustuu kaikissa tilanteissa suoraan lakiin.

Käsitellessään hallituksen esitystä laeiksi kihlakunnansyyttäjistä annetun lain, Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjistä annetun lain ja yleisistä syyttäjistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 84/2006 vp.) lakivaliokunta katsoi, ettei silloin ollut edellytyksiä laajentaa syyttäjien toimivaltaa koko maahan rangaistusmääräysmenettelyasioiden tai kirjallisessa menettelyssä käsiteltävien asioiden osalta (LaVM 19/2006 vp.). Valiokunta piti ehdotettuja säännöksiä liian avoimina muun muassa sen osalta, kuinka juttujen tasaamisesta syyttäjänvirastojen välillä päätettäisiin.

Tuolloin oli tarkoitus luoda koko maan kattava järjestelmä mainittujen summaaristen rikosasioiden käsittelyä varten. Tämä olisi merkinnyt poikkeamista syyttäjänvirastojen toimialuejaosta tiettyjen asiaryhmien osalta ja edellyttänyt lakivaliokunnan tarkoittamaa tarkempaa sääntelyä siitä, kuinka juttujen käsittelystä päätettäisiin.

Nyt ehdotettu säännös valtakunnallisesta toimivallasta ei aiheuttaisi muutoksia syyttäjänvirastojen toimialuejakoon. Kukin syyttäjänvirasto vastaisi virastonsa alueella tapahtuneiden rikosasioiden käsittelystä kuten nykyisinkin. Kuitenkin yksittäisten asioiden käsittelystä voitaisiin virastojen ja syyttäjien kesken sopia tarkoituksenmukaisella tavalla. Käytännössä tällaisia asioita olisivat laajat rikoskokonaisuudet tai saman vastaajan eri puolilla maata tekemät rikokset. Kysymys olisi tilanteista, joissa asian käsittelyn keskittäminen yhdelle syyttäjälle on tarkoituksenmukaista.

Apulaissyyttäjän toimivalta on kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 8 §:ssä rajoitettu vain yksinkertaisiin rikosasioihin. Tästä osin tulkinnanvaraisesta toimivaltasäännöksestä luovuttaisiin, ja apulaissyyttäjät toimisivat jatkossa samalla toimivallalla kuin muutkin syyttäjät heidän käsiteltävikseen annetuissa asioissa. Apulaissyyttäjänä toimivat ovat suorittaneet ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon, heillä on usein kokemusta esitutkinta- tai tuomioistuintehtävistä ja he ovat pääsääntöisesti suorittaneet tuomioistuinharjoittelun. Näistä syistä ei ole tarpeen asettaa heidän syytetoimivallalleen erityisiä rajoituksia laissa. Jaettaessa rikosasioita apulaissyyttäjille virastoissa tulisi kuitenkin ottaa huomioon harjoittelun vaihe ja asian vaativuus.

Rikosasian vaatima asiantuntemus, laajuus tai turvallisuusseikat edellyttävät joskus useamman syyttäjän työpanosta. Käytännössä joihinkin asioihin onkin määrätty useampia syyttäjiä. Tällä hetkellä lainsäädännössä ei ole säännöksiä asiasta. Ehdotetussa laissa säädettäisiin mahdollisuudesta määrätä useampi syyttäjä käsittelemään samaa asiaa.

Syyttäjän esteellisyys

Yleisistä syyttäjistä annettua lakia valmisteltaessa harkittiin syyttäjän esteellisyyden rinnastamista tuomarin esteellisyyteen. Tuolloin tuomarin esteellisyyttä koskevat säännökset olivat kuitenkin vielä vanhanaikaiset ja puutteelliset, ja siksi päädyttiin säätämään syyttäjien esteellisyydestä erikseen hallintolainsäädäntöä vastaavasti. Lakivaliokunta totei silloisesta hallituksen esityksestä anta-

massaan mietinnössä (LAVM 20/1996 vp.), että jatkossa olisi harkittava syyttäjän ja tuomarin esteellisyyssäännösten yhdenmukaistamista ja syyttäjän esteellisyyttä koskevan pykälän korvaamista viittauksin tuomarin esteellisyyteen. Käsitellessään hallituksen esitystä tuomarin esteellisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 78/2000 vp.) lakivaliokunta piti kuitenkin perusteltuna ratkaisua, ettei syyttäjän ja tuomarin esteellisyyttä koskevia säännöksiä rinnasteta toisiinsa, koska syyttäjän ja tuomarin asema rikosprosessissa poikkeaa toisistaan.

Tätä esitystä valmisteltaessa on myös arvioitu kysymystä syyttäjän esteellisyydestä. Syyttäjän ja tuomarin tehtävät ja asema rikosprosessissa poikkeavat toisistaan muun muassa siinä, että syyttäjä toimii asiassa vastaajan vastapuolena, kun taas tuomari on puolueeton ja riippumaton suhteessa osapuoliin. Esityksessä ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena muuttaa syyttäjän esteellisyyttä koskevia säännöksiä nykyisestä. Tätä tukee myös se, että käytännössä syyttäjän esteellisyyttä koskevat kysymykset on pystytty ongelmitta ratkaisemaan voimassaolevien säännösten ja ohjeistuksen nojalla.

Muut keskeiset muutokset

Syyttäjän mahdollisuudesta toimia asiamiehenä tai avustajana säädettäisiin laissa. Nykyisin asiasta on säädetty asetustasolla syyttäjänvirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ssä. Asiamiehenä toimimisen edellytykset rinnastettaisiin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 3 §:ssä säädettyihin perusteisiin. Syyttäjää koskisivat sekä kaikkia virkamiehiä koskeva rajoitus siitä, että asiamiehenä ei saa toimia, jos se on virkamiehen virkavelvollisuuksien vastaista, että yleisen tuomioistuimen lainoppineelle jäsenelle asetetut lisärajoitukset. Syyttäjät eivät siten voisi toimia asiamiehenä muuten kuin lähiomaistensa asioissa kuten tuomaritkin.

Esityksessä tehtäisiin eräitä täsmennyksiä muualle lainsäädäntöön. Pääsääntöisesti nämä koskisivat syyttäjistä käytettävää käsitteistöä. Tärkein tällainen muutos olisi, että useassa laissa syyttäjistä käytetty käsite virallinen syyttäjä muutettaisiin pelkäksi syyttäjäksi. Sana virallinen on tarpeeton ja jossain

määrin harhaanjohtava, koska käsitettä ei käytetä johdonmukaisesti kaikkialla lainsäädännössä.

Lisäksi päätösvaltaa eräissä asioissa, kuten syyttäjiä koskevien vahingonkorvausasioiden käsittelyssä, siirrettäisiin oikeusministeriöltä Valtakunnansyyttäjänvirastolle.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia syyttäjälaitoksen organisaatioon.

Uudistettu lainsäädäntö selkeyttäisi syyttäjien ja syyttäjänvirastojen asemaa ja toimintaa, mikä parantaisi niin syyttäjälaitoksen kanssa asioivien kansalaisten kuin syyttäjälaitoksen virkamiestenkin oikeusturvaa.

Joillakin esityksen yksittäisillä säännöksillä on vaikutusta syyttäjälaitoksen toimintaan. Kihlakunnansyyttäjien toimivallan laajentaminen koko maahan parantaisi syyttäjän tehtävien hoitamisedellytyksiä useamman syyttäjänviraston alueelle ulottuvissa juttukokonaisuuksissa ja vähentäisi jonkin verran työtä, koska erillisiä syyttäjänmääräyksiä ei enää tarvittaisi.

4 Asian valmistelu

Esitys perustuu oikeusministeriön asettaman työryhmän ehdotukseen (Syyttäjälaitoksen hallintoa koskevat säädökset, oikeusministeriön työryhmämietinnöt 2008:12). Työryhmän ehdotus on ollut lausuntokierroksella.

Lausunnoissa lainsäädännön kokonaisuudesta pidettiin tarpeellisena ja kannatettavana. Yksittäisistä säännöksistä keskeisimmät huomiot kohdistuivat syyttäjien toimivaltaan.

Muutamassa lausunnossa katsottiin, että apulaissyöttäjän toimivaltaa olisi edelleen syytä rajoittaa eikä sen olisi tarpeen olla koko maan laajuinen. Kihlakunnansyyttäjien toimivallan laajentamista koko maahan kritisoitiin siksi, että jo nykyinen toimivalta on erittäin laaja eikä nykytilanteessa ole sellaisia ongelmia, jotka edellyttäisivät valtakunnallista toimivaltaa. Lausunnoissa pelättiin myös, että toimivallan laajentaminen vaikeuttaisi

alueellisten syyttäjänvirastojen johtamista ja voisi aiheuttaa toimivaltaepäselvyyksiä. Lausunnoissa viitattiin myös lakivaliokunnan mietintöön 19/2006 vp. hallituksen esityksestä laeiksi kihlakunnansyyttäjästä annetun lain, Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjästä annetun lain ja yleisistä syyttäjistä annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 84/2006 vp.), jossa valiokunta katsoi, ettei silloin ollut perusteita laajentaa syyttäjien toimivaltaa nykyisestä.

Työryhmän mietinnössä ehdotettiin, että syyttäjän esteellisyydestä säädettäisiin pääosin viittaamalla tuomarin esteellisyyttä koskeviin säännöksiin. Useissa lausunnoissa viittaustekniikkaa ei pidetty onnistuneena.

Mietinnössä ehdotettiin myös, että kihlakunnansyyttäjän nimike muutettaisiin alue-syyttäjäksi, koska syyttäjälaitos on irtautunut kihlakuntajärjestelmästä ja nimike kihlakunnansyyttäjä on näin ollen vanhentunut. Lausunnoissa esitettiin myös vaihtoehtoja syyttäjän virkanimikkeeksi eikä nimikettä aluesyyttäjä pidetty onnistuneena.

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi on syksyllä 2010 pyydetty lausunnot Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, valtiovarainministeriöltä, Valtakunnansyyttäjänvirastolta, syyttäjänvirastoilta ja henkilöstöjärjestöiltä.

Näissäkin lausunnoissa keskeiset havainnot kohdistuivat syyttäjän valtakunnalliseen toimivaltaan ja virkanimikkeeseen. Monissa lausunnoissa ratkaisuja pidettiin hyvinä mutta monissa niitä myös kritisoitiin.

Ahvenanmaan maakuntahallitus totesi lausunnossaan, että se pitää ensisijaisena Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirastoa koskevan erillislain säilyttämistä, mutta jos Ahvenanmaata koskevat säännökset liitetään ehdotettuun lakiin syyttäjälaitoksesta, tulisi säännöksistä käydä selvästi ilmi, että viraston toimialueena on Ahvenanmaan maakunta ja sen päätoimipaikkana on Maarianhamina.

Lausuntopalautteen perusteella esitystä on muutettu siten, että paikallissyyttäjien virkanimikkeenä säilyisi edelleen kihlakunnansyyttäjä, eikä työryhmän ehdottamaa aluesyyttäjää otettaisi käyttöön.

Lausunnoissa esitettyjä kannanottoja syyttäjän toimivallasta on käsitelty tarkemmin edellä yleisperusteluissa.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Hallitus on antanut esityksen poliisilain ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 224/2010 vp.). Esityksessä ehdotetaan yleisistä syyttäjistä annetun lain muuttamista siten, että siihen lisättäisiin säännös syyttäjän vaihtolo-oikeudesta ja velvollisuudesta. Tässä esityksessä ehdotetaan, että yleisistä syyttäjistä annettu laki kumottaisiin, joten kyseinen säännös tulisi siirtää ehdotettuun lakiin syyttäjälaitoksesta eduskuntakäsittelyn aikana.

Syyttäjän oikeudesta toimia kaupanvahvistajana säädetään kaupanvahvistajista annetussa laissa (573/2009). Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys laeiksi kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain muuttamisesta ja kaupanvahvistajasta annetun lain 1 ja 3 §:n muuttamisesta, jossa ehdotetaan tämän oikeuden poistamista. Kyseinen esitys perustuu tältä osin tavoitteeseen poistaa lainsäädännössä syyttäjälle asetettuja rikosprosessin ulkopuolisia tehtäviä.

Hallituksen esityksessä poliisilain ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi ehdotetussa poliisilain 7 luvun 4 §:ssä käytetään käsitettä virallinen syyttäjä. Samoin hallituksen esityksessä esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi (HE 222/2010 vp) ehdotetun esitutkintalain 2 luvun 1, 2, 4 ja 7 §:ssä, 3 luvun 4, 7 ja 10 §:ssä, 4 luvun 8 §:ssä, 7 luvun 17 §:ssä, 10 luvun 3 §:ssä ja 11 luvun 5 §:ssä sekä ehdotetun pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä, 6 luvun 2 §:ssä, 7 luvun 11, 17 ja 24 §:ssä käytetään käsitettä virallinen syyttäjä. Kuten edellä tämän esityksen perusteluissa todetaan, syyttäjistä on jatkossa tarkoitus käyttää lainsäädännössä ainoastaan käsitettä syyttäjä, joten ehdotettuja poliisilakia, esitutkintalakia ja pakkokeinolakia olisi perusteltua täsmentää näiltä osin. Hallituksen esityksessä esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännön uudistamiseksi ehdotetaan muutettavaksi myös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 14 §:n 1 momenttia ja sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 17 §:ää. Myös näissä säännöksissä käytetään käsitettä virallinen syyttäjä.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys laeiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 98/2010 vp.), jossa muun muassa ehdotetaan muutettavaksi tässäkin esityksessä muutettavaksi ehdotettua henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

annetun lain 19 §:ää. Asia tulisi ottaa huomioon tämän esityksen käsittelyssä.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys laiksi rikoslain 21 luvun 16 §:n muuttamisesta (HE 78/2010 vp.). Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi samaa säännöstä kielellisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki syyttäjälaitoksesta

1 luku. Yleiset säännökset

Lain 1 luvussa olisivat koko syyttäjälaitosta koskevat yleiset säännökset muun muassa syyttäjälaitoksen organisaatiosta ja tehtävistä sekä syyttäjistä ja heidän tehtävistään. Syyttäjälaitoksen organisaatioon kuuluisivat Valtakunnansyyttäjänvirasto keskushallintoviranomaisena sekä alueelliset syyttäjänvirastot. Ylimpänä syyttäjänä ja kaikkien syyttäjien esimiehenä toimisi nykyiseen tapaan valtakunnansyyttäjä.

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Lakia sovellettaisiin syyttäjälaitoksen hallintoon. Laissa olisi säännökset syyttäjälaitoksen organisaatiosta ja Valtakunnansyyttäjänviraston, syyttäjänvirastojen ja yksittäisten syyttäjien tehtävistä. Samoin laissa säädettäisiin päätöksenteosta virastoissa ja virkamiesten toimivaltasuhteista.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin muihin säännöksiin, jotka koskevat syyttäjän toimintaa. Tällaisia säännöksiä liittyy erityisesti rikosprosessia koskevaan sääntelyyn.

2 §. Syyttäjälaitoksen organisaatio. Syyttäjälaitoksen organisaatio muodostuisi kuten nykyisinkin Valtakunnansyyttäjänvirastosta ja alueellisista syyttäjänvirastoista sekä Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirastosta. Valtakunnansyyttäjänvirasto toimisi hallinnollisena keskusvirastona ja syyttäjänvirastot vastaisivat syyttäjän tehtävien hoitamisesta omilla toimialueillaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtakunnansyyttäjän asemasta ylimpänä syyttäjänä. Valtakunnansyyttäjä olisi kuten nykyisinkin kaikkien syyttäjien esimies syyteasioissa. Säännöksellä tuotaisiin esiin syyttäjälaitoksen kaksijakoinen rakenne syyteasioihin ja hallintoon. Syyteasioissa valtakunnansyyttäjällä olisi nykyiseen tapaan 2 luvun 4 §:n mukainen toimivalta puuttua yksittäisen syyttäjän ratkaisuihin.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että syyttäjälaitos kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan.

3 §. Syyttäjälaitoksen tehtävä. Pykälässä säädettäisiin syyttäjälaitoksen tehtävästä. Aiemmin syyttäjälaitoksen tehtävää ei ole määritelty laissa, vaan tehtävät on määritelty ainoastaan yksittäiselle syyttäjälle.

Yksittäisessä rikosasiassa syyttäjän tehtävistä vastaavat yksittäiset syyttäjät, mutta kokonaisvastuu syyttäjän toiminnan järjestämisestä kuuluisi syyttäjälaitokselle. Syyttäjälaitoksen tulisi tarjota syyttäjille edellytykset varsinaisten syytettyjen hoitamista varten. Tähän kuuluisi muun muassa rikosilmiöihin varautuminen, tarvittavan koulutuksen järjestäminen henkilöstölle ja kansainvälisestä yhteistyöstä huolehtiminen. Käytännössä vastuu syyttäjälaitoksen toimintaedellytysten turvaamisesta kuuluu pääosin Valtakunnansyyttäjänvirastolle ja osittain alueellisille syyttäjänvirastoille. Näiden tehtävistä säädettäisiin tarkemmin 2 ja 3 luvussa.

4 §. Syyttäjät. Pykälässä lueteltaisiin syyttäjänä toimivat virkamiehet. Syyttäjiä olisivat valtakunnansyyttäjä, apulaisvaltakunnansyyttäjä, valtiosyyttäjä, johtava kihlakunnansyyttäjä, kihlakunnansyyttäjä ja apulaissyyttäjä sekä Ahvenanmaalla toimivat johtava maakunnansyyttäjä ja maakunnansyyttäjä. Aiemmasta poiketen myös apulaissyyttäjä olisi itsenäinen syyttäjä ja hänellä olisi sama toimivalta kuin muillakin syyttäjillä. Näin myös apulaissyyttäjä voisi hoitaa itsenäisesti hänen tehtäväkseen annetut rikosasiat, mutta apulaissyyttäjän työn harjoitteluluonne otettaisiin huomioon jaettaessa hänelle tehtäviä.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin syyttäjän tehtäviin Eurojustissa. Suomen kansallisen jäsenen asemasta Eurojustissa säädetään Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetussa laissa (742/2010), joka tulee voimaan 4 päivänä kesäkuuta 2011. Lain mukaan Suomen kansallinen jäsen Eurojustissa toimii määräaikaisena valtiosyyttäjänä.

5 §. Erityissyyttäjät. Pykälässä säädettäisiin erityissyyttäjänä toimivista valtioneuvoston oikeuskanslerista ja eduskunnan oikeusasiameheistä, joilla on oikeus nostaa syyte perus-

tuslain 110 §:n nojalla. Perustuslain 110 §:n mukaan heillä on syyteoikeus tuomarin virkarikosasioissa ja laillisuusvalvontaan kuuluvissa asioissa.

6 §. Syyttäjän tehtävät. Pykälässä säädetäisiin syyttäjälle kuuluvista tehtävistä. Säännös vastaisi pääosin yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:ssä syyttäjälle säädettyjä tehtäviä.

Syyttäjän keskeisimpänä tehtävänä olisi huolehtia siitä, että hänen käsiteltävänään olevassa asiassa rikosoikeudellinen vastuu toteutuu asianosaisten oikeusturvan ja yleisen edun edellyttämällä tavalla. Tehtävän hoitamisessa tulisi toimia tasapuolisesti, joutuisasti ja taloudellisesti.

Rikosoikeudellisen vastuun toteuttaminen jakautuu kahteen osa-alueeseen. Ensinnäkin syyttäjä tekee syyteharkinnan eli päättää, onko syytetty lainkaan nostettava. Tähän liittyy syyttäjän velvollisuus tehdä jo esitutkintavaiheessa yhteistyötä poliisin kanssa ja tarvittaessa päättää tiettyjen pakkokeinojen käytössä. Syyttäjän on huolehdittava siitä, että esitutkinnassa kerätty aineisto on riittävä syyteharkinnan pohjaksi ja että esitutkinnassa on otettu huomioon sekä epäillyn syyllisyyden puolesta että sitä vastaan puhuvat tosiseikat. Syyteharkinnassa syyttäjän on arvioitava, täyttääkö tutkittava teko jonkin rikoksen tunnusmerkistön ja onko epäillyn syyllisyydestä tähän teonon riittävä näyttö. Toiseksi syyttäjä ajaa syytettyä oikeudenkäynnissä nostettuaan syytteen.

Näiden tehtävien lisäksi syyttäjälle säädetään useissa laeissa erilaisia rikosoikeudellisen vastuun toteuttamiseen liittyviä velvollisuuksia. Syyttäjällä on velvollisuuksia muun muassa rangaistumääräysasioiden käsittelyssä, sakon muuntorangaistusasioiden käsittelyssä ja eräissä kansainvälisissä rikosoikeuteen liittyvissä asioissa.

Näiden tehtävien lisäksi syyttäjällä on tehtäviä rikosprosessin ulkopuolella. Syyttäjä käyttää valtion puhevaltaa esimerkiksi eräissä immateriaalioikeuksiin liittyvissä asioissa. Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädetäisiinkin viittaus syyttäjälle muualla lainsäädännössä säädettyihin tehtäviin. Näitä ei kuitenkaan lueteltaisi säännöksessä yksityiskohteisesti.

7 §. Syyttäjän toimivalta. Pykälässä säädetäisiin syyttäjän toimivallasta. Syyttäjä vastaisi itsenäisesti ja riippumattomasti hänelle määrättyjen rikosasioiden käsittelystä. Syyttäjä tekisi lain nojalla hänen päätösvaltaansa kuuluvat ratkaisut itsenäisesti ja riippumattomasti. Tällaisia päätöksiä olisivat paitsi syyteharkintaan liittyvät ratkaisut myös muut päätökset, joihin syyttäjällä on toimivalta esitutkinnassa tai rikosprosessissa. Nykysääntelystä poiketen säännöksessä mainittaisiin myös syyttäjän riippumattomuus. Nykyisin ainoastaan valtakunnansyyttäjän riippumattomuudesta säädetään lain tasolla yleisistä syyttäjistä annetun lain 3 §:ssä, vaikka syyttäjien riippumattomuus koskee kaikkia syyttäjiä.

Pykälän 2 momentin mukaan kaikilla syyttäjillä olisi toimivalta hoitaa syyttäjän tehtäviä koko maassa.

Valtakunnansyyttäjällä, apulaisvaltakunnansyyttäjällä ja valtiosyyttäjällä on jo nykyisin koko maan laajuinen toimivalta, mutta kihlakunnansyyttäjän ja apulaissyttäjän toimivalta on rajattu asioihin, joissa syyttäjänviraston alueella olevat käräjäoikeudet ovat toimivaltaisia. Ehdotettu säännös laajentaisi siten myös syyttäjänvirastoissa toimivien syyttäjien toimivallan koko maahan.

Käytännössä syyttäjät hoitaisivat edelleen syyttäjänviraston toimialueelle rajoittuvia asioita, mutta laajempi toimivalta mahdollistaisi joustavampia järjestelyjä sellaisissa tilanteissa, joissa syyttäjän käsiteltävänä oleva rikosasia ulottuisi useamman syyttäjänviraston alueelle. Nykyisin tällaisen asian hoitaminen edellyttää valtakunnansyyttäjän antamaa syyttäjänmääräystä. Erityis- ja avainsyyttäjät hoitavat myös erikoistumisalueensa rikosasioita syyttäjänviraston toimialueen ulkopuolella. Näissäkin tilanteissa ei enää tarvittaisi valtakunnansyyttäjän syytemääräystä, vaan erikois- ja avainsyyttäjät voisivat hoitaa tällaisia asioita laissa säädetyn toimivallan nojalla.

Pykälän 3 momentiksi siirrettäisiin nykyisin oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 19 §:ssä oleva säännös syyttäjän oikeudesta siirtää asia toisen syyttäjän käsiteltäväksi. Säännöksen mukaan käräjäoikeudessa syytettyä ajanut syyttäjä voisi antaa asian käsittelyn toisen syyttäjän tehtäväksi, jos tämä antaa siihen

suostumuksensa. Säännös koskee syyttäjien keskinäistä tehtävänjakoa ja siksi se siirrettiin syyttäjälaitosta koskevaan lakiin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, kuinka menetellään, jos samaa asiaa hoitamaan määrätään useampia syyttäjiä. Samaan asiaan olisi mahdollista määrätä monta syyttäjää, mutta samalla tulisi määrätä heidän keskinäisestä vastuunjaostaan. Näin ei tulisi epäselvyyttä siitä, kuka syyttäjistä vastaa asiasta ja miltä osin. Käytännössä esimerkiksi laajoissa tai vaativissa asioissa voisi olla tarvetta määrätä useampi syyttäjä käsittelemään samaa asiaa. Vastuunjako voisi olla esimerkiksi sellainen, että yksi syyttäjistä vastaa asiasta ja muut toimivat avustajina tai sellainen, että jokainen syyttäjä vastaa jostakin asian osakokonaisuudesta. Päätöksen useamman syyttäjän määräämisestä voisivat tehdä valtakunnansyyttäjä ja johtava kihlakunnansyyttäjä silloin, kun kyseessä olisivat hänen virastossaan toimivat syyttäjät.

2 luku. Valtakunnansyyttäjänvirasto

Lain 2 luvussa säädettäisiin yksityiskohtaisemmin Valtakunnansyyttäjänviraston organisaatiosta ja tehtävistä, virkamiehistä sekä asioiden ratkaisemisesta. Lisäksi luvussa säädettäisiin valtakunnansyyttäjän, apulaisvaltakunnansyyttäjän ja valtiosyyttäjien tehtävistä syyteasioissa.

8 §. *Valtakunnansyyttäjänviraston organisaatio.* Pykälässä säädettäisiin valtakunnansyyttäjänviraston organisaation perusteista. Valtakunnansyyttäjä johtaisi virastoa ja apulaisvaltakunnansyyttäjä toimisi hänen apunaan ja sijaisenaan.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkemmat säännökset Valtakunnansyyttäjänviraston organisaatiosta annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

9 §. *Valtakunnansyyttäjänviraston tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin Valtakunnansyyttäjänvirastolle kuuluvista tehtävistä. Nykyisin laissa ei ole säännöstä viraston tehtävistä. Säännöksellä Valtakunnansyyttäjänvirastolle määriteltäisiin yleensä keskusvirastoille kuuluvia hallintotehtäviä.

Viraston tehtävänä olisi ensinnäkin ohjata ja kehittää syyttäjälaitosta. Tähän kuuluisi vastuu syyttäjän tehtävien hoitamisen edellyt-

tämien puitteiden luomisesta. Toiseksi Valtakunnansyyttäjänvirasto vastaisi syyttäjälaitoksen toiminnan tuloksellisuudesta. Kolmanneksi Valtakunnansyyttäjänvirasto vastaisi syyttäjälaitoksen toiminnan laillisuudesta ja yhdenmukaisuudesta. Valtakunnansyyttäjänvirastolle kuuluisivat myös koko syyttäjälaitosta koskevat yleiseen hallintoon, viestintään ja koulutukseen liittyvät tehtävät sekä kansallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä huolehtiminen.

Osa näistä tehtävistä on nykyisin säädetty valtakunnansyyttäjän tehtäviksi, mutta käytännössä ne ovat suurelta osin koko viraston hoitamia. Koska valtakunnansyyttäjä toimisi viraston päällikkönä, hänellä olisi edelleen viime kädessä päätösvalta kaikissa virastossa käsiteltävissä asioissa.

10 §. *Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä.* Pykälässä säädettäisiin niistä tehtävistä, jotka valtakunnansyyttäjällä on nimenomaan ylimpänä syyttäjänä. Kyseessä olisivat sellaiset tehtävät, jotka liittyvät syytetoimintaan ja valtakunnansyyttäjän asemaan syyttäjien esimiehenä. Valtakunnansyyttäjän tehtävistä Valtakunnansyyttäjänviraston päällikkönä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella ehdotetun lain 32 §:n 1 momentin nojalla.

Kuten nykyisinkin valtakunnansyyttäjän tehtävänä olisi käsitellä hänen tehtäväkseen säädetyt tai hänen itse käsiteltäväkseen ottamansa rikosasiat. Valtakunnansyyttäjä päättäisi edelleen myös syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen. Lisäksi valtakunnansyyttäjän tulisi huolehtia muista hänen tehtäväkseen säädetyistä asioista kuten rikoslain 1 luvussa tarkoitettujen syytemääräysten antamisesta. Valtakunnansyyttäjän tehtävänä olisi edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta. Pääasiassa tämä tapahtuisi kuten nykyisinkin siten, että valtakunnansyyttäjä antaisi syyttäjän toimintaa koskevia yleisiä ohjeita. Ohjeet voisivat koskea esimerkiksi esitutkintaa, syyteharkintaa tai seuraamus-harkintaa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin valtakunnansyyttäjälle kuuluvista erityistoimivalluksista. Valtakunnansyyttäjän toimivallasta syyteasioissa säädetään lain 6 §:ssä. Perinteisesti valtakunnansyyttäjällä on ollut

ainoana oikeus puuttua muiden alaistensa syyttäjien ratkaisuihin, vaikka nämä ovatkin itsenäisiä ja riippumattomia. Pykälän 2 momentissa säädettäisiinkin tästä toimivallasta vastaavasti kuin voimassaolevassa yleisistä syyttäjistä annetun lain 10 §:ssä. Valtakunnansyyttäjä voisi siten edelleen ottaa ratkaisutavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan rikosasian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä taikka tekemään syyteharkinnan asiassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valtakunnansyyttäjän oikeudesta antaa henkilölle erityiset syyttäjänvaltuudet tiettyä tehtävää varten. Säännös vastaisi nykyistä lainsäädäntöä. Valtakunnansyyttäjä voisi antaa tietyille kihlakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimukset täyttävälle henkilölle määrääjäksi syyttäjän toimivaltuudet. Toimivaltuudet voitaisiin antaa vain yksittäistä tehtävää varten. Tällainen olisi esimerkiksi toimiminen syyttäjänä yksittäisessä rikosasiassa. Syyttäjänvaltuudet saaneeseen henkilöön sovellettaisiin syyttäjää koskevia säännöksiä.

11 §. Apulaisvaltakunnansyyttäjä. Pykälässä säädettäisiin apulaisvaltakunnansyyttäjistä vastaavasti kuin yleisistä syyttäjistä annetun lain 6 §:ssä nykyisin. Apulaisvaltakunnansyyttäjällä olisi toimivalta ratkaista hänelle kuuluvat asiat samoilla toimivaltuuksilla kuin valtakunnansyyttäjällä. Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksessä määrättäisiin tarkemmin tehtävienjaosta valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän välillä.

Apulaisvaltakunnansyyttäjän tehtävästä toimia valtakunnansyyttäjän sijaisena säädettäisiin 8 §:ssä.

12 §. Valtionsyyttäjät. Pykälässä säädettäisiin valtionsyyttäjien asemasta. Valtionsyyttäjät toimisivat Valtakunnansyyttäjänvirastossa kuten nykyisinkin. Syyteasioissa valtionsyyttäjien tehtävänä olisi hoitaa yhteiskunnan kannalta merkittävimpiä ja vaativimpia rikosasioita. Tällaisia syyteasioita voisivat olla esimerkiksi laillisuusvalvojien nostamat rikossyytteet. Valtionsyyttäjien hallinnollisista tehtävistä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella lain 32 §:n 1 momentin nojalla.

13 §. Kelpoisuusvaatimukset. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa yleisistä syyttäjistä annetun lain 13 §:ää. Koska aiempi oikeustieteen kandidaatin tutkinto on muuttu-

nut oikeustieteen maisterin tutkinnoksi, muutettaisiin kelpoisuuteen vaadittavan tutkinnon nimike. Myös aiempi oikeustieteen kandidaatin tutkinto antaisi edelleen kelpoisuuden syyttäjän tehtäviin. Sen sijaan uusi oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto eli kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto ei antaisi kelpoisuutta syyttäjän tehtäviin, koska se ei vastaa sisällöltään perinteistä oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa.

Valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on ollut hyvä perehtyneisyys syyttäjän- tai tuomarin toimien ja hallintotehtäviin. Tätä muotoilua nykyaikaistettaisiin siten, että kelpoisuusvaatimuksena olisi tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus. Tällä tarkoitettaisiin kuten nykyisinkin kokemusta oikeushallinnon tehtävistä kuten syyttäjän toimista tai tuomarintuomista. Samoin kokemus hallintotehtävistä kuuluisi tällaiseen monipuoliseen kokemukseen.

Valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksia täydennettäisiin lisäksi vaatimuksella käytännössä osoitetusta johtamistaidosta ja — kokemuksesta. Kelpoisuusvaatimukset vastaisivat näin yleensä keskusviraston johtotehtävissä edellytettyä kelpoisuutta.

Valtionsyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena olisi oikeustieteen maisterin tutkinto tai aikaisempi oikeustieteen kandidaatin tutkinto. Sen sijaan nykyisin kelpoisuusvaatimuksena oleva tehtävän hoitamisen vaatima taito poistettaisiin, koska tällaisten sisällöllisesti avointen kelpoisuusvaatimusten säätämisestä on tarkoituksenmukaista luopua. Käytännössä tehtävän hoitamisen vaatimaa taitoa arvioidaan joka tapauksessa nimittämismenettelyssä eikä sen tarvitse olla nimenomaisesti säädetty kelpoisuusvaatimukseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan muiden Valtakunnansyyttäjänviraston virkamiesten kelpoisuudesta voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella. Tämä koskisi muita kuin syyttäjän tehtävissä toimivia virkamiehiä.

14 §. Nimittäminen. Pykälä vastaisi voimassa olevaa yleisistä syyttäjistä annetun lain 14 §:ää. Valtakunnansyyttäjän nimittämisestä säädetään perustuslain 104 §:ssä, jonka mukaan valtakunnansyyttäjän nimittää tasaval-

lan presidentti. Apulaisvaltakunnansyyttäjän nimittäisi tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä. Valtionsyyttäjät puolestaan nimittäisi valtioneuvosto Valtakunnansyyttäjänviraston esityksestä. Muiden Valtakunnansyyttäjänviraston virkamiesten nimittämisestä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

15 §. Asioiden ratkaiseminen. Pykälässä säädettäisiin hallinnollisten asioiden ratkaisemisesta virastossa. Säännös ei koskisi syytöimintaa koskevien asioiden ratkaisemista. Lähtökohtaisesti valtakunnansyyttäjä ratkaisisi virastossa käsiteltävät asiat. Vastaavaa toimivaltaa käyttäisi myös apulaisvaltakunnansyyttäjä. Työjärjestyksessä voitaisiin määrätä jokin asia myös muun virkamiehen ratkaistavaksi lukuun ottamatta sellaisia asioita, jotka on laissa säädetty valtakunnansyyttäjän ratkaistavaksi. Yksittäisissä asioissa valtakunnansyyttäjä voisi aina pidättää itselleen päätösvallan, vaikka ratkaisuvallalta olisi määrätty muulle virkamiehelle.

16 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksestä, jonka valtakunnansyyttäjä vahvistaisi. Työjärjestyksessä voisi olla määräyksiä viraston sisäisestä organisaatiosta, henkilöstöstä, virkamiesten tehtävistä ja sijaisuuksista, syyteasioiden jakamisesta syyttäjille sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta virastossa.

3 luku. Syyttäjänvirastot

Lain 3 luvussa säädettäisiin syyttäjänvirastojen organisaatiosta ja tehtävistä, virkamiehistä sekä asioiden ratkaisemisesta.

17 §. Syyttäjänviraston organisaatio. Pykälässä säädettäisiin syyttäjänvirastojen organisaatiosta. Pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 5 §:n 1 momenttia.

Pykälän 1 momentin mukaan syyttäjänviraston toimialueen muodostaisi yksi tai useampi kunta. Syyttäjänvirastoilla olisi päätoimipaikka, jonka lisäksi sillä voisi olla palvelutoimistoja kuten nykyisinkin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että syyttäjänvirastoa johtaa johtava kihlakunnansyyttäjä. Virastossa olisi myös vähintään yksi apulaispäällikkö, joka toimisi johtavan kihla-

kunnansyyttäjän apuna. Johtavan kihlakunnansyyttäjän tehtävistä viraston päällikkönä säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa ehdotetun lain 32 §:n 1 momentin nojalla.

Pykälän 3 momentin mukaan syyttäjänvirastojen toimialueista ja päätoimipaikoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ja palvelutoimistoista oikeusministeriön asetuksella.

18 §. Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirasto. Pykälässä säädettäisiin syyttäjänviraston järjestämisestä Ahvenanmaan maakunnassa. Kuten nykyisinkin siellä toimisi maakunnansyyttäjänvirasto. Maakunnansyyttäjänviraston toimialue olisi Ahvenanmaan maakunta ja sen päätoimipaikkana olisi Maarianhamina.

Virastoa johtaisi johtava maakunnansyyttäjä. Virastossa olisi yksi tai useampia maakunnansyyttäjiä.

Maakunnansyyttäjänvirastoon sovellettaisiin muuten, mitä syyttäjänvirastoista säädetään. Koska maakunnansyyttäjänviraston toimialue ja päätoimipaikka määriteltäisiin laissa, 17 §:n 1 ja 3 momentti eivät kuitenkaan soveltuisi maakunnansyyttäjänvirastoon. Johtavaan maakunnansyyttäjään ja maakunnansyyttäjään sovellettaisiin, mitä johtavasta kihlakunnansyyttäjistä ja kihlakunnansyyttäjistä säädetään laissa tai sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Sääntely vastaisi sisällöltään nykyistä oikeustilaa.

Pykälässä viitattaisiin lisäksi Ahvenanmaan itsehallintolain säännöksiin maakunnan virastoissa käytettävästä kielestä ja henkilöstön kielitaidosta. Itsehallintolain 42 §:n 1 momentin nojalla on annettu valtioneuvoston asetus Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta (1218/2007). Asetuksessa määritellään tarkemmin kielitaitovaatimukset Ahvenanmaalla.

19 §. Syyttäjänviraston tehtävät. Pykälän mukaan syyttäjänvirasto vastaisi omalla toimialueellaan pääosin samoista tehtävistä, joista Valtakunnansyyttäjänvirasto vastaisi koko syyttäjälaitoksen osalta. Syyttäjänviraston tehtävänä olisi siten kehittää syyttäjän toimintaa ja vastata syyttäjän toiminnan tuloksellisuudesta alueellaan. Syyttäjänviraston

tehtävänä olisi myös valvoa virastossa toimivien syyttäjien toiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta sekä huolehtia alueen viranomaisyhteistyöstä esimerkiksi paikallispoliisin kanssa.

20 §. Kihlakunnansyyttäjä ja apulaissyyttäjä. Pykälässä säädettäisiin kihlakunnansyyttäjistä ja apulaissyyttäjistä, jotka toimivat syyttäjänvirastossa. Apulaissyyttäjät olisivat määräaikaisessa virkasuhteessa, jonka aikana heidät koulutettaisiin syyttäjän tehtäviin kuten nykyisinkin.

Kihlakunnansyyttäjät ja apulaissyyttäjät hoitaisivat lain 6 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä syyttäjänvirastossa. Tämä tarkoittaisi pääasiassa syyttäjänviraston toimialueella tapahtuneiden rikosasioiden käsittelyä. Kihlakunnansyyttäjien ja apulaissyyttäjien hallinnollisista tehtävistä voitaisiin säätää ehdotetun lain 32 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella.

21 §. Kelpoisuusvaatimukset. Pykälässä säädettäisiin syyttäjänvirastossa toimivien syyttäjien kelpoisuudesta. Säännös vastaisi pääosin voimassa olevan kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 3 §:ää. Edellä 12 §:ssä esitetyllä tavalla kelpoisuusvaatimuksena olevan ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkimuksen nimike muutettaisiin oikeustieteen maisteriksi. Johtavan kihlakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksia täydennettäisiin käytännössä osoitetulla johtamistaidolla. Valtionsyyttäjiä vastaavasti kihlakunnansyyttäjänkin kelpoisuusvaatimuksista poistettaisiin tehtävän hoitamisen vaatima taito.

Pykälässä säädettäisiin myös mahdollisuudesta säätää muiden syyttäjänviraston virkamiesten kelpoisuudesta valtioneuvoston asetuksella.

22 §. Nimittäminen. Pykälässä säädettäisiin johtavan kihlakunnansyyttäjän ja kihlakunnansyyttäjän nimittämisestä. Säännös vastaisi nykyistä kihlakunnansyyttäjistä annetun lain 4 §:ää. Johtavan kihlakunnansyyttäjän ja kihlakunnansyyttäjän nimittäisi kuten nykyisinkin Valtakunnansyyttäjänvirasto. Apulaissyyttäjän nimittäisi syyttäjänvirasto.

23 §. Asioiden ratkaiseminen syyttäjänvirastossa. Pykälässä säädettäisiin hallinnollisten asioiden ratkaisemisesta syyttäjänvirastossa. Säännös vastaisi 14 §:ää asioiden ratkaisemisesta Valtakunnansyyttäjänvirastossa.

24 §. Työjärjestys. Pykälässä säädettäisiin syyttäjänviraston työjärjestyksestä. Säännös vastaisi 15 §:ää Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksestä.

4 luku. Erinäisiä säännöksiä

Lain 4 luvussa säädettäisiin eräistä syyttäjien asemaan vaikuttavista seikoista, jotka edellyttävät sääntelyä lain tasolla.

25 §. Tiedonsaanti. Pykälässä säädettäisiin syyttäjän tiedonsaantioikeudesta. Syyttäjällä olisi laaja tiedonsaantioikeus eri viranomaisien rekistereistä virkatehtäviensä hoitamiseksi. Säännös vastaisi nykyistä yleisistä syyttäjistä annetun lain 11 §:ää. Syyttäjällä olisi lähtökohtaisesti oikeus saada viranomaisilta tietoa virkatehtäviensä hoitamiseksi salassapitosäännösten estämättä. Tiedonsaantiin olisi oikeus myös yritys- tai vakuutuslainsäädännön estämättä kuten nykyisinkin. Yli sadassa laissa säädetään tarkemmin syyttäjän tiedonsaantioikeudesta.

26 §. Esteellisyys. Syyttäjän esteellisyyttä koskeva säännös vastaisi voimassaolevaa sääntelyä. Syyttäjä olisi siten esteellinen, jos hänen lähisukulaisensa on asianosainen, asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen lähisukulaiselleen, hän tai hänen lähisukulaisensa avustaa tai edustaa asianosaista taikka sitä, jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa, hän on palvelussuhteessa tai toimeksiantosuhteessa asianosaiseen taikka siihen, jolle asiassa on odotettavissa hyötyä tai vahinkoa tai hän on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa yhteisössä, säätiössä tai julkisoikeudellisessa laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Lisäksi syyttäjä on esteellinen, jos jokin muu seikka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan asiassa.

27 §. Varallaolo. Pykälässä säädettäisiin syyttäjien varallaolon järjestämisestä. Nykyisin säännökset varallaolosta ovat asetustasoisia. Koska varallaolo vaikuttaa virkamiesten oikeusasemaan, säädettäisiin siitä laissa. Valtakunnansyyttäjä päättäisi varallaolon järjestämisestä tarkoituksenmukaisella tavalla

esimerkiksi alueittain tai asiaryhmittäin. Myös syyttäjänviraston päällikkö voisi päättää syyttäjien varallaolon järjestämisestä sen turvaamiseksi, että syyttäjä olisi tavoitettavissa tämän päätösvaltaan kuuluvien kiireellisten asioiden ratkaisemiseksi.

28 §. Asiamiehenä ja avustajana toimiminen. Pykälän mukaan syyttäjän oikeuteen toimia asiamiehenä sovellettaisiin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 3 §:ää. Syyttäjä ei voisi toimia asiamiehenä tai avustajana oikeudenkäynnissä, jos se olisi vastoin hänen virkavelvollisuuttaan. Lisäksi syyttäjä voisi toimia avustajana tai asiamiehenä vain läheistensä asioissa kuten tuomarikin.

Pykälän 2 momentissa olisi viittaussäännös oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 3 luvun 9 §:ään, jossa säädetään syyttäjän velvollisuudesta ajaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaadetta rikosasian yhteydessä.

29 §. Virkasyytteen oikeuspaikka. Pykälässä säädetäisiin syyttäjiä koskevien virkasyytteiden käsittelyn oikeuspaikasta. Säännös vastaisi voimassaolevia oikeuspaikkasäännöksiä.

30 §. Viran siirtäminen. Pykälässä säädetäisiin siitä, että virkojen siirtämisestä syyttäjänvirastojen välillä päättäisi Valtakunnansyyttäjänvirasto. Säännös merkitsisi poikkeusta valtion virkamieslain (750/1994) 5 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan ministeriö päättää virkojen siirtämisestä hallinnonalan virastojen välillä.

31 §. Syyttäjälaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittely. Pykälässä säädetäisiin siitä, että Valtakunnansyyttäjänvirasto vastaisi syyttäjälaitokseen kohdistuvien vahingonkorvausasioiden käsittelystä. Säännös muuttaisi nykyisen käytännön, jonka mukaan oikeusministeriö on käsitellyt syyttäjätointointaa koskevat vahingonkorvausasiat.

32 §. Tarkemmat säännökset. Pykälässä säädetäisiin asetuksenantovaltuus sellaisista asioista, joista ei ole muualla laissa säädetty erikseen. Pykälän 1 momentin mukaan valtakunnansyyttäjän tehtävistä Valtakunnansyyttäjänviraston päällikkönä ja johtavan kihlakunnansyyttäjän tehtävistä syyttäjänviraston päällikkönä voitaisiin säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Samoin muista syyttäjien hallinnollisista tehtävistä voitaisiin

säätää valtioneuvoston asetuksella. Tällä tarkoitettaisiin syyttäjälle kuuluvia muita kuin syytetoimintaan liittyviä tehtäviä. Asetuksella voitaisiin säätää esimerkiksi syyttäjän hallinnollisista tehtävistä virastossa tai syyttäjien nimittämisestä erikois- tai avainsyyttäjätehtäviin.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lain täytäntöönpanosta. Momentin nojalla voitaisiin asetuksella säätää muun muassa syyttäjien virkamerkistä.

33 §. Viittaussäännös. Pykälässä säädetäisiin siitä, että muualla lainsäädännössä virallista syyttäjää ja yleistä syyttäjää koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös syyttäjään.

5 luku. Voimaantulo

34 §. Voimaantulo. Laki tulisi voimaan vuoden 2011 aikana.

Pykälän 2 momentin nojalla lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Lailla kumottaisiin yleisistä syyttäjistä annettu laki, kihlakunnansyyttäjistä annettu laki ja Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjänvirastosta annettu laki.

1.2 Oikeudenkäymiskaari

11 luvun 3 §, 17 luvun 19, 23 ja 32 §, 21 luvun 19 §, 24 luvun 18 §, 25 luvun 3 ja 7 § ja 26 luvun 1 a ja 18 §. Säännöksistä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

25 luvun 19 §. Säännös siirrettäisiin syyttäjälaitoksesta annettavaan lakiin ja kumottaisiin oikeudenkäymiskaaresta.

1.3 Rikoslaki

1 luvun 12 §, 8 luvun 5 §, 9 luvun 1 § ja 7 §, 17 luvun, 25 §, 18 luvun 1 §, 20, luvun 11 ja 12 §, 21 luvun 16 §, 24 luvun 12 §, 25 luvun 9 §, 28 luvun 15 §, 30 luvun 12 §, 32 luvun 13 §, 35 luvun 6 §, 36 luvun 8 §, 38 luvun 10 §, 39 luvun 9 §, 48 a luvun 5 § ja 49 luvun 6 §. Säännöksistä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.4 Säätiölaki

14 §. Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.5 Laki asianajajista

11 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.6 Laki eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille

1 § Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sanat virallinen ja virallisen.

1.7 Toiminimilaki

22 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.8 Sotilasoikeudenkäyntilaki

4 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös syyttäjien koko maahan ulottuvasta toimivallasta, koska syyttäjien toimivalta käsittäisi jatkossa koko maan syyttäjälaitoksesta annetun lain nojalla.

23 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.9 Sotilaskurinpitolaki

19 §. Pykälän 1 momentin 6 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.10 Laki liiketoimintakiellosta

19 §. *Asian käsittely.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.11 Haastemieslaki

6 §. *Muut tiedoksiantoon oikeutetut.* Pykälän 1 momentin 1 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.12 Puolustustilalaki

8 §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.13 Käräjäoikeuslaki

6 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.14 Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista

6 §. *Maksuttomat suoritteet.* Pykälän 1 momentin 6 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.15 Rikosrekisterilaki

4 §. Pykälän 1 momentin 2 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.16 Laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa

20 §. *Todisteiden vastaanottaminen ja asianosaisten kuuleminen yleisessä alioikeudessa.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.17 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa

1 luvun 2 §:ää edeltävä väliotsikko, 2—8 §, 10—13 ja 15—16 §, 2 luvun 1 a §, 3 luvun 9 §, 4 luvun 8 §, 5 a luvun 1 §, 8 luvun 4 §:ää edeltävä väliotsikko, 13 §, 9 luvun 8, 9—10 §. Säännöksistä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.18 Laki holhoustoimesta

94 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.19 Henkilötietolaki

41 §. *Tietosuojavaltuutetun kuuleminen.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.20 Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta

6 §. *Viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tuleminen.* Pykälän 1 momentin 1

kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

24 §. *Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat.* Pykälän 1 momentin 3 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sanat viralliselle ja virallinen.

1.21 Laki valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä

11 §. *Oikeudenkäynti.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.22 Oikeusapulaki

17 §. *Yksityisen avustajan palkkio ja kulukorvaus.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

18 §. *Palkkioiden ja korvausten määrääminen.* Pykälän 5 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.23 Laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta

16 §. *Tiedon saannin estoa koskeva määräys.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen. Samalla 4 momentin viittaus muutettaisiin koskemaan oikeudenkäymiskaaren 8 lukua, koska se on korvannut lain hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa (307/1986).

1.24 Laki sakon täytäntöönpanosta

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin 5 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

25 §. *Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

28 §. *Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen.* Pykälän 1—3 momenteista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen ja 4 momentista ehdotetaan korvattavaksi ilmaisu ylemmällä syyttäjällä ilmaisulla valtakunnansyyttäjällä.

30 §. *Asian käsittely tuomioistuimessa.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

30 a §. *Ulosottomieheltä hankittava selvitys.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

33 §. *Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.25 Laki sananvapauden käyttämisestä

18 §. *Verkkoviestin jakelun keskeyttämismääräys.* Pykälän 1 ja 3—5 momenteista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen, sekä 4 momentista sana virallisella.

1.26 Laki edunvalvontavaltuutuksesta

48 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.27 Laki oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä

8 §. *Valtion puhevallan käyttäminen.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.28 Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta

3 §. *Kansallisen jäsenen toimivalta.* Pykälän 1 momentissa viitataan yleisistä syyttäjäistä annetun lain 7 §:ssä säädettyyn valtion-syyttäjän toimivaltaan. Viittaus muutettaisiin syyttäjälaitoksesta annetun lain 7 §:ään, jossa säädetään syyttäjän toimivallasta.

1.29 Laki sakon ja rikesakon määräämisestä

2—4, 6, 8, 13, 19, 24—31 §. Pykälistä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen. Laki tulisi voimaan samana päivänä kuin laki sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki.

1.30 Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta

9 §. *Tarkastusmaksun suhde rikosoikeudelliseen seuraamukseen.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.31 Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa

19 §. *Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille.* Pykälän 1 momentin 9 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana yleisille ja viittaussäännös yleisistä syyttäjäistä annettuun lakiin korvattaisiin viittauksella syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin.

1.32 Laki panttilainalaitoksista

39 §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.33 Valtion virkamieslaki

7 §. Pykälän 1 momentin 7 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.34 Sijoitusrahastolaki

148 §. Pykälän 1 ja 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen. Sana rahoitustarkastus muutettaisiin sanaksi Finanssivalvonta, koska rahoitustarkastus ja Vakuu- tusvalvontavirasto ovat yhdistyneet Finanssi- valvonnaksi.

1.35 Laki yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin

37 §. *Syyteoikeus.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.36 Kalastuslaki

112 §. *Syyteoikeus.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.37 Metsästyslaki

82 §. *Syyteoikeus.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.38 Laki metsänviljelyaineiston kaupasta

31 §. *Rangaistussäännös ja syyteoikeus.* Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.39 Laki alusturvallisuuden valvonnasta

15 §. *Syyteeseen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

1.40 Laki alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisestä

10 §. *Koetusajan keskeytyminen.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.41 Laki työriitojen sovittelusta

17 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.42 Patenttilaki

57 §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

62 §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.43 Laki patenttiasiamiehistä

3 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.44 Laki kotitaloustyöntekijän työsuh- teesta

33 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.45 Kuluttajansuojalaki

11 luvun 5 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallisen.

1.46 Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa

11 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.47 Opintovapaalaki

14 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.48 Ydinenergialaki

74 §. *Syytteenpano*. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.49 Laki hyödyllisyysmallioikeudesta

39 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

40 §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.50 Siviilipalveluslaki

78 §. *Rikosilmoitus*. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

86 §. *Oikeudenkäynti sekä tuomioistuimen ja syyttäjän tiedonantovelvollisuus*. Pykälän otsikosta ja pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.51 Laki lasten päivähoidosta

30 §. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.52 Tupakkalaki

17 §. Pykälän 2 momentin 1 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana viralliselle.

31 b §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.53 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta

14 §. *Rangaistussäännökset*. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.54 Säteilylaki

64 §. *Syytteenpano*. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.55 Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

76 §. *Vakuutustoiminnan luvaton harjoittaminen*. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen. Samalla sana Vakuutusvalvontavirasto muutetaan sanaksi Finanssivalvonta.

1.56 Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

29 §. *Rangaistusvastuu*. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.57 Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta

50 §. *Rikosasiasta ilmoittaminen ja ilmoituksen käsittely*. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.58 Merimieseläkelaki

212 §. *Finanssivalvonnan oikeus rangaistusvaatimuksen ajamiseen*. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

1.59 Maastoliikennelaki

27 §. *Syyteoikeus*. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi sana virallinen.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain nojalla annettaisiin valtioneuvoston asetus syyttäjälaitoksesta. Asetuksessa säädettäisiin sellaisista virastojen organisaatioon ja virkamiesten tehtäviin liittyvistä seikoista, jotka eivät edellytä laintasoista sääntelyä.

3 Voimaantulo

Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2011 aikana.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 104 §:ssä edellytetään, että syyttäjälaitoksesta säädetään lailla. Lailla

säättämisvelvoitteen sisältöä täsmennetään perustuslain 119 §:ssä, jonka mukaan julkista valtaa käyttävän valtionhallinnon toimieliimen yleisistä perusteista on säädettävä lailla. Perustuslain 80 §:n mukaan yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista on säädettävä lailla. Tämä koskee myös virkamiesten oikeusaseman perusteita. Perustuslakivaliokunnan mukaan julkista valtaa käyttävien aseman ja velvollisuuksien tulee määräytyä lain mukaan.

Ehdotetulla sääntelyllä toteutettaisiin perustuslaissa asetetut vaatimukset julkista valtaa käyttävää organisaatiota koskevalle sääntelylle. Sääntely tulisi kaikilta osin perustuslain edellyttämälle säädösten tasolle ja selkeyttäisi näin syyttäjien oikeusasemaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****syyttäjälaitoksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään syyttäjälaitoksen hallinnosta ja tehtävistä.

Syyttäjälaitoksesta ja syyttäjistä on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

2 §

Syyttäjälaitoksen organisaatio

Syyttäjälaitokseen kuuluvat Valtakunnansyyttäjänvirasto keskusvirastona, alueelliset syyttäjänvirastot ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirasto.

Ylimpänä syyttäjänä ja syyttäjien esimiehenä toimii valtakunnansyyttäjä.

Syyttäjälaitos kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan.

3 §

Syyttäjälaitoksen tehtävä

Syyttäjälaitos vastaa syyttäjäntoimen järjestämisestä.

4 §

Syyttäjät

Syyttäjiä ovat:

- 1) valtakunnansyyttäjä ja apulaisvaltakunnansyyttäjä;
- 2) valtiosyyttäjä;
- 3) johtava kihlakunnansyyttäjä ja johtava maakunnansyyttäjä;
- 4) kihlakunnansyyttäjä ja maakunnansyyttäjä; sekä
- 5) apulaissyyttäjä.

Suomen kansallisesta jäsenestä Eurojustissa säädetään Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetussa laissa (742/2010).

5 §

Erityissyyttäjät

Erityissyyttäjiä ovat valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies, joiden syyteoikeudesta säädetään perustuslain 110 §:ssä.

6 §

Syyttäjän tehtävät

Syyttäjän tehtävänä on huolehtia rikosoikeudellisen vastuun toteuttamisesta hänen käsiteltävänänsä olevassa asiassa tasapuolisesti, joutuisasti ja taloudellisesti asianosaisten oikeusturvan ja yleisen edun edellyttämällä tavalla.

Lisäksi syyttäjän tehtävistä on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

7 §

Syyttäjän toimivalta

Syyttäjällä on itsenäinen ja riippumaton syyteharkintavalta.

Syyttäjä on toimivaltainen syyttäjän tehtävissä koko maassa.

Käräjäoikeudessa syytettyä ajanut syyttäjä voi antaa käräjäoikeuden ratkaisusta valittamisen, valitukseen vastaamisen, pääkäsitteilyssä esiintymisen tai muun muutoksenhakemiseen liittyvän toimenpiteen toisen syyttäjän tehtäväksi tämän suostumuksella, jos se on asian laatu huomioon ottaen tarkoituksemukaista.

Valtakunnansyyttäjä voi määrätä samaan asiaan useamman syyttäjän. Samalla tulee määrätä myös heidän keskinäisestä vastuunjaostaan. Johtava kihlakunnansyyttäjä voi antaa tällaisen määräyksen alaisuudessaan toimiville syyttäjille.

2 luku

Valtakunnansyyttäjänvirasto

8 §

Valtakunnansyyttäjänviraston organisaatio

Valtakunnansyyttäjänvirastoa johtaa valtakunnansyyttäjä. Hänen apunaan ja sijaisenaan toimii apulaisvaltakunnansyyttäjä.

Valtakunnansyyttäjänviraston organisaatiosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Valtakunnansyyttäjänviraston tehtävät

Valtakunnansyyttäjänviraston tehtävänä on:

- 1) ohjata ja kehittää syyttäjälaitosta;
- 2) vastata syyttäjälaitoksen toiminnan tuloksellisuudesta;
- 3) valvoa syyttäjien toiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta;

4) huolehtia syyttäjälaitoksen yleiseen hallintoon, viestintään ja koulutukseen liittyvistä tehtävistä; sekä

5) huolehtia toimialaansa kuuluvasta kansallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

10 §

Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on:

1) toimia syyttäjänä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen;

2) päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa;

3) edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta; sekä

4) huolehtia muista tehtävistä, jotka hänelle erikseen säädetään.

Valtakunnansyyttäjä voi ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettyä, jonka nostamisesta hän on päättänyt. Valtakunnansyyttäjä voi myös määrätä asian alaisensa syyttäjän syyteharkintaan.

Valtakunnansyyttäjä voi antaa nimetyille henkilölle, joka täyttää kihlakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimukset, määräajaksi sellaiset syyttäjänvaltuudet, joita tämä määrättyssä tehtävässään tarvitsee. Syyttäjänvaltuuksia käyttäessään tähän henkilöön sovelletaan muutoin, mitä syyttäjistä säädetään.

11 §

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Apulaisvaltakunnansyyttäjä ratkaisee hänen käsiteltäväkseen kuuluvat asiat samoin valtuuksin kuin valtakunnansyyttäjä.

Valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän välisestä tehtävien jaosta määrätään Valtakunnansyyttäjänviraston työjärjestyksessä.

12 §

Valtionsyyttäjät

Valtakunnansyyttäjänvirastossa on valtiosyyttäjiä.

Valtionsyyttäjä toimii syyttäjänä yhteiskunnan kannalta merkittävimmissä rikosasioissa sekä asioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, jollei toisin säädetä tai määrätä.

13 §

Kelpoisuusvaatimukset

Valtakunnansyyttäjän ja apulaisvaltakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus.

Valtionsyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Muiden Valtakunnansyyttäjänviraston virkamiesten kelpoisuudesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Nimittäminen

Valtakunnansyyttäjän nimittämisestä säädetään perustuslaissa. Apulaisvaltakunnansyyttäjän nimittää tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä.

Valtionsyyttäjän nimittää valtioneuvosto Valtakunnansyyttäjänviraston esityksestä.

Muiden Valtakunnansyyttäjänviraston virkamiesten nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Asioiden ratkaiseminen Valtakunnansyyttäjänvirastossa

Valtakunnansyyttäjänvirastossa käsiteltävät hallinnolliset asiat ratkaisee valtakunnansyyttäjä, jollei asiaa ole säädetty tai työjärjestyksellä määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Muun virkamiehen kuin valtakunnansyyttäjän tai apulaisvaltakunnansyyttäjän ratkaistavaksi ei voida antaa asiaa, joka on laissa säädetty valtakunnansyyttäjän ratkaistavaksi. Valtakunnansyyttäjä voi pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka muu viraston virkamies muuten saisi ratkaista.

16 §

Työjärjestys

Työskentelyn järjestämisestä Valtakunnansyyttäjänvirastossa määrätään valtakunnansyyttäjän vahvistamassa työjärjestyksessä. Viraston työjärjestyksessä määrätään viraston sisäisestä organisaatiosta, henkilöstöstä, virkamiesten tehtävien hoitamisesta ja sijaisista, syyteasioiden jakamisesta sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta.

3 luku

Syyttäjänvirastot

17 §

Syyttäjänviraston organisaatio

Alueellinen syyttäjän toimi järjestetään syyttäjänvirastoittain. Syyttäjänviraston toimialueeseen kuuluu yksi tai useampi kunta. Syyttäjänvirastolla voi päätoimipaikan lisäksi olla palvelutoimistoja.

Syyttäjänvirastoa johtava kihlakunnansyyttäjä. Hänen apunaan toimii vähintään yksi apulaispäällikkö.

Syyttäjänvirastojen toimialueista ja päätoimipaikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Syyttäjänviraston palvelutoimistojen perustamisesta ja lakkautta-

misesta säädetään oikeusministeriön asetuksella.

18 §

Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirasto

Ahvenanmaan maakunnassa syyttäjän-toimista vastaa Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirasto. Maakunnansyyttäjänviraston toimialue on Ahvenanmaan maakunta, ja sen päätoimipaikka on Maarianhamina.

Maakunnansyyttäjänvirastoa johtaa johtava maakunnansyyttäjä. Virastossa on yksi tai useampia maakunnansyyttäjiä.

Maakunnansyyttäjänvirastoon sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään syyttäjänvirastosta lukuun ottamatta 17 §:n 1 ja 3 momenttia. Johtavaan maakunnansyyttäjään ja maakunnansyyttäjään sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään johtavasta kihlakunnansyyttäjistä ja kihlakunnansyyttäjistä.

Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänvirastossa käytettävästä kielestä ja henkilöstön kielitaidosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 6 luvussa.

19 §

Syyttäjänviraston tehtävät

Syyttäjänviraston tehtävänä on omalla toimialueellaan:

- 1) kehittää syyttäjän-toimintaa;
- 2) vastata syyttäjän-toiminnan tuloksellisuudesta;
- 3) valvoa syyttäjien toiminnan laillisuutta ja yhdenmukaisuutta; sekä
- 4) huolehtia viranomaisyhteistyöstä.

20 §

Kihlakunnansyyttäjä ja apulaissyyttäjä

Syyttäjänvirastossa on kihlakunnansyyttäjiä. Virastossa voi olla myös syyttäjän-toimintaan koulutettavia apulaissyyttäjiä.

Kihlakunnansyyttäjät ja apulaissyyttäjät toimivat syyttäjänä syyttäjänvirastoon saapuneissa rikosasioissa ja muissa erikseen määrättyissä asioissa.

21 §

Kelpoisuusvaatimukset

Johtavan kihlakunnansyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Kihlakunnansyyttäjän ja apulaissyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Muiden syyttäjänviraston virkamiesten kelpoisuudesta voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

22 §

Nimittäminen

Johtavan kihlakunnansyyttäjän ja kihlakunnansyyttäjän nimittää Valtakunnansyyttäjänvirasto. Apulaissyyttäjän nimittää syyttäjänvirasto.

Muiden syyttäjänviraston virkamiesten nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Asioiden ratkaiseminen syyttäjänvirastossa

Syyttäjänvirastossa käsiteltävät hallinnolliset asiat ratkaisee johtava kihlakunnansyyttäjä, jollei asiaa ole säädetty tai työjärjestyksellä määrätty apulaispäällikön tai muun virkamielen ratkaistavaksi. Johtava kihlakunnansyyttäjä voi pidättää itselleen päätösvallan hallinnollisessa asiassa, jonka muu viraston virkamies muuten saisi ratkaista.

24 §

Työjärjestys

Työskentelyn järjestämisestä syyttäjänvirastossa määrätään johtavan kihlakunnansyyttäjän vahvistamassa työjärjestyksessä. Viraston työjärjestyksessä määrätään viras-

ton sisäisestä organisaatiosta, virkamiesten tehtävien hoitamisesta ja sijaisista, syyteasioiden jakamisesta sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta.

4 luku

Erinäisiä säännöksiä

25 §

Tiedonsaantioikeus

Syyttäjällä on salassapitosäännösten estämättä oikeus maksutta saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä virkatehtävien suorittamista varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat, jollei sellaisen tiedon tai asiakirjan antamista syyttäjälle tai tietojen käyttämistä todisteena ole laissa kielletty tai rajoitettu.

Syyttäjällä on oikeus saada virkatehtävien suorittamista varten tarpeelliset tiedot yhteisön jäsentä, tilintarkastajaa, hallituksen jäsentä tai työntekijää velvoittavan yrityksen, pankki- tai vakuutuslaitoksen estämättä.

Syyttäjällä ei kuitenkaan ole 1 momentissa tarkoitettua oikeutta saada tietoja, jotka viranomaisen tai julkista tehtävää hoitamaan asetettu yhteisö on saanut luvan perusteella tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai suunnitelu- ja selvitystehtäviä varten.

Syyttäjällä on oikeus saada syyteharkinnassa tarvitsemiaan, sakkorangaistuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevia tietoja Oikeusrekisterikeskuksen sakkorekisteristä.

26 §

Esteellisyys

Syyttäjä on esteellinen, jos:

- 1) hän tai hänen läheisensä on asianosainen;
- 2) asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen läheiselleen;
- 3) hän tai hänen läheiselleen avustaa tai edustaa asianosaista taikka sitä, jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa;
- 4) hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa

asianosaiseen taikka siihen, jolle asiassa on odotettavissa hyötyä tai vahinkoa;

5) hän on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä tai julkisoikeudellisessa laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asiassa on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa; tai

6) muu kuin 1–5 kohdassa tarkoitettu seikka on omiaan antamaan perustellun aiheen epäillä hänen puolueettomuuttaan asiassa.

Syyttäjän läheisellä tarkoitetaan hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä.

Syyttäjä saa esteellisenäkin ryhtyä toimeen, joka ei siedä viivytystä. Syyttäjän on ilmoitettava esteellisyydestään sille, joka määrää hänelle sijaisen.

27 §

Varallaolo

Valtakunnansyyttäjä voi järjestää syyttäjien varallaolon tarkoituksenmukaisella tavalla.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, syyttäjänviraston päällikkö voi määrätä syyttäjän olemaan varalla, jos se on tarpeen syyttäjän tavoitettavuuden varmistamiseksi tämän päätösvaltaan kuuluvien kiireellisten asioiden ratkaisemiseksi.

28 §

Asiamiehenä tai avustajana toimiminen

Syyttäjän oikeuteen toimia asiamiehenä tai avustajana oikeudenkäynnissä sovelletaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 3 §:ssä säädetään virkamiehestä ja yleisen tuomioistuimen lainoppineesta jäsenestä.

Syyttäjän velvollisuudesta ajaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaadetta säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 3 luvun 9 §:ssä.

29 §

Virkasyytteen oikeuspaikka

Valtakunnansyyttäjää ja apulaisvaltakunnansyyttäjää syytetään virkarikoksesta korkeimmassa oikeudessa. Syyttäjänä on joko oikeuskansleri tai eduskunnan oikeusasiamies.

Valtionsyyttäjää, johtavaa kihlakunnansyyttäjää, kihlakunnansyyttäjää ja apulais-syyttäjää syytetään virkarikoksesta hovioikeudessa.

30 §

Viran siirtäminen

Viran siirtämisestä syyttäjälaitoksessa päättää Valtakunnansyyttäjänvirasto.

31 §

Syyttäjälaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittely

Valtakunnansyyttäjänvirasto käsittelee syyttäjälaitosta koskevat vahingonkorvausasiat.

32 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin valtakunnansyyttäjän tehtävistä Valtakunnansyyttäjänviraston päällikkönä ja

johtavan kihlakunnansyyttäjän tehtävistä syyttäjänviraston päällikkönä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muista syyttäjien hallinnollisista tehtävistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta.

33 §

Viittaussäännös

Mitä muualla säädetään virallisesta syyttäjistä tai yleisestä syyttäjistä, sovelletaan myös syyttäjään.

5 luku

Voimaantulo

34 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2011.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Tällä lailla kumotaan:

- 1) yleisistä syyttäjistä annettu laki (199/1997);
- 2) kihlakunnansyyttäjistä annettu laki (195/1996); ja
- 3) Ahvenanmaan maakunnan maakunnansyyttäjänvirastosta annettu laki (872/1977).

2.

Laki**oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 19 §, sellaisena kuin se on laissa 165/1998,
muutetaan 11 luvun 3 §:n 1 momentti, 17 luvun 19 §, 23 §:n 3 momentti ja 32 §, 21 luvun 19 §, 24 luvun 18 §, 25 luvun 3 § ja 7 § sekä, 26 luvun 18 §:n 4 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat 11 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 690/1997, 17 luvun 19 ja 32 § laissa 571/1948 ja 23 §:n 3 momentti laissa 622/1974, 21 luvun 19 § laissa 1013/1993, 24 luvun 18 §, 25 luvun 7 § ja 26 luvun 18 §:n 4 momentti laissa 165/1998 ja 25 luvun 3 § laeissa 165/1998 ja 650/2010, seuraavasti:

11 LUKU

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä

3 §

Kun tuomioistuin tai syyttäjä huolehtii tiedoksiannosta, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja asianosaiselle:

- 1) postitse saantitodistusta vastaan; tai
- 2) kirjeellä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta.

17 LUKU

Todistelusta

19 §

Jos tuomari nimetään todistajaksi, harkitaan hän tuomarinvalallaan, tietääkö hän jotakin asiaan vaikuttavaa. Jos hän havaitsee niin olevan, kuulusteltakoon häntä todistajana. Jos syyttäjä nimetään todistamaan, harkitaan oikeus, onko se totuuden ilmisaamiseksi tarpeen, ja luopukoon hän silloin asiasta.

23 §

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa olevien säännösten estämättä voidaan muu niissä tarkoitettu henkilö paitsi syytetyn oikeudenkäyntiavustaja velvoittaa todistamaan asias-

sa, jossa syyttäjä ajaa syytettä rikoksesta, mistä saattaa seurata vankeutta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus, taikka sanotunlaisen rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta siihen.

32 §

Todistajan tulee esittää kertomuksensa suullisesti viittaamatta kirjalliseen todistajankertomukseen. Todistaja saa kuitenkin käyttää muistinsa tukemiseksi kirjallista muistiinpanoa.

Todistajan aikaisemmin oikeudelle, syyttäjälle tai poliisiviranomaiselle antama kertomus luetaan todistajaa kuulusteltaessa vain silloin, kun hän todistajanlausunnossaan poikkeaa siitä, mitä hän aikaisemmin on ker-tonut tai kun todistaja kuulustelussa selittää, että hän ei voi tai halua lausua mitään asia-sa.

21 LUKU

Oikeudenkäyntikuluista

19 §

Syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta 13 §:n nojalla tehtyyn ratkaisuun silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

18 §

Ratkaisustaan hovioikeuden on lähetettävä kappale kaikille hovioikeudessa puhevaltaa käyttäneille.

Kappale on lähetettävä rikosasian vastaajalle silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa, jos hovioikeus on muuttanut kärjäoikeuden ratkaisua hänen osaltaan. Syyttäjälle kappale on lähetettävä hänen ajamassaan rikosasiassa silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa.

25 luku

Muutoksenhaku kärjäoikeudesta hovioikeuteen

3 §

Kun kärjäoikeus julistaa tai antaa ratkaisun, sen on samalla ilmoitettava, saako ratkaisuun hakea muutosta ja mitä muutoksenhaussa on noudatettava.

Saapuvilla oleville asianosaisille on heti ratkaisun julistamisen jälkeen annettava kirjalliset ohjeet, joista ilmenee, miten ratkaisuun tyytymättömän on meneteltävä saatukseen asian hovioikeuden tutkittavaksi tai hakeakseen muutosta 30 a luvun mukaisella

ennakkopäätösvalituksella. Ohjeissa on myös selostettava ennakkopäätösmenettely pääpiirteittäin. Ohjeita ei kuitenkaan anneta syyttäjälle eikä muullekaan asianosaiselle, jos se havaitaan ilmeisen tarpeettomaksi.

7 §

Tyytymättömyyden ilmoitus saadaan rajoittaa koskemaan osaa alioikeuden ratkaisusta. Rajoitus on mainittava tyytymättömyyttä ilmoitettaessa.

Jos vastaajia on useita, syyttäjän on tyytymättömyyttä ilmoittaessaan mainittava, ketä heistä tyytymättömyyden ilmoitus koskee.

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa

18 §

Syyttäjän on virkansa puolesta oltava läsnä sellaisen asian pääkäsittelyssä, jossa syyttäjä on valittajana tai jossa rikosasian vastaaja on valittanut syyttäjän rangaistusvaatimukseen annetusta kärjäoikeuden ratkaisusta. Syyttäjän on oltava läsnä myös liiketoimintakiellon määräämistä koskevan asian pääkäsittelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 1 luvun 12 §:n 2 momentin 2 kohta, 8 luvun 5 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 17 luvun 25 §, 18 luvun 1 §:n 3 momentti, 20 luvun 11 ja 12 §, 21 luvun 16 §, 24 luvun 12 §, 25 luvun 9 §, 28 luvun 15 §:n 1 momentti, 30 luvun 12 §, 32 luvun 13 §, 35 luvun 6 §, 36 luvun 8 §:n 1 momentti, 38 luvun 10 §, 39 luvun 9 §:n 1 momentti, 48 a luvun 5 §:n 1 momentti, 49 luvun 6 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 12 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 205/1997, 8 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 297/2003, 9 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentin johdantokappale ja 32 luvun 13 § laissa 61/2003, 17 luvun 25 § sekä 20 luvun 11 ja 12 § laissa 563/1998, 21 luvun 16 § ja 25 luvun 9 § laissa 578/1995, 24 luvun 12 § laissa 531/2000, 28 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 614/2002, 30 luvun 12 § laeissa 467/2006 ja 641/2009, 35 luvun 6 § ja 36 luvun 8 §:n 1 momentti laissa 769/1990, 38 luvun 10 § laeissa 578/1995 ja 540/2007, 39 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 317/1994, 48 a luvun 5 §:n 1 momentti laissa 515/2002 ja 49 luvun 6 § laissa 822/2005, seuraavasti:

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

12 §

Valtakunnansyyttäjän syytemääräys

Valtakunnansyyttäjän määräys ei kuitenkaan ole tarpeen, jos:

2) rikos on tehty Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ja tekopaikan asianomainen syyttäjä on esittänyt pyynnön rikoksen käsittelemisestä suomalaisessa tuomioistuimessa;

8 luku

Vanhentumisesta

5 §

Menettely syyteoikeuden vanhentumisaikaa jatkettaessa

Syyteoikeuden vanhentumisajan jatkamisesta päättää se tuomioistuin, jossa syyte rikoksesta voitaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun mukaan tutkia. Hakemuksen vanhentumisajan jatkamisesta voi tehdä syyttäjä sekä asianomistaja, jos hänellä on mainitun lain 1 luvun 14 §:n 1 tai 2 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus ajaa syytettä rikoksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen vanhentumisajan päättymistä.

9 luku

Oikeushenkilön rangaistusvastausta

1 §

Soveltamisala

Yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö, jonka toiminnassa on tehty rikos, on syyttäjän vaatimuksesta tuomittava rikoksen johdosta yhteisösakkoon, jos se on tässä laissa säädetty rikoksen seuraamukseksi.

7 §

Rangaistusvaatimuksen tekemättä jättäminen

Syyttäjä saa jättää rangaistusvaatimuksen oikeushenkilöä vastaan tekemättä, jos:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

25 §

Syyteoikeus

Jos ilkeällä ei ole rikottu yleistä järjestystä, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä myöskään 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasta markkinoinnista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

18 LUKU

Rikoksista sukuoikeuksia vastaan

1 §

Tässä mainitusta rikoksesta älköön syyttäjä tehdä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi taikka oikeudessa hakenut aviosopimuksen tahi avioliiton purkamista.

20 luku

Seksuaalirikoksista

11 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3 tai 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

12 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa tai 6 §:ssä tarkoitetun rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

21 luku

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista

16 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievistä pahoinpitelystä, joka on kohdistunut viisitoista vuotta täyttäneeseen henkilöön, eikä vammantuottamuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

24 luku

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä kotirauhan rikkomisesta, törkeästä kotirauhan rikkomisesta, julkisrauhan rikkomisesta, salakuuntelusta, salakatselusta eikä salakuuntelun ja salakatselun valmistelusta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä, kunnianloukkauksesta eikä törkeästä kunnianloukkauksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Valtakunnan syyttäjä voi kuitenkin antaa määräyksen syytteen nostamisesta, jos rikos on tapahtunut joukkotiedotusvälinettä käyttäen ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nostamista.

Edellä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun rikoksen voi ilmoittaa syytteeseen pantavaksi kuolleen henkilön leski, sisarus, sukulainen suoraan etenevässä tai takenevässä polvessa taikka vainajan kanssa yhteisessä taloudessa elänyt tai muu henkilö, jolle vainaja oli erityisen läheinen.

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tuottamuksesta vapaudenriistosta, laittomasta uhkauksesta eikä pakottamisesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi tai ellei laittoman uhkauksen tai pakottamisen tekemiseen ole käytetty hengenvaarallista välinettä taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lapsen omavaltaisesta huostaanotosta, jos se olisi vastoin lapsen etua. Ennen syytteen nostamista on kuultava sen kunnan sosiaalilautakuntaa, jossa lapsella on asuinpaikka tai jossa lapsi oleskelee tai jolla muuten ilmeisesti on parhaat tiedot lapsesta.

28 LUKU

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

15 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3, 6–9, 9 c eikä 10–12 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

30 LUKU

Elinkeinorikoksista

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholi-juoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholi-juoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 eikä 4–6 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen panta-

vaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

32 LUKU

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

13 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä kätkemisrikokmuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

35 LUKU

Vahingonteosta

6 §

Syyteoikeus

Jos 1 tai 3 §:ssä tarkoitetun rikoksen kohteena on ollut ainoastaan yksityinen omaisuus, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

36 LUKU

Petoksesta ja muusta epärehellisyydestä

8 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievistä petoksesta eikä luottamusaseman väärinkäytöstä, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

38 luku

Tieto- ja viestintärikoksista

10 §

Syyteoikeus

Jos salassapitorikoksen tai salassapitorikkomuksen kohteena on yksityisen henkilökohtaisia tai taloudellisia oloja taikka elinkeinoa koskeva seikka, syyttäjä ei saa nostaa syytettä tästä teosta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi taikka ellei rikosentekijä rikoksen tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, törkeästä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, tietojärjestelmän häirinnästä, tietomurrosta tai suojauksen purkujärjestelmärikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai ellei rikosentekijä rikosta tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjän on ennen henkilörekisteriin kohdistuvaa salassapitorikosta, salassapitorikkomusta, viestintäsalaisuuden loukkausta, törkeää viestintäsalaisuuden loukkausta tai tietomurtoa taikka henkilörekisteririkosta koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista rikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.

39 LUKU

Velallisen rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä velallisrikokmuksesta eikä velkojansuosinnasta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

48 a luku

Luonnonvararikoksista

5 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

---

49 luku

Eräiden aineettomien oikeuksien loukkaamisesta

6 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 1–3 tai 5 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

4.

Laki**säätiölain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säätiölain (109/1930) 14 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1172/1994,
seuraavasti:

14 § syyttäjälle syytteen nostamiseksi säätiön ko-
tipaikan tuomioistuimessa.

Milloin hallituksen jäsen on toimessaan
syyllistynyt rangaistavaan tekoon, patenti- ja
rekisterihallituksen on ilmoitettava asiasta 20 .
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

5.

Laki**asianajajista annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 §

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitetusta teosta saa tehdä syyttäjä tai asianajajayhdistys.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

6.

Laki**eräiden asiakirjain lähettämistä tuomioistuimiin annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden asiakirjain lähettämistä tuomioistuimiin annetun lain (248/1965) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 651/2010, seuraavasti:

1 §

Hovioikeudelle osoitetut 1 momentissa mainitut asiakirjat syyttäjä saa lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Korkeimmalle oikeudelle osoitetut muutoksenhakemukset syyttäjän on toimitettava hovioikeudelle tai oikeudenkäymiskaaren 30 a luvussa tarkoite-

tussa muutoksenhaussa käräjäoikeudelle valtakunnansyyttäjän välityksellä ja muut asiakirjat korkeimman oikeuden määräämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki**toiminimilain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toiminimilain (128/1979) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

22 §

----- Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

Syyttäjä saa ajaa syytettä 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta vain, jos asianomistaja on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

_____

8.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 4 ja 23 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 4 §:n 1 momentti ja 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti laissa 1115/2000 ja 23 §:n 1 momentti laissa 202/1997, seuraavasti:

4 §
 Syyttäjinä sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivat valtakunnansyyttäjän näihin tehtäviin määräämät kihlakunnansyyttäjät. Syyttäjistä niissä sotilasoikeudenkäyntiasioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, säädetään erikseen.

23 §
 Sotaoikeuden syyttäjän ja hänen varamiehensä määrää pääesikunta. Sotaoikeuden syyttäjä on valtakunnansyyttäjän välittömän määräysvallan alainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

9.

Laki**sotilaskurinpitolain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpitolain (331/1983) 19 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 1117/2000, seuraavasti:

19 §

6) syyttäjä. _____

Pidättämispäätöksen saa tehdä:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

_____

10.

Laki**liiketoimintakiellosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 19 §:n 1 momentti, sellaisena
 kuin se on laissa 1220/1997, seuraavasti:

19 §

Asian käsittely

Liiketoimintakiellon määräämistä ja pidentämistä koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä syyttäjän ajaman rikosasian käsittelystä säädetään. Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta

huolimatta. Vastaajan velvollisuudesta korvata valtiolle asian käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut on soveltuvin osin voimassa, mitä rikosasian vastaajasta säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20_____ .

11.

Laki**haastemieslain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan haastemieslain (505/1986) 6 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa
887/1996, seuraavasti:

6 §

*Muut tiedoksiantoon oikeutetut*1) poliisimies, syyttäjä, ulosottomies, julkinen notaari sekä rajavartiomies;
—————
—————

Haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan niin kuin haastemies:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

—————

12.**Laki****puolustustilalain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 8 §:n 3 momentti seuraavasti:

_____ 8 § _____ tuksensa voidaan käsitellä hänen poissaolos-
_____ taan huolimatta. _____

Tuomioistuimen on ilmoitettava valittajalle
ja paikkakunnan syyttäjälle valitusta koske-
van asian käsittelyn ajasta ja paikasta. Valit-
tajalle on lisäksi ilmoitettava, että hänen vali-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta _____
20 _____ .

13.

Laki**käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 63 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai rangaistuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkin-

-----

taa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

14.

Laki**tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1651/1995, seuraavasti:

6 §

Maksuttomat suoritteet

6) syyttäjän ajamissa rikosasioissa ensimmäisessä tuomioistuinasteessa;

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

15.

Laki**rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

4 §

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

2) syyttäjälle syytettä, syyteharkintaa ja pakkokeinoasiaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

16.

Laki**kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

20 §

Todisteiden vastaanottaminen ja asianosaisten kuuleminen yleisessä alioikeudessa

-----
Todisteiden vastaanottamisesta tai asianosaisten kuulemisesta huolehtii sen paikakunnan alioikeus, jonka tuomiopiirissä kuuluttavalla on kotipaikka tai asuinpaikka taikka

jossa todisteiden vastaanottaminen taikka kuuleminen muutoin voi tarkoituksenmukaisesti tapahtua. Syyttäjän on oltava saapuvilla asian käsittelyssä, jos tuomioistuin katsoo, että hänen läsnäolonsa on tarpeen. Menettelyssä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa on voimassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 2 §:ää edeltävä väliotsikko, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 4 a §, 5—8 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 § ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 a §:n johdantokappale, 3 luvun 9 §:n 1 momentti, 4 luvun 8 §:n 1 momentti, 5 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 8 luvun 4 § edeltävä väliotsikko ja 13 §:n 2 momentin johdantokappale, 9 luvun 8 §:n 2 momentti, 10 ja 11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentti ja 4 a § laissa 445/1999, 14 § osaksi laissa 647/2003, 2 luvun 1 a §:n johdantokappale ja 5 a luvun 1 §:n 1 ja 2 kohta laissa 243/2006, 8 luvun 13 §:n 2 momentin johdantokappale laissa 382/2003 9 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 369/1999, seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta

Syyttäjän syyteoikeudesta

2 §

Syyttäjän tehtävänä on nostaa rikoksesta syyte ja ajaa sitä.

3 §

Jos asianomistaja on esittänyt syyttämispyyntönsä rikoksesta, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan pyyntöä, ja useampia on epäiltyinä osallisuudesta rikokseen, syyttäjä saa nostaa syytteen niitäkin epäiltyjä vastaan, joita pyyntö ei koske.

4 §

Jos vajaavaltaista vastaan tehdään rikos, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, oikeus pyynnön tekemiseen on vajaavaltaisen edunvalvojalla tai muulla laillisella edustajalla. Alaikäisen henkilöön kohdistuneen rikoksen johdosta mainittu oikeus on kuitenkin vajaavaltaisen huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla.

4 a §

Jos henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavoin kuin vajaavaltaiseksi julistamalla ja rikos, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, kohdistuu asiaan, josta edunvalvoja määrää yksin, oikeus syyttämispyyntönsä tekemiseen on yksin edunvalvojalla. Edunvalvojalla ja hänen päämiehellään on kuitenkin kummallakin oikeus syyttämispyyntönsä tekemiseen, jos rikos kohdistuu asiaan, josta heidän tulee yhdessä määrätä.

5 §

Asianomistajan on tehtävä syyttämispyyntönsä paikkakunnan syyttäjälle tai poliisille, jonka toimialueella syyte rikoksesta saadaan nostaa. Jos pyyntö tehdään muulle syyttäjälle tai poliisille, tulee tämän viipymättä toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle.

6 §

Syyttäjän on nostettava syyte, kun on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

7 §

Syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta:

---

8 §

Jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu muuta vaadi, syyttäjä saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, jättää syytteen nostamatta, milloin:

---

10 §

Jos syyttäjä on 7 tai 8 §:n nojalla päättänyt jättää syytteen nostamatta, syyttäjän on syyttämättä jätetyn vaatimuksesta saatettava syyllisyyttä koskeva ratkaisunsa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimus on toimitettava syyttäjälle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedoksianto tapahtui.

---

11 §

Jos syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

---

12 §

Jos syytteen nostamisen jälkeen ilmenee seikka, jonka perusteella syyttäjällä olisi ollut oikeus jättää syyte 7 tai 8 §:n nojalla nostamatta, hän voi peruuttaa syytteensä. Syytteen peruuttamisesta on ilmoitettava siten kuin 9 §:n 1 momentissa säädetään.

---

13 §

Syyttäjä saa hakea muutosta myös rikosasian vastaajan eduksi tai muuttaa vastaajan vahingoksi tekemänsä muutoksenhakemuksen vastaajan eduksi.

14 §

Asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta vain, jos syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai esitutkintaviranomainen taikka syyttäjä on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään taikka lopetetaan. Asianomistajan oikeudesta nostaa syyte julkista tehtävää hoidettaessa tehdystä rikoksesta säädetään perustuslain 118 §:n 3 momentissa.

Se, jota vastaan on tehty syyttämispyyntö tai jota on syytetty rikoksesta, voi aina kuitenkin ilman 1 momentissa tarkoitettua syyttäjän päätöstä nostaa syytteen väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta.

Asianomistajalla on oikeus yhtyä syyttäjän tai toisen asianomistajan nostamaan syytteesen ja vedota uuteen seikkaan syytteen tueksi. Asianomistaja voi hakea muutosta asiassa annettuun ratkaisuun siitä riippumatta, onko hän käyttänyt asiassa puhevaltaa.

15 §

Asianomistajalla on oikeus ottaa ajaakseen syyte, jonka syyttäjä tai toinen asianomistaja on peruuttanut.

---

16 §

Jos syyttäjä ei saa nostaa rikoksesta syytetä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä ja jos asianomistaja on peruuttanut pyynnön ennen kuin syyttäjä on nostanut syytteen, syyttäjäkään ei saa nostaa rikoksesta syytetä. Pyyntönsä peruuttaminen ei estä syyttäjää nostamasta syytetä, ellei peruutus koske kaikkia rikokseen osallisia.

2 luku

Asianosaisen avustamisesta

1 a §

Tuomioistuimien voi määrätä asianomistajalle oikeudenkäyntiavustajan esitutkintaa ja, sil-

loin kun asianomistajalla on vaatimuksia syyttäjän ajamassa asiassa, oikeudenkäyntiä varten:

3 luku

Yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta

9 §

Asianomistajan pyynnöstä syyttäjän on viereille panemansa syyteasian yhteydessä ajettava rikokseen perustuvaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta rikosasian vastaajaa vastaan, jos se voi tapahtua ilman olennaista haittaa eikä vaatimus ole ilmeisen perusteeton. Jos syyttäjä ei ota ajaakseen asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta, hänen on ilmoitettava siitä asianomistajalle noudattaen, mitä 1 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetään.

4 luku

Laillisesta tuomioistuimesta

8 §

Tuomioistuin, jossa on vireillä syyttäjän tekemä rangaistusvaatimus, saa syyttäjän esityksestä erityisten syiden niin vaatiessa siirtää asian toiseen, toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Siirtävän tuomioistuimen asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se tuomioistuin, johon asia on siirretty, toisin määrää. Asiaa ei kuitenkaan saa siirtää takaisin, jolleivät uudet erityiset syyt sitä vaadi.

5 a luku

Asian ratkaiseminen pääkäsittelyä toimitamatta

1 §

Asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimitamatta (kirjallinen menettely), jos:

1) mistään syyttäjän syytteessä tarkoitettua yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta;

2) vastaaja tunnustaa syyttäjän syytteessä kuvatun teon sekä käräjäoikeudelle antamallaan nimenomaisella ilmoituksella luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä;

8 luku

Asianosaisista

Asianosaisen poissaolo syyttäjän ajamassa rikosasiassa

13 §

Hovioikeus voi 1 momentin estämättä syyttäjän tai asianomistajan valituksesta tuomita pääkäsittelyä selvästi pakoilevan vastaajan, jota on käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti kuultu niistä vaatimuksista, joita valitus koskee, vankeusrangaistukseen rikoksesta, jota koskeva syyte on käräjäoikeudessa hylätty, tai muuttaa käräjäoikeuden tuomitseman sakkorangaistuksen vankeudeksi, jos:

9 luku

Oikeudenkäyntikuluista

8 §

Syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan velvollisuudesta korvata vastaajan oikeudenkäyntikulut ja hänen oikeudestaan saada vastaajalta korvaus sellaisista kuluista on soveltuvin osin voimassa mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään. Asianomistajan on kuitenkin vastattava ainoastaan puhevallan käyttämisestä aiheutuneista erityisistä kuluista. Syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan edustajan, asiamiehen tai avustajan velvoittamisesta korvaamaan kulut yhteisvastuullisesti asianomistajan kanssa sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §:ssä säädetään.

10 §

Syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta tämän luvun 1–4 §:n ja 8 §:n 3 momentin nojalla tehtyihin ratkaisuihin silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

11 §

Jos syyttäjän ajaman rikosasian yhteydessä käsitellään asianomistajan kannetta asianosaista vastaan, jolle ei ole vaadittu rangais- tusta tai muuta rikosoikeudellista seuraamus- ta, tai muu kuin asianomistaja esittää yksi- tyisoikeudellisia vaatimuksia syytettyä vas- taan, on näiltä osin aiheutuneiden oikeuden- käyntikulujen osalta noudatettava riita- asioista voimassa olevia säännöksiä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki**holhoustoimesta annetun lain 94 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 94 §:n 2 momentti seuraavasti:

94 § _____ omainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pan-
_____ tavaksi. _____

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentis-
sa tarkoitetusta teosta, ellei holhousviran-
_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

19.

Laki**henkilötietolain 41 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietolain (523/1999) 41 §:n 2 momentti seuraavasti:

41 § <i>Tietosuojavaltuutetun kuuleminen</i>	kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.
---	--

Syyttäjän on ennen tämän lain vastaista menettelyä koskevan syytteen nostamista	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
---	---

20.

Laki**viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 6 ja 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 24 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

6 §

Viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tuleminen

Viranomaisen laatima asiakirja tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, seuraavasti:

1) jatkuvasti ylläpidettävän diaarin ja muun luettelon merkintä, kun se on tehty; syyttäjän diaarin tiedot epäillyistä tulevat kuitenkin julkisiksi vasta, kun epäiltyä koskeva haastehakemus tai syyttäjän haaste on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen;

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

3) poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) mukaan;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

21.**Laki****valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain (196/2000) 11 § seuraavasti:

11 §
Oikeudenkäynti

kosasioissa annetun lain (689/1997) ja oikeudenkäymiskaaren mukaan noudatetaan syyttäjän ajamassa rikosasiassa.

Jollei jäljempänä toisin säädetä, asian käsittelystä valtakunnanoikeudessa on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä ri-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki**oikeusapulain 17 ja 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeusapulain (257/2002) 17 §:n 1 momentti ja 18 §:n 5 momentti, sellaisena
 kuin niistä on 17 §:n 1 momentti laissa 927/2008, seuraavasti:

17 §

Yksityisen avustajan palkkio ja kulukorvaus

Yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella ja välttämättömästä matkustamisesta johtuvasta ajanhukasta sekä korvaus kuluista. Palkkio ja kulukorvaus suoritetaan valtion varoista 20 §:n mukaisella omavastuuosuudella vähennettynä. Palkkion määräämistä varten avustajan on esitettävä yksityiskohtainen selvitys asiassa suorittamistaan toimenpiteistä ja kuluistaan, jollei sellaisen selvityksen esittäminen ole tarpeetonta. Jos selvitystä on tarkoitus käsitellä suullisessa käsittelyssä tuomioistuimessa, avustajan on toimitettava selvitys siihenastisista toimenpiteistä ja kuluista hyvissä ajoin ja viimeistään istuntopäivää edeltävänä arkipäivänä tuomioistuimelle ja tarvittaessa myös vastapuolelle. Syyttäjän on rikosasioissa lausuttava esitetystä palkkio- ja kuluvaatimuksesta, jos siihen vaatimuksen määrään nähden tai muuten on aihetta. Jos avustajaksi on määrätty henkilö, joka ei yleisesti hoida asianajotehtäviä kyseisessä tuomioistuimessa, korvataan matkustamisesta syntyvät lisäkulut ja ajanhukka ainoastaan, jos tällaisen avustajan käyttäminen on perus-

teltua. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toimenpiteistä, joista palkkiota maksetaan, tuntipalkkion suuruudesta, asiakohtaisesta vähimmäispalkkiosta, korvattavista kuluista sekä niistä asia- ja avustajakohtaisista syistä, joiden perusteella palkkiota voidaan korottaa tai alentaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös siitä, millä tavoin selvitys vaadituista palkkio- ja kulukorvauksista esitetään tuomioistuimelle, sekä siitä, milloin selvitystä tehdyistä toimenpiteistä ei tarvitse esittää.

18 §

Palkkioiden ja korvausten määrääminen

Syyttäjä voi niissä asioissa, joissa hän on toiminut syyttäjänä, hakea muutosta avustajan palkkion ja korvauksen määrää koskeviin ratkaisuihin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

23.

Laki**tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 16 § seuraavasti:

16 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Tuomioistuin voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 15 §:ssä tarkoitettun palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällön tuottaja on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin

kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Tuomioistuin voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Palvelun tarjoajalla ja sisällön tuottajalla on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 8 luvun säännöksiä. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki**sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 25 §:n 2 momentti, 28 §, 30 §:n 2 momentti, 30 a §:n 1 momentti ja 33 § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

25 §

Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin

Haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajan kohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä.

28 §

Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen

Syyttäjä saa jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakon sijaan, jos

1) sakkoon johtanutta rikosta sen haitallisuus huomioon ottaen on kokonaisuutena ar-

vostellen pidettävä vähäisenä eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa,

2) sakkoon johtanut rikos on tehty alle 18-vuotiaana eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta tai

3) muuntorangaistusta on pidettävä kohtuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon maksuvelvollisen henkilökohtaiset olot, rikoksesta hänelle aiheutuneet muut seuraukset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimet tai muut seikat, eikä tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Syyttäjä voi rikoslain 2 a luvun 7 §:ssä tai lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §:ssä mainituilla perusteilla jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jollei tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Jos syyttäjä on päättänyt jättää vaatimatta muuntorangaistusta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Valtakunnansyyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.

30 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Muuntorangaistusvaatimuksen esittää syyttäjä. Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianosainen

muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

30 a §

Ulosottomieheltä hankittava selvitys

Syyttäjän on aiheen ilmetessä omasta aloitteestaan tai tuomioistuimen pyynnöstä hankittava ulosottomieheltä selvitys maksuvelvollisen taloudellisesta asemasta.

33 §

Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muutetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 18 § seuraavasti:

18 §

Verkkoviestin jakelun keskeyttämismääräys

Tuomioistuin voi syyttäjän, tutkinnanjohtajan tai asianomistajan hakemuksesta määrätä julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän keskeyttämään julkaistun verkkoviestin jakelun, jos viestin sisällön perusteella on ilmeistä, että sen pitäminen yleisön saatavilla on säädetty rangaitavaksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisenä. Ennen määräyksen antamista tuomioistuimen on varattava sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, ja verkkoviestin lähettäjälle tilaisuus tulla kuuluksi, jollei asian kiireellisyys välttämättä muuta vaadi.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös siinä tarkoitetun verkkoviestin lähettäjälle. Jos lähettäjä on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän huolehtimaan tiedoksiannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys raukeaa, jollei kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta nosteta syyttä määräyksen kohteena olevan viestin sisältöön perustuvasta rikoksesta, esitetä 22 §:ssä tarkoitettua vaatimusta tai nosteta kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tuomioistuin voi syyttäjän tai asianomistajan edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä

vaatimuksesta pidentää tätä määräaika enintään kolmella kuukaudella.

Sillä, jolle on annettu määräys keskeyttää verkkoviestin pitäminen yleisön saatavilla, samoin kuin verkkoviestin lähettäjällä on oikeus hakea keskeyttämismääräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Verkkoviestiä ei saa saattaa uudelleen yleisön saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Tuomioistuin voi syyttäjän tai asianomistajan vaatimuksesta antaa 1 momentissa tarkoitettua määräyksen myös käsitellessään julkaistun viestin sisältöön perustuvaa syytettä, vaatimusta 22 §:n mukaisen seuraamuksen määräämisestä tai kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tässä tarkoitettuun määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki**edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

48§

Rangaistussäännökset

nen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitetusta teosta, jollei holhousviranomai-

-----
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki**oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) 8 § seuraavasti:

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Valtion puhevaltaa hyvitystä koskevassa asiassa käyttää syyttäjän ajamassa rikosasias-
sa syyttäjä ja muussa asiassa oikeusministe-

riö. Oikeusministeriölle ei varata tilaisuutta tulla kuulluksi hyvitystä koskevasta vaatimuksesta, ellei siihen ole erityistä syytä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 .

28.**Laki****Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

3 §

Kansallisen jäsenen toimivalta ja tehtävät

Kansallisella jäsenellä on syyttäjälaitoksesta annetun lain (/) 7 §:ssä tarkoitettu toimivalta Eurojustin toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Jäsen on toimivaltainen vaihtamaan

tietoja Euroopan petostentorjuntaviraston kanssa Eurojust-päätöksen 26 artiklan 5 kohdassa mainitussa tarkoituksessa.

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä kesäkuuta 2011.

29.

Laki

sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 2 §:n 5 kohta, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 4 momentti, 13 §, 19 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 momentin johdantokappale, 27 §:n 1 momentti, 28—30 § ja 31 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *rangaistusmääräyksellä* ratkaisua, jolla syyttäjä sakkovaatimuksen tai rangaistusvaatimuksen perusteella määrää sakkorangaistuksen ja menettämisseuraamuksen.

3 §

Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen antaa poliisimies. Mainittu vaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Rikesakon määrää poliisimies tai syyttäjä.

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikkoo:

4 §

Epäilyn suostumus

Suostumus annetaan sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen tai rangaistusvaatimuksen antavalle tai muulle esitutkintaa suorittavalle virkamiehelle taikka

syyttäjälle. Suostumuksen vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.

6 §

Toimenpiteistä luopuminen

Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta antaa huomautus tai jättää tekemättä ilmoitus rikkomuksesta ja syyttäjän oikeudesta jättää syyte nostamatta on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta jättää menettämiskaava esittämättä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 8 b §:ssä säädetään.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimuksessa on myös mainittava mahdollisuudesta toimittaa syyttäjälle päiväsakon rahamäärän määräytymisperustetta koskeva selvitys ja selvityksen toimittamismahdollisuuteen liittyvästä kahden viikon määräajasta. Jos rikkomuksesta epäilty pyytää päiväsakon rahamäärän määräytymisperustetta

rusteen muuttamista, siitä on tehtävä merkintä vaatimukseen.

13 §

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen toimittaminen syyttäjälle

Sakkovaatimus on tiedoksiannon jälkeen viivytyksettä toimitettava syyttäjälle rangaistusmääräyksen antamista varten. Sama toimittamisvelvollisuus koskee rangaistusvaatimusta, jos rikkomuksesta epäilty on 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla maksanut sakon.

19 §

Poliisilaitoksen päällikön suorittama valvonta

Poliisilaitoksen päällikkö valvoo tämän luvun mukaisessa menettelyssä annettavien rikesakkomääräysten antamista. Hänen tulee poistaa rikesakkomääräys ja ilmoittaa asia syyttäjälle, jos rikesakko on määrätty rikkomuksesta, josta rikesakko ei ole riittävä seuraamus.

24 §

Rangaistusmääräyksen antaminen

Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta.

25 §

Syyttäjälle toimitettava selvitys

Antamastaan suostumuksesta huolimatta rikkomuksesta epäilty voi toimittaa syyttäjälle kirjallista selvitystä päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteesta. Rangaistusmääräyksen antajan on otettava huomioon rahamäärään vaikuttava tai muuten asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen ennen määräyksen antamista toimitettu selvitys ja muu tällainen hänen tiedossaan oleva seikka.

26 §

Rangaistusmääräyksen antamisen esteet

Syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos:

27 §

Teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan sakkorangaistukseen tai rikesakkoon johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus on peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää uudelleen 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta.

28 §

Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä

Syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä

katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksuky-
vyn sitä edellyttävän.

29 §

Rikesakkomääräyksen antaminen

Jos syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuk-
sessa vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava ri-
kesakkomääräys.

30 §

*Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nos-
taminen*

Syyttäjä saa jättää rangaistusmääräyksen ja rikesakkomääräyksen antamatta, jos laissa säädetty syyttämättä jättämisen edellytykset täyttyvät.

Syyttäjän on määräyksen antamisen ase-
mesta nostettava syyte, jos kysymyksessä ei ole 1 §:ssä tarkoitettu rikkomus tai jos rik-

komuksen yhteys muuhun samalla kertaa kä-
siteltävään tekoon edellyttää syytteen nostamista siitäkin taikka jos syytteen nostamiselle on muu painava syy.

Jos syyttäjä nostaa syytteen, hänen on pois-
tettava sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus.

31 §

Asian ottaminen uudelleen ratkaistavaksi

Jos rangaistusmääräys tai rikesakkomäärä-
ys on päätetty jättää antamatta ja jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin, syyttäjä saa sanotun päätöksen estämättä ottaa asian uudelleen ratkaistavaksi.

—————
Tämä laki tulee voimaan samana päivänä
kuin sakon ja rikesakon määräämisestä an-
nettu laki (754/2010).

30.

Laki**joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 540/1982, seuraavasti:

9 §	johdosta, jos asia päätetään ilmoittaa poliisille tai syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin rikosasioista on säädetty.
<i>Tarkastusmaksun suhde rikosoikeudelliseen seuraamukseen</i>	_____

Tarkastusmaksua ei saa määrätä matkustajalle asianmukaisen matkalipun puuttumisen	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .
---	--

31.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 19 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettusta Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettusta kansallisesta Schengen-tietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai

konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

9) syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (/) 25 §:ssä säädetyssä laajuudessa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.**Laki****pantilainalaitoksista annetun lain 39 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan panttilainalaitoksista annetun lain (1353/1992) 39 § seuraavasti:

39 §

syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Milloin rikoksella tai rikkomuksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityistä oikeutta, ei syyttäjä saa tehdä siitä

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

33.

Laki**valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 281/2000, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
Suomen kansalainen

7) virka, johon kuuluu syyttäjän tai ulosot-
tomiehen tehtäviä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

34.

Laki**sijoitusrahastolain 148 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan holhoustoimesta annetun lain (48/1999) 148 § seuraavasti:

148 §

Milloin rikoksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, ei syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, jollei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Muuten syyttäjä saa 146 ja 147 §:n mukaan rangaistavasta rikkomuksesta tehdä syytteen vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

35.

Laki**yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain (32/1991) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 719/1995, seuraavasti:

37 §

omistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 35 ja 36 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asian- Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

36.

Laki**kalastuslain 112 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (286/1982) 112 §, sellaisena kuin se on laissa 518/2002, seuraavasti:

112 §
Syyteoikeus nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

37.

Laki**metsästyslain 82 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 82 §, sellaisena kuin se on laissa 516/2002, seuraavasti:

82 §

Syyteoikeus

nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Jos metsästysrikkomuksella tai metsästyslain säännösten rikkomisella on loukattu ai-noastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

38.

Laki**metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 31 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

31 §

Rangaistussäännös ja syyteoikeus

vaativan syytteen nostamista. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyydet.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi jättää tekemättä syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

39.

Laki**alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

15 §
Syyteeseen ilmoittaminen ranomaisen on tehtävä siitä ilmoitus syyttäjälle.
_____

Jos on syytä epäillä, että alusturvallisuutta koskevia säännöksiä on rikottu, valvontavi- Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

40.

Laki**alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisesta annetun lain (360/2005) 10 §:n
1 momentti seuraavasti:

10 §

Koetusajan keskeytyminen

Koetus aika keskeytyy, jos valvottava määrätään ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Jos poliisi määrää valvottavan ajokieltoon tai jos väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen perustuu tieliikennelain 76 §:n 5 tai 6 kohtaan, poliisin on ilmoitettava päätöksensä syyttäjälle, jonka on viipymättä esitettävä valvotun ajo-oikeuden peruuttamista ja ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanoa koskeva vaatimus tuomioistuimelle. Vaatimus

esitetään sille tuomioistuimelle, jonka piirissä valvottava asuu tai pysyvästi oleskelee. Asia voidaan alioikeudessa käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, ja syyttäjän tulee olla istunnossa läsnä. Asia voidaan käsitellä ja ratkaista valvottavan poissaolosta huolimatta. Muuten menettelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

41.

Laki**työriitojen sovittelusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työriitojen sovittelusta annetun lain (420/1962) 17 §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 354/2009, seuraavasti:

17 §

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 7 §:ssä sää-
detyn kiellon rikkomisesta, ellei asianomista-
ja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

42.

Laki**patenttilain 57 ja 62 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patenttilain (550/1967) 57 §:n 3 momentti ja 62 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 57 §:n 3 momentti laissa 717/1995, seuraavasti:

57 §

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä patenttirikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

62 §

Syyttäjä ei saa tehdä syytettä tässä pykälässä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

43.

Laki**patenttiasiamiehistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patenttiasiamiehistä annetun lain (552/1967) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

----- 3 § ----- kitty patenttiasiamies tai patenttiasiamiehiä
----- edustava yhdistys. -----

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitetussa tapauksessa saa syyttäjän lisäksi tehdä myös patenttiasiamiesrekisteriin mer- Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

44.

Laki**kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain (951/1977) 33 §:n 4 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 672/1995, seuraavasti:

33 §

Rangaistussäännökset

taja tai työsuojeluviranomainen ilmoita sitä
syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentis-
sa mainitusta rikkomuksesta, ellei asianomis-

45.

Laki**kuluttajansuojalain 11 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 11 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 811/1990, seuraavasti:

11 LUKU

Rangaistussäännökset

5 §

peen, milloin syyte yksinomaan koskee 2 luvun 6 §:n nojalla annetun asetuksen rikkomista, tällaisen asetuksen tai 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla annetun määräyksen rikkomista taikka kotimyyntiasiakirjan luovuttamatta jättämistä.

Syyttäjän on ennen kuluttajansuojarikkomusta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tämä ei kuitenkaan ole tar-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

46.

Laki**sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 810/1990, seuraavasti:

11 §

Syytteen tässä laissa tarkoitetusta rikkomuksesta käsittelee yleinen alioikeus. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteeseen pantavaksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

_____

47.

Laki**opintovapaalain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintovapaalain (273/1979) 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

----- 14 § ----- noastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut teon syytteeseen pantavaksi.

Edellä 1 momentissa rangaistavaksi säädetty teko on syyttäjän pantava syytteeseen ai- Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

48.

Laki**ydinenergiain 74 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ydinenergiain (990/1987) 74 §, sellaisena kuin se on laissa 342/2008, seuraavasti:

74 §

Syyteeseenpano

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 69 §:ssä mainituista rikoksista ennen kuin hän on hankkinut asiasta Säteilyturvakeskuksen lausunnon. Jos rikoslain 44 luvun 10 §:ssä tar-

koitettu rikos on tehty sellaisen toiminnan yhteydessä, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön valvonnan piiriin, lausunto on pyydetty työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

49.

Laki**hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 39 §:n 2 momentti ja 40 §:n 3 momentti seuraavasti:

39 §

40 §

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä pykälässä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

50.

Laki**siviilipalveluslain 78 ja 86 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 78 §:n 2 momentti, 86 § seuraavasti:

78 §

Rikosilmoitus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 72–77 §:ssä tarkoitettua rikoksesta, ellei siviilipalveluskeskus ole tehnyt siitä rikosilmoitusta.

86 §

Oikeudenkäynti sekä tuomioistuimen ja syyttäjän tiedonantovelvollisuus

Syyte 72–77 §:ssä tarkoitettua rikoksesta voidaan tutkia siviilipalvelusvelvollisen kotipaikan tai siviilipalveluskeskuksen sijaintipaikkakunnan yleisessä alioikeudessa.

Tuomioistuimen on ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle 72–77 §:ssä koskevassa asiassa tekemästään ratkaisusta tai asian sil-

lensä jättämisestä. Syyttäjän on annettava vastaava ilmoitus, jos hän tekee mainittuja rikoksia koskevassa asiassa päätöksen jättää syyttämättä.

Jos tuomioistuimessa sen käsitellessä 72–77 §:ssä tarkoitettua rikosta vastaajana olevalla ei ole oikeudenkäyntiavustajaa tai -asiamiestä ja asian laadun vuoksi tai muusta syystä voidaan olettaa, ettei hän pysty yksin valvomaan oikeuttaan, hänelle on määrättävä oikeudenkäyntiavustaja. Oikeudenkäyntiavustaja voidaan määrätä myös esitutkinnan aikana riippumatta siitä, tuleeko asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Avustajan määräämisestä ja avustajalle suoritettavasta palkkiosta ja korvauksesta on voimassa, mitä niistä säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki**lasten päivähoidosta annetun lain 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 30 §:n 2 momentti seuraavasti:

----- 30 § ----- lautakunta ole ilmoittanut laiminlyöntiä syyt-
teeseen pantavaksi. -----

Syyttäjä ei saa nostaa 1 momentissa tarkoi-
tetusta rikkomuksesta syytettä, ellei sosiaali-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

52.

Laki**tupakkalain 17 ja 31 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (693/1976) 17 §:n 2 momentin 1 kohta ja 31 b § sellaisena kuin niistä 17 §:n 2 momentin 1 kohta on laissa 698/2010 ja 31 b § on laissa 984/2008, seuraavasti:

17 §

 Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää säännösten vastainen toiminta. Kunta voi myös ilmoittaa asiasta:

1) syyttäjälle, jos kysymys on 8 a, 10, 10 b, 10 d tai 12 §:n, 13 §:n 1–3 tai 6 momentin taikka 13 b §:n säännösten vastaisesta menettelystä; sekä
 -----

31 b §

Ennen 31 ja 31 a §:ään perustuvaa tupakan markkinointirikkomusta tai markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

53.

Laki**naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 14 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 14 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 691/1995, seuraavasti:

14 a §	jivästä ilmoittelusta sakkoon. Syyttäjä saa nostaa syytteen syrjivästä ilmoittelusta vain tasa-arvoaltuutetun ilmoituksen perusteella.
<i>Rangaistussäännökset</i>	

Joka rikkoo 14 §:n kieltoa koulutuspaikkaa haettavaksi ilmoitettaessa, on tuomittava syr-

-----
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

54.

Laki**säteilylain 64 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (592/1991) 64 § seuraavasti:

64 §

Syyteeseenpano

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa
tarkoitettusta rikoksesta ennen kuin on hank-

kinut asiasta säteilyturvakeskuksen lausun-
non.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

55.

Laki**ulkomaalaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 76 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 76 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 525/2008, seuraavasti:

76 §

Vakuutustoiminnan luvaton harjoittaminen

tamista hankittava Finanssivalvonnan lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava virastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Syyttäjän on ennen vakuutustoiminnan luvaton harjoittamista koskevan syytteen nos-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki**sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 29 §:n
3 momentti seuraavasti:

29 §

*Rangaistusvastuu*viranomaisen ole ilmoittanut sitä syytteeseen
pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 momentis-
sa tarkoitetusta teosta, jollei sosiaalihuollon
_____

57.

Laki**työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain 50 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain (44/2006) 50 §:n 2 momentti seuraavasti:

50 §

Rikosasiasta ilmoittaminen ja ilmoituksen käsittely

ranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ennen syyteharkinnan päättämistä. Asiaa tuomioistuimessa suullisesti käsiteltäessä työsuojeluviranomaisella on läsnäolo- ja puheoikeus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tekoa koskevassa esitutkinnassa on työsuojeluviranomaiselle varattava tilaisuus tulla kuuluksi. Syyttäjän on varattava työsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ennen syyteharkinnan päättämistä. Asiaa tuomioistuimessa suullisesti käsiteltäessä työsuojeluviranomaisella on läsnäolo- ja puheoikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

58.

Laki**merimieseläkelain 212 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 212 §, sellaisena kuin se on laissa 913/2008 seuraavasti:

212 §

Finanssivalvonnan oikeus rangaistusvaatimuksen antamiseen

ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

Jos 190 §:ssä tarkoitettu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut eläkekassalle vahinkoa, Finanssivalvonta voi

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

59.

Laki**maastoliikennelain 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 27 § seuraavasti:

27 §

Syyteoikeus

ei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pan-
tavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 25 §:n 1 tai 2
kohdassa tarkoitettua teosta, jolla on loukat-
tu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ell-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2010.

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Astrid Thors*

2.

Laki**oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 19 §, sellaisena kuin se on laissa 165/1998,
muutetaan 11 luvun 3 §:n 1 momentti, 17 luvun 19 §, 23 §:n 3 momentti ja 32 §, 21 luvun
 19 §, 24 luvun 18 §, 25 luvun 3 § ja 7 § sekä, 26 luvun 18 §:n 4 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat 11 luvun 3 §:n 1 momentti laissa 690/1997, 17 luvun 19 ja 32 § laissa
 571/1948 ja 23 §:n 3 momentti laissa 622/1974, 21 luvun 19 § laissa 1013/1993, 24 luvun 18
 §, 25 luvun 7 § ja 26 luvun 18 §:n 4 momentti laissa 165/1998 ja 25 luvun 3 § laissa
 165/1998 ja 650/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 LUKU

11 LUKU

Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä**Tiedoksiannosta oikeudenkäynnissä**

3 §

3 §

Kun tuomioistuin tai *virallinen* syyttäjä
 huolehtii tiedoksiannosta, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja asianosaiselle:

Kun tuomioistuin tai syyttäjä huolehtii tie-
 doksiannosta, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja asianosaiselle:

- 1) postitse saantitodistusta vastaan; tai
- 2) kirjeellä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määröpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta.

- 1) postitse saantitodistusta vastaan; tai
- 2) kirjeellä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määröpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta.

17 LUKU

17 LUKU

Todistelusta**Todistelusta**

19 §

19 §

Jos tuomari nimetään todistajaksi, harkit-
 koon hän tuomarinvalallaan, tietääkö hän jotakin asiaan vaikuttavaa. Jos hän havaitsee niin olevan, kuulusteltakoon häntä todistajana. Jos *virallinen* syyttäjä nimetään todistamaan, harkitkoon oikeus, onko se totuuden ilmisaamiseksi tarpeen, ja luopukoon hän silloin asiasta.

Jos tuomari nimetään todistajaksi, harkit-
 koon hän tuomarinvalallaan, tietääkö hän jotakin asiaan vaikuttavaa. Jos hän havaitsee niin olevan, kuulusteltakoon häntä todistajana. Jos syyttäjä nimetään todistamaan, harkitkoon oikeus, onko se totuuden ilmisaamiseksi tarpeen, ja luopukoon hän silloin asiasta.

23 §

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa olevien säännösten estämättä voidaan muu niissä tarkoitettu henkilö paitsi syytetyn oikeudenkäyntiavustaja velvoittaa todistamaan asiassa, jossa *virallinen* syyttäjä ajaa syytettyä rikoksesta, mistä saattaa seurata vankeutta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus, taikka sanotunlaisen rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta siihen.

32§

Todistajan tulee *suullisesti esittää* kertomuksensa. *Kirjalliseen todistajankertomukseen älköön viitattako; kuitenkin sallittakoon todistajan käyttää kirjallista muistiinpanoa muistinsa tukemiseksi.*

Todistajan aikaisemmin oikeudelle *tai viralliselle* syyttäjälle *tahi* poliisiviranomaiselle antama kertomus luettakoon todistajaa kuulusteltaessa vain silloin, kun hän todistajanlausunnossaan poikkeaa siitä, mitä hän aikaisemmin on kertomus, *tahi* kun todistaja kuulustelussa selittää, että hän ei voi tai halua lausua mitään asiassa.

21 LUKU

Oikeudenkäyntikuluista

19 §

Virallisella syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta tämän luvun 13 §:n nojalla tehtyihin ratkaisuihin silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

18§

Ratkaisustaan hovioikeuden on lähetettävä kappale kaikille hovioikeudessa puhevaltaa käyttäneille.

Kappale on lähetettävä rikosasian vastaajalle silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa, jos hovioikeus on muuttanut käräjäoikeuden ratkaisua hänen osal-

23 §

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa olevien säännösten estämättä voidaan muu niissä tarkoitettu henkilö paitsi syytetyn oikeudenkäyntiavustaja velvoittaa todistamaan asiassa, jossa syyttäjä ajaa syytettyä rikoksesta, mistä saattaa seurata vankeutta kuusi vuotta tai ankarampi rangaistus, taikka sanotunlaisen rikoksen yrityksestä tai osallisuudesta siihen.

32§

Todistajan tulee *esittää kertomuksensa suullisesti viittaamatta kirjalliseen todistajankertomukseen. Todistaja saa kuitenkin käyttää muistinsa tukemiseksi kirjallista muistiinpanoa.*

Todistajan aikaisemmin oikeudelle, syyttäjälle *tai* poliisiviranomaiselle antama kertomus luetaan todistajaa kuulusteltaessa vain silloin, kun hän todistajanlausunnossaan poikkeaa siitä, mitä hän aikaisemmin onertonut tai kun todistaja kuulustelussa selittää, että hän ei voi tai halua lausua mitään asiassa.

21 LUKU

Oikeudenkäyntikuluista

19 §

Syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta 13 §:n nojalla tehtyyn ratkaisuun silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu

18§

Ratkaisustaan hovioikeuden on lähetettävä kappale kaikille hovioikeudessa puhevaltaa käyttäneille.

Kappale on lähetettävä rikosasian vastaajalle silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa, jos hovioikeus on muuttanut käräjäoikeuden ratkaisua hänen

taan. *Viralliselle* syyttäjälle kappale on lähetettävä hänen ajamassaan rikosasiassa silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa.

25 luku

Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

3§

Kun käräjäoikeus julistaa tai antaa ratkaisun, sen on samalla ilmoitettava, saako ratkaisuun hakea muutosta ja mitä muutoksenhaussa on noudatettava.

Saapuvilla oleville asianosaisille on heti ratkaisun julistamisen jälkeen annettava kirjalliset ohjeet, joista ilmenee, miten ratkaisuun tyytymättömän on meneteltävä saattaakseen asian hovioikeuden tutkittavaksi. Ohjeita ei kuitenkaan anneta *viralliselle* syyttäjälle eikä muullekaan asianosaiselle, jos se havaitaan ilmeisen tarpeettomaksi.

7§

Tyytymättömyyden ilmoitus saadaan rajoittaa koskemaan osaa alioikeuden ratkaisusta. Rajoitus on mainittava tyytymättömyyttä ilmoitettaessa.

Virallisen syyttäjän on, jos vastaajia on useita, tyytymättömyyttä ilmoittaessaan mainittava, ketä heistä tyytymättömyyden ilmoitus koskee.

19 §

Käräjäoikeudessa syytettä ajanut virallinen syyttäjä voi, mikäli se on asian laatu huomioiden ottaen tarkoituksenmukaista, antaa käräjäoikeuden ratkaisusta valittamisen, valituksen vastaamisen, pääkäsittelyssä esiintymisen tai muun muutoksenhakemiseen liittyvän toimenpiteen toisen virallisen syyttäjän tehtäväksi tämän suostumuksella.

osaltaan. Syyttäjälle kappale on lähetettävä hänen ajamassaan rikosasiassa silloinkin, kun hän ei ole käyttänyt hovioikeudessa puhevaltaa.

25 luku

Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

3§

Kun käräjäoikeus julistaa tai antaa ratkaisun, sen on samalla ilmoitettava, saako ratkaisuun hakea muutosta ja mitä muutoksenhaussa on noudatettava.

Saapuvilla oleville asianosaisille on heti ratkaisun julistamisen jälkeen annettava kirjalliset ohjeet, joista ilmenee, miten ratkaisuun tyytymättömän on meneteltävä saattaakseen asian hovioikeuden tutkittavaksi tai hakeakseen muutosta 30 a luvun mukaisella ennakkopäätösvalituksella. Ohjeissa on myös selostettava ennakkopäätösmenttely pääpiirteittäin. Ohjeita ei kuitenkaan anneta syyttäjälle eikä muullekaan asianosaiselle, jos se havaitaan ilmeisen tarpeettomaksi.

7§

Tyytymättömyyden ilmoitus saadaan rajoittaa koskemaan osaa alioikeuden ratkaisusta. Rajoitus on mainittava tyytymättömyyttä ilmoitettaessa.

Jos vastaajia on useita, syyttäjän on tyytymättömyyttä ilmoittaessaan mainittava, ketä heistä tyytymättömyyden ilmoitus koskee.

(kumotaan)

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa

18 §

Virallisen syyttäjän on virkansa puolesta oltava läsnä sellaisen asian pääkäsittelyssä, jossa *virallinen* syyttäjä on valittajana tai jossa rikosasian vastaaja on valittanut *virallisen* syyttäjän rangaistusvaatimukseen annetusta käräjäoikeuden ratkaisusta. *Virallisen* syyttäjän on oltava läsnä myös liiketoimintakiellon määräämistä koskevan asian pääkäsittelyssä.

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa

18 §

Syyttäjän on virkansa puolesta oltava läsnä sellaisen asian pääkäsittelyssä, jossa syyttäjä on valittajana tai jossa rikosasian vastaaja on valittanut syyttäjän rangaistusvaatimukseen annetusta käräjäoikeuden ratkaisusta. Syyttäjän on oltava läsnä myös liiketoimintakiellon määräämistä koskevan asian pääkäsittelyssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 1 luvun 12 §:n 2 momentin 2 kohta, 8 luvun 5 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 17 luvun 25 §, 18 luvun 1 §:n 3 momentti, 20 luvun 11 ja 12 §, 21 luvun 16 §, 24 luvun 12 §, 25 luvun 9 §, 28 luvun 15 §:n 1 momentti, 30 luvun 12 §, 32 luvun 13 §, 35 luvun 6 §, 36 luvun 8 §:n 1 momentti, 38 luvun 10 §, 39 luvun 9 §:n 1 momentti, 48 a luvun 5 §:n 1 momentti, 49 luvun 6 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 12 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 205/1997, 8 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 297/2003, 9 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentin johdantokappale ja 32 luvun 13 § laissa 61/2003, 17 luvun 25 § sekä 20 luvun 11 ja 12 § laissa 563/1998, 21 luvun 16 § ja 25 luvun 9 § laissa 578/1995, 24 luvun 12 § laissa 531/2000, 28 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 614/2002, 30 luvun 12 § laeissa 467/2006 ja 641/2009, 35 luvun 6 § ja 36 luvun 8 §:n 1 momentti laissa 769/1990, 38 luvun 10 § laeissa 578/1995 ja 540/2007, 39 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 317/1994, 48 a luvun 5 §:n 1 momentti laissa 515/2002 ja 49 luvun 6 § laissa 822/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

12 §

12 §

Valtakunnansyyttäjän syytemääräys

Valtakunnansyyttäjän syytemääräys

Valtakunnansyyttäjän määräys ei kuitenkaan ole tarpeen, jos:

Valtakunnansyyttäjän määräys ei kuitenkaan ole tarpeen, jos:

2) rikos on tehty Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ja tekopaikan asianomainen *virallinen* syyttäjä on esittänyt pyynnön rikoksen käsittelemisestä suomalaisessa tuomioistuimessa;

2) rikos on tehty Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ja tekopaikan asianomainen syyttäjä on esittänyt pyynnön rikoksen käsittelemisestä suomalaisessa tuomioistuimessa;

8 luku

Vanhentumisesta

5 §

Menettely syyteoikeuden vanhentumisaikaa jatkettaessa

Syyteoikeuden vanhentumisajan jatkamisesta päättää se tuomioistuin, jossa syyte rikoksesta voitaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun mukaan tutkia. Hakemuksen vanhentumisajan jatkamisesta voi tehdä *virallinen* syyttäjä sekä asianomistaja, jos hänellä on mainitun lain 1 luvun 14 §:n 1 tai 2 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus ajaa syytettä rikoksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen vanhentumisajan päättymistä.

8 luku

Vanhentumisesta

5 §

Menettely syyteoikeuden vanhentumisaikaa jatkettaessa

Syyteoikeuden vanhentumisajan jatkamisesta päättää se tuomioistuin, jossa syyte rikoksesta voitaisiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 4 luvun mukaan tutkia. Hakemuksen vanhentumisajan jatkamisesta voi tehdä syyttäjä sekä asianomistaja, jos hänellä on mainitun lain 1 luvun 14 §:n 1 tai 2 momentissa tai 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu oikeus ajaa syytettä rikoksesta. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ennen vanhentumisajan päättymistä.

9 luku

Oikeushenkilön rangaistusvastausta

1 §

Soveltamisala

Yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö, jonka toiminnassa on tehty rikos, on *virallisen* syyttäjän vaatimuksesta tuomittava rikoksen johdosta yhteisösakkoon, jos se on tässä laissa säädetty rikoksen seuraamukseksi.

9 luku

Oikeushenkilön rangaistusvastausta

1 §

Soveltamisala

Yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö, jonka toiminnassa on tehty rikos, on syyttäjän vaatimuksesta tuomittava rikoksen johdosta yhteisösakkoon, jos se on tässä laissa säädetty rikoksen seuraamukseksi.

7 §

Rangaistusvaatimuksen tekemättä jättäminen

Virallinen syyttäjä saa jättää rangaistusvaatimuksen oikeushenkilöä vastaan tekemättä, jos:

7 §

Rangaistusvaatimuksen tekemättä jättäminen

Syyttäjä saa jättää rangaistusvaatimuksen oikeushenkilöä vastaan tekemättä, jos:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

25 §

Syyteoikeus

Jos ilkeillä ei ole rikottu yleistä järjestystä, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettyä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. *Virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettyä myöskään 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasta markkinoinnista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

18 LUKU

Rikoksista sukuoikeuksia vastaan

1 §

Tässä mainitusta rikoksesta älköön *virallinen* syyttäjä tehdä syytettyä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi taikka oikeudessa hakenut aviosopimuksen tahi avioliiton purkamista.

20 luku

Seksuaalirikoksista

11 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettyä 3 tai 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitettuja rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

25 §

Syyteoikeus

Jos ilkeillä ei ole rikottu yleistä järjestystä, syyttäjä ei saa nostaa syytettyä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Syyttäjä ei saa nostaa syytettyä myöskään 20 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasta markkinoinnista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

18 LUKU

Rikoksista sukuoikeuksia vastaan

1 §

Tässä mainitusta rikoksesta älköön syyttäjä tehdä syytettyä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi taikka oikeudessa hakenut aviosopimuksen tahi avioliiton purkamista.

20 luku

Seksuaalirikoksista

11 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettyä 3 tai 4 §:ssä eikä 5 §:n 1 momentin 2 tai 4 kohdassa tarkoitettuja rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

12 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa tai 6 §:ssä tarkoitetun rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, *virallisella* syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

21 luku

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista

16 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä pahoinpitelystä, joka on kohdistunut viisitoista vuotta täyttäneeseen henkilöön, eikä vammantuottamuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

24 luku

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta

12 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä kotirauhan rikkomisesta, törkeästä kotirauhan rikkomisesta, julkisrauhan rikkomisesta, salakuuntelusta, salakatselusta eikä salakuuntelun ja salakatselun valmistelusta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä, kunnianloukkauksesta eikä törkeästä kunnianloukkauksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Valtakunnansyyttäjä voi kuitenkin antaa määräyksen syytteen nostamisesta, jos rikos on tapahtunut joukkotiedotusvälinettä käyttäen ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nosta-

12 §

Toimenpiteistä luopuminen

Jos 1 §:ssä, 5 §:n 2 momentissa tai 6 §:ssä tarkoitetun rikoksen asianomistaja omasta vakaasta tahdostaan pyytää, ettei syytettä nostettaisi, syyttäjällä on oikeus jättää syyte nostamatta, jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaadi syytteen nostamista.

21 luku

Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista

16 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä pahoinpitelystä, joka on kohdistunut viisitoista vuotta täyttäneeseen henkilöön, eikä vammantuottamuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

24 luku

Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamisesta

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä kotirauhan rikkomisesta, törkeästä kotirauhan rikkomisesta, julkisrauhan rikkomisesta, salakuuntelusta, salakatselusta eikä salakuuntelun ja salakatselun valmistelusta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä, kunnianloukkauksesta eikä törkeästä kunnianloukkauksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi. Valtakunnansyyttäjä voi kuitenkin antaa määräyksen syytteen nostamisesta, jos rikos on tapahtunut joukkotiedotusvälinettä käyttäen ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syytteen nostamista.

mista.

Edellä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun rikoksen voi ilmoittaa syytteeseen pantavaksi kuolleen henkilön leski, sisarus, sukulainen suoraan etenevässä tai takenevässä polvessa taikka vainajan kanssa yhteisessä taloudessa elänyt tai muu henkilö, jolle vainaja oli erityisen läheinen.

Edellä 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun rikoksen voi ilmoittaa syytteeseen pantavaksi kuolleen henkilön leski, sisarus, sukulainen suoraan etenevässä tai takenevässä polvessa taikka vainajan kanssa yhteisessä taloudessa elänyt tai muu henkilö, jolle vainaja oli erityisen läheinen.

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tuottamuksellisesta vapaudenriistosta, laittomasta uhkauksesta eikä pakottamisesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi tai ellei laittoman uhkauksen tai pakottamisen tekemiseen ole käytetty hengenvaarallista välinettä taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lapsen omavaltaisesta huostaanotosta, jos se olisi vastoin lapsen etua. Ennen syytteen nostamista on kuultava sen kunnan sosiaalilautakuntaa, jossa lapsella on asuinpaikka tai jossa lapsi oleskelee tai jolla muuten ilmeisesti on parhaat tiedot lapsesta.

28 LUKU

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

15 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3, 6–9, 9 c eikä 10–12 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tuottamuksellisesta vapaudenriistosta, laittomasta uhkauksesta eikä pakottamisesta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi tai ellei laittoman uhkauksen tai pakottamisen tekemiseen ole käytetty hengenvaarallista välinettä taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lapsen omavaltaisesta huostaanotosta, jos se olisi vastoin lapsen etua. Ennen syytteen nostamista on kuultava sen kunnan sosiaalilautakuntaa, jossa lapsella on asuinpaikka tai jossa lapsi oleskelee tai jolla muuten ilmeisesti on parhaat tiedot lapsesta.

28 LUKU

Varkaudesta, kavalluksesta ja luvattomasta käytöstä

15 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 3, 6–9, 9 c eikä 10–12 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

30 LUKU

Elinkeinorikoksista

12 §

Syyteoikeus

Virallisen syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 eikä 4–6 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

32 LUKU

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

13 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä kätkemisrikkomuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

35 LUKU

Vahingonteosta

6 §

Syyteoikeus

Jos 1 tai 3 §:ssä tarkoitettuna rikoksen kohteena on ollut ainoastaan yksityinen omai-

30 LUKU

Elinkeinorikoksista

12 §

Syyteoikeus

Syyttäjän on ennen markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä ennen alkoholijuoman markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tuomioistuimen on markkinointirikosta ja kilpailumenettelyrikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava kuluttaja-asiamiehelle sekä alkoholijuoman markkinointirikosta koskevaa asiaa käsitellessään Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 eikä 4–6 §:ssä tarkoitetuista rikoksista, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

32 LUKU

Kätkemis- ja rahanpesurikoksista

13 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä kätkemisrikkomuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

35 LUKU

Vahingonteosta

6 §

Syyteoikeus

Jos 1 tai 3 §:ssä tarkoitettuna rikoksen kohteena on ollut ainoastaan yksityinen omai-

suus, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

36 LUKU

Petoksesta ja muusta epärehellisyydestä

8 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä petoksesta eikä luottamusaseman väärinkäytöstä, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

suus, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

36 LUKU

Petoksesta ja muusta epärehellisyydestä

8 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä lievästä petoksesta eikä luottamusaseman väärinkäytöstä, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

38 luku

Tieto- ja viestintärikoksista

10 §

Syyteoikeus

Jos salassapitorikoksen tai salassapitorikkomuksen kohteena on yksityisen henkilökohtaisia tai taloudellisia oloja taikka elinkeinoa koskeva seikka, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä tästä teosta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi taikka ellei rikoksenteekijä rikoksen tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, törkeästä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, tietojärjestelmän häirinnästä, tietomurrosta tai suojausten purkujärjestelmärikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai ellei rikoksenteekijä rikosta tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Virallisen syyttäjän on ennen henkilörekisteriin kohdistuvaa salassapitorikosta, salassapitorikkomusta, viestintäsalaisuuden loukkausta, törkeää viestintäsalaisuuden loukkausta tai tietomurtoa taikka henkilörekisteririkosta

38 luku

Tieto- ja viestintärikoksista

10 §

Syyteoikeus

Jos salassapitorikoksen tai salassapitorikkomuksen kohteena on yksityisen henkilökohtaisia tai taloudellisia oloja taikka elinkeinoa koskeva seikka, syyttäjä ei saa nostaa syytettä tästä teosta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi taikka ellei rikoksenteekijä rikoksen tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, törkeästä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, tietojärjestelmän häirinnästä, tietomurrosta tai suojausten purkujärjestelmärikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai ellei rikoksenteekijä rikosta tehdessään ole ollut yleistä posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen palveluksessa taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Syyttäjän on ennen henkilörekisteriin kohdistuvaa salassapitorikosta, salassapitorikkomusta, viestintäsalaisuuden loukkausta, törkeää viestintäsalaisuuden loukkausta tai tietomurtoa taikka henkilörekisteririkosta

koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista rikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.

39 LUKU

Velallisen rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä velallisrikkomuksesta eikä velkojansuosinnasta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

---

48 a luku

Luonnonvararikoksista

5 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

---

49 luku

Eräiden aineettomien oikeuksien loukkaamisesta

6 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 1–3 tai 5 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista rikosta koskevaa asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.

39 LUKU

Velallisen rikoksista

9 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä velallisrikkomuksesta eikä velkojansuosinnasta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

---

48 a luku

Luonnonvararikoksista

5 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

---

49 luku

Eräiden aineettomien oikeuksien loukkaamisesta

6 §

Syyteoikeus

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 1–3 tai 5 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

116
Voimassa oleva laki

HE 286/2010 vp
Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

4.

Laki**säätiölain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säätiölain (109/1930) 14 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1172/1994,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Milloin hallituksen jäsen on toimestaan
syyllistynyt rangaistavaan tekoon, patenti- ja
rekisterihallituksen on ilmoitettava asiasta *vir-*
ralliselle syyttäjälle syytteen nostamiseksi
säätiön kotipaikan tuomioistuimessa.

Milloin hallituksen jäsen on toimestaan
syyllistynyt rangaistavaan tekoon, patenti- ja
rekisterihallituksen on ilmoitettava asiasta
syyttäjälle syytteen nostamiseksi säätiön ko-
tipaikan tuomioistuimessa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .*

5.

Laki**asianajajista annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asianajajista annetun lain (496/1958) 11 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitettu teosta saa tehdä *virallinen* syyttäjä tai asianajajayhdistys.

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitettu teosta saa tehdä syyttäjä tai asianajajayhdistys.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimiin annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimiin annetun lain (248/1965) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 651/2010, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

Hovioikeudelle osoitetut 1 momentissa mainitut asiakirjat *virallinen* syyttäjä saa lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Korkeimmalle oikeudelle osoitetut muutoksenhakemukset *virallisen* syyttäjän on toimitettava hovioikeudelle tai oikeudenkäymiskaaren 30 a luvussa tarkoitettussa muutoksenhaussa käräjäoikeudelle valtakunnansyyttäjän välityksellä ja muut asiakirjat korkeimman oikeuden määrämällä tavalla.

Hovioikeudelle osoitetut 1 momentissa mainitut asiakirjat syyttäjä saa lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Korkeimmalle oikeudelle osoitetut muutoksenhakemukset syyttäjän on toimitettava hovioikeudelle tai oikeudenkäymiskaaren 30 a luvussa tarkoitettussa muutoksenhaussa käräjäoikeudelle valtakunnansyyttäjän välityksellä ja muut asiakirjat korkeimman oikeuden määrämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

7.

Laki**toiminimilain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toiminimilain (128/1979) 22 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

22 §

Virallinen syyttäjä saa ajaa syytettä 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta vain, jos asianomistaja on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä saa ajaa syytettä 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta vain, jos asianomistaja on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

8.

Laki**sotilasoikeudenkäyntilain 4 ja 23 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 4 §:n 1 momentti ja 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 4 §:n 1 momentti laissa 1115/2000 ja 23 §:n 1 momentti laissa 202/1997, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 §

Syyttäjinä sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivat valtakunnansyyttäjän näihin tehtäviin määräämät kihlakunnansyyttäjät, *joilla on toimivalta näissä tehtävissä koko maassa*. Syyttäjistä niissä sotilasoikeudenkäyntiasioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, säädetään erikseen.

4 §

Syyttäjinä sotilasoikeudenkäyntiasioissa toimivat valtakunnansyyttäjän näihin tehtäviin määräämät kihlakunnansyyttäjät. Syyttäjistä niissä sotilasoikeudenkäyntiasioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, säädetään erikseen.

23 §

Sotaoikeuden *virallisen* syyttäjän ja hänen varamiehensä määrää pääesikunta. Sotaoikeuden syyttäjä on valtakunnansyyttäjän välittömän määräysvallan alainen.

23 §

Sotaoikeuden syyttäjän ja hänen varamiehensä määrää pääesikunta. Sotaoikeuden syyttäjä on valtakunnansyyttäjän välittömän määräysvallan alainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

9.**Laki****sotilaskurinpitolain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpitolain (331/1983) 19 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 1117/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §
Pidättämispäätöksen saa tehdä:

19 §
Pidättämispäätöksen saa tehdä:

6) *virallinen* syyttäjä.

6) syyttäjä. _____

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

10.

Laki**liiketoimintakiellosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 19 §:n 1 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 1220/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Asian käsittely

Asian käsittely

Liiketoimintakiellon määräämistä ja pidentämistä koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä *virallisen* syyttäjän ajaman rikosasian käsittelystä säädetään. Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta. Vastaajan velvollisuudesta korvata valtiolle asian käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut on soveltuvin osin voimassa, mitä rikosasian vastaajasta säädetään.

Liiketoimintakiellon määräämistä ja pidentämistä koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä syyttäjän ajaman rikosasian käsittelystä säädetään. Asia voidaan tutkia ja ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta. Vastaajan velvollisuudesta korvata valtiolle asian käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut on soveltuvin osin voimassa, mitä rikosasian vastaajasta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

11.

Laki**haastemieslain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan haastemieslain (505/1986) 6 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa
 887/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Muut tiedoksiantoon oikeutetut

Muut tiedoksiantoon oikeutetut

Haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan niin kuin haastemies:

1) poliisimies, *virallinen* syyttäjä, ulosottomies, julkinen notaari sekä rajavartiomies;

Haastamisen ja tiedoksiannon on oikeutettu suorittamaan niin kuin haastemies:

1) poliisimies, syyttäjä, ulosottomies, julkinen notaari sekä rajavartiomies;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

12.

Laki**puolustustilalain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 8 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Tuomioistuimen on ilmoitettava valittajalle ja paikkakunnan *viralliselle* syyttäjälle valitusta koskevan asian käsittelyn ajasta ja paikasta. Valittajalle on lisäksi ilmoitettava, että hänen valituksensa voidaan käsitellä hänen poissaolostaan huolimatta.

Tuomioistuimen on ilmoitettava valittajalle ja paikkakunnan syyttäjälle valitusta koskevan asian käsittelyn ajasta ja paikasta. Valittajalle on lisäksi ilmoitettava, että hänen valituksensa voidaan käsitellä hänen poissaolostaan huolimatta.

13.

Laki**käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 63 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai rangaistuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään *virallinen* syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 63 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai rangaistuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

14.

Laki**tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomioistuinten ja eräiden hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 6 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1651/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Maksuttomat suoritteet

Maksuttomat suoritteet

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

Tämän lain mukaisia käsittelymaksuja ei peritä:

6) *virallisen* syyttäjän ajamissa rikosasioissa ensimmäisessä tuomioistuinasteessa;

6) syyttäjän ajamissa rikosasioissa ensimmäisessä tuomioistuinasteessa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki**rikosrekisterilain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4§

4§

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

Rikosrekisteristä voidaan 3 §:ssä tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa henkilöä koskeva tieto:

2) *viralliselle* syyttäjälle syytettä, syyteharkintaa ja pakkokeinoasiaa varten;

2) syyttäjälle syytettä, syyteharkintaa ja pakkokeinoasiaa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

16.

Laki**kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 20 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) 20 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

20 §

Todisteiden vastaanottaminen ja asianosaisten kuuleminen yleisessä alioikeudessa

Todisteiden vastaanottaminen ja asianosaisten kuuleminen yleisessä alioikeudessa

Todisteiden vastaanottamisesta tai asianosaisten kuulemisesta huolehtii sen paikkakunnan alioikeus, jonka tuomiopiirissä kuultavalla on kotipaikka tai asuinpaikka taikka jossa todisteiden vastaanottaminen taikka kuuleminen muutoin voi tarkoituksenmukaisesti tapahtua. *Virallisen* syyttäjän on oltava saapuvilla asian käsittelyssä, jos tuomioistuim katsoo, että hänen läsnäolonsa on tarpeen. Menettelyssä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa on voimassa.

Todisteiden vastaanottamisesta tai asianosaisten kuulemisesta huolehtii sen paikkakunnan alioikeus, jonka tuomiopiirissä kuultavalla on kotipaikka tai asuinpaikka taikka jossa todisteiden vastaanottaminen taikka kuuleminen muutoin voi tarkoituksenmukaisesti tapahtua. Syyttäjän on oltava saapuvilla asian käsittelyssä, jos tuomioistuim katsoo, että hänen läsnäolonsa on tarpeen. Menettelyssä on muutoin soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa on voimassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 2 §:ää edeltävä väliotsikko, 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti, 4 a §, 5—8 §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 13 § ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 a §:n johdantokappale, 3 luvun 9 §:n 1 momentti, 4 luvun 8 §:n 1 momentti, 5 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 8 luvun 4 § edeltävä väliotsikko ja 13 §:n 2 momentin johdantokappale, 9 luvun 8 §:n 2 momentti, 10 ja 11 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentti ja 4 a § laissa 445/1999, 14 § osaksi laissa 647/2003, 2 luvun 1 a §:n johdantokappale ja 5 a luvun 1 §:n 1 ja 2 kohta laissa 243/2006, 8 luvun 13 §:n 2 momentin johdantokappale laissa 382/2003 9 luvun 8 §:n 2 momentti laissa 369/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Syyteoikeudesta

Syyteoikeudesta

*Virallisen syyttäjän syyteoikeudesta**Syyttäjän syyteoikeudesta*

2 §

Virallisen syyttäjän tehtävänä on nostaa rikoksesta syyte ja ajaa sitä.

2 §

Syyttäjän tehtävänä on nostaa rikoksesta syyte ja ajaa sitä.

3 §

Jos asianomistaja on esittänyt syyttämispyyntön rikoksesta, josta *virallinen syyttäjä* ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan pyyntöä, ja useampia on epäiltyinä osallisuudesta rikokseen, syyttäjä saa nostaa syytteen niitäkin epäiltyjä vastaan, joita pyyntö ei koske.

3 §

Jos asianomistaja on esittänyt syyttämispyyntön rikoksesta, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan pyyntöä, ja useampia on epäiltyinä osallisuudesta rikokseen, syyttäjä saa nostaa syytteen niitäkin epäiltyjä vastaan, joita pyyntö ei koske.

4 §

Jos vajaavaltaista vastaan tehdään rikos, josta *virallinen syyttäjä* ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, oikeus pyynnön tekemiseen on vajaavaltaisen edunvalvojalla tai muulla laillisella edustajalla. Alaikäisen henkilöön kohdistuneen rikoksen johdosta mainittu oikeus on kuitenkin va-

4 §

Jos vajaavaltaista vastaan tehdään rikos, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, oikeus pyynnön tekemiseen on vajaavaltaisen edunvalvojalla tai muulla laillisella edustajalla. Alaikäisen henkilöön kohdistuneen rikoksen johdosta mainittu oikeus on kuitenkin vajaavaltai-

jaavaltaisen huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla.

sen huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla.

4 a §

Jos henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavoin kuin vajaavaltaiseksi julistamalla ja rikos, josta *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, kohdistuu asiaan, josta edunvalvoja määrää yksin, oikeus syyttämispyyntöä tekemiseen on yksin edunvalvojalla. Edunvalvojalla ja hänen päämiehellään on kuitenkin kummallakin oikeus syyttämispyyntöä tekemiseen, jos rikos kohdistuu asiaan, josta heidän tulee yhdessä määrätä.

4 a §

Jos henkilön toimintakelpoisuutta on rajoitettu muulla tavoin kuin vajaavaltaiseksi julistamalla ja rikos, josta syyttäjä ei saa nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä, kohdistuu asiaan, josta edunvalvoja määrää yksin, oikeus syyttämispyyntöä tekemiseen on yksin edunvalvojalla. Edunvalvojalla ja hänen päämiehellään on kuitenkin kummallakin oikeus syyttämispyyntöä tekemiseen, jos rikos kohdistuu asiaan, josta heidän tulee yhdessä määrätä.

5 §

Asianomistajan on tehtävä syyttämispyyntö sen paikkakunnan *viralliselle* syyttäjälle tai poliisille, jonka toimialueella syyte rikoksesta saadaan nostaa. Jos pyyntö tehdään muulle syyttäjälle tai poliisille, tulee tämän viipymättä toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle.

5 §

Asianomistajan on tehtävä syyttämispyyntö sen paikkakunnan syyttäjälle tai poliisille, jonka toimialueella syyte rikoksesta saadaan nostaa. Jos pyyntö tehdään muulle syyttäjälle tai poliisille, tulee tämän viipymättä toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle.

6 §

Virallisen syyttäjän on nostettava syyte, kun on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

6 §

Syyttäjän on nostettava syyte, kun on olemassa todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi.

7 §

Virallinen syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta:

7 §

Syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta:

8 §

Jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu muuta vaadi, *virallinen* syyttäjä saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, jättää syytteen nostamatta, milloin:

8 §

Jollei tärkeä yleinen tai yksityinen etu muuta vaadi, syyttäjä saa sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, jättää syytteen nostamatta, milloin:

10 §

Jos *virallinen* syyttäjä on 7 tai 8 §:n nojalla päättänyt jättää syytteen nostamatta, syyttäjän on syyttämättä jätetyn vaatimuksesta saatettava syyllisyyttä koskeva ratkaisunsa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimus on toimitettava syyttäjälle kirjallisesti 30 päivän kuluessa

10 §

Jos syyttäjä on 7 tai 8 §:n nojalla päättänyt jättää syytteen nostamatta, syyttäjän on syyttämättä jätetyn vaatimuksesta saatettava syyllisyyttä koskeva ratkaisunsa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Vaatimus on toimitettava syyttäjälle kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä

sa siitä päivästä, jona 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedoksianto tapahtui.”

päivästä, jona 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu tiedoksianto tapahtui.”

11 §

Jos *virallinen* syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

11 §

Jos syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

12 §

Jos syytteen nostamisen jälkeen ilmenee seikka, jonka perusteella *virallisella* syyttäjällä olisi ollut oikeus jättää syyte 7 tai 8 §:n nojalla nostamatta, hän voi peruuttaa syytteensä. Syytteen peruuttamisesta on ilmoitettava siten kuin 9 §:n 1 momentissa säädetään.

12 §

Jos syytteen nostamisen jälkeen ilmenee seikka, jonka perusteella syyttäjällä olisi ollut oikeus jättää syyte 7 tai 8 §:n nojalla nostamatta, hän voi peruuttaa syytteensä. Syytteen peruuttamisesta on ilmoitettava siten kuin 9 §:n 1 momentissa säädetään.

13 §

Virallinen syyttäjä saa hakea muutosta myös rikosasian vastaajan eduksi tai muuttaa vastaajan vahingoksi tekemänsä muutoksenhakemuksen vastaajan eduksi.

13 §

Syyttäjä saa hakea muutosta myös rikosasian vastaajan eduksi tai muuttaa vastaajan vahingoksi tekemänsä muutoksenhakemuksen vastaajan eduksi.

14 §

Asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta vain, jos *virallinen* syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai esitutkintaviranomainen taikka syyttäjä on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään taikka lopetetaan. Asianomistajan oikeudesta nostaa syyte julkista tehtävää hoidettaessa tehdystä rikoksesta säädetään perustuslain 118 §:n 3 momentissa.

14 §

Asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta vain, jos syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai esitutkintaviranomainen taikka syyttäjä on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään taikka lopetetaan. Asianomistajan oikeudesta nostaa syyte julkista tehtävää hoidettaessa tehdystä rikoksesta säädetään perustuslain 118 §:n 3 momentissa.

Se, jota vastaan on tehty syyttämispyyntö tai jota on syytetty rikoksesta, voi aina kuitenkin ilman 1 momentissa tarkoitettua syyttäjän päätöstä nostaa syytteen väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta.

Se, jota vastaan on tehty syyttämispyyntö tai jota on syytetty rikoksesta, voi aina kuitenkin ilman 1 momentissa tarkoitettua syyttäjän päätöstä nostaa syytteen väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta.

Asianomistajalla on oikeus yhtyä *virallisen* syyttäjän tai toisen asianomistajan nostamaan syytteeseen ja vedota uuteen seikkaan syytteen tueksi. Asianomistaja voi hakea muutosta asiassa annettuun ratkaisuun siitä riippumatta, onko hän käyttänyt asiassa puhevaltaa.

Asianomistajalla on oikeus yhtyä syyttäjän tai toisen asianomistajan nostamaan syytteeseen ja vedota uuteen seikkaan syytteen tueksi. Asianomistaja voi hakea muutosta asiassa annettuun ratkaisuun siitä riippumatta, onko hän käyttänyt asiassa puhevaltaa.

15 §

Asianomistajalla on oikeus ottaa ajaakseen syyte, jonka *virallinen* syyttäjä tai toinen asianomistaja on peruuttanut.

---

15 §

Asianomistajalla on oikeus ottaa ajaakseen syyte, jonka syyttäjä tai toinen asianomistaja on peruuttanut.

---

16 §

Jos *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa rikoksesta syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä ja jos asianomistaja on peruuttanut pyynnön ennen kuin syyttäjä on nostanut syytteen, syyttäjäkään ei saa nostaa rikoksesta syytettä. Pynnön peruuttaminen ei estä syyttäjää nostamasta syytettä, ellei peruutus koske kaikkia rikokseen osallisia.

16 §

Jos syyttäjä ei saa nostaa rikoksesta syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä ja jos asianomistaja on peruuttanut pyynnön ennen kuin syyttäjä on nostanut syytteen, syyttäjäkään ei saa nostaa rikoksesta syytettä. Pynnön peruuttaminen ei estä syyttäjää nostamasta syytettä, ellei peruutus koske kaikkia rikokseen osallisia.

2 luku

Asianosaisen avustamisesta

1 a §

Tuomioistuin voi määrätä asianomistajalle oikeudenkäyntiavustajan esitutkintaa ja, silloin kun asianomistajalla on vaatimuksia *virallisen* syyttäjän ajamassa asiassa, oikeudenkäyntiä varten:

---

2 luku

Asianosaisen avustamisesta

1 a §

Tuomioistuin voi määrätä asianomistajalle oikeudenkäyntiavustajan esitutkintaa ja, silloin kun asianomistajalla on vaatimuksia syyttäjän ajamassa asiassa, oikeudenkäyntiä varten:

---

3 luku

Yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta

9 §

Asianomistajan pyynnöstä *virallisen* syyttäjän on vireille panemansa syyteasian yhteydessä ajettava rikokseen perustuvaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta rikosasian vastaajaa vastaan, jos se voi tapahtua ilman olennaista haittaa eikä vaatimus ole ilmeisen perusteeton. Jos syyttäjä ei ota ajaakseen asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta, hänen on ilmoitettava siitä asianomistajalle noudattaen, mitä 1 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetään.

---

3 luku

Yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta

9 §

Asianomistajan pyynnöstä syyttäjän on vireille panemansa syyteasian yhteydessä ajettava rikokseen perustuvaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta rikosasian vastaajaa vastaan, jos se voi tapahtua ilman olennaista haittaa eikä vaatimus ole ilmeisen perusteeton. Jos syyttäjä ei ota ajaakseen asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta, hänen on ilmoitettava siitä asianomistajalle noudattaen, mitä 1 luvun 9 §:n 1 momentissa säädetään.

---

4 luku

Laillisesta tuomioistuimesta

8 §

Tuomioistuin, jossa on vireillä *virallisen* syyttäjän tekemä rangaistusvaatimus, saa syyttäjän esityksestä erityisten syiden niin vaatiessa siirtää asian toiseen, toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Siirtävän tuomioistuimen asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se tuomioistuin, johon asia on siirretty, toisin määrää. Asiaa ei kuitenkaan saa siirtää takaisin, jolleivät uudet erityiset syyt sitä vaadi.

5 a luku

Asian ratkaiseminen pääkäsittelyä toimitamatta

1 §

Asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimitamatta (kirjallinen menettely), jos:

- 1) mistään *virallisen* syyttäjän syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta;
- 2) vastaaja tunnustaa *virallisen* syyttäjän syytteessä kuvatun teon sekä käräjäoikeudelle antamallaan nimenomaisella ilmoituksella luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä;

8 luku

Asianosaisista

Asianosaisen poissaolo virallisen syyttäjän ajamassa rikosasiassa

13 §

Hovioikeus voi 1 momentin estämättä *virallisen* syyttäjän tai asianomistajan valituksesta

4 luku

Laillisesta tuomioistuimesta

8 §

Tuomioistuin, jossa on vireillä syyttäjän tekemä rangaistusvaatimus, saa syyttäjän esityksestä erityisten syiden niin vaatiessa siirtää asian toiseen, toimivaltaiseen tuomioistuimeen. Siirtävän tuomioistuimen asiaan liittyvät päätökset ja muut toimenpiteet ovat voimassa, kunnes se tuomioistuin, johon asia on siirretty, toisin määrää. Asiaa ei kuitenkaan saa siirtää takaisin, jolleivät uudet erityiset syyt sitä vaadi.

5 a luku

Asian ratkaiseminen pääkäsittelyä toimitamatta

1 §

Asia voidaan ratkaista pääkäsittelyä toimitamatta (kirjallinen menettely), jos:

- 1) mistään syyttäjän syytteessä tarkoitettusta yksittäisestä rikoksesta ei syytteessä mainittujen seikkojen vallitessa tehtynä ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai vankeutta enintään kaksi vuotta;
- 2) vastaaja tunnustaa syyttäjän syytteessä kuvatun teon sekä käräjäoikeudelle antamallaan nimenomaisella ilmoituksella luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisemiseen kirjallisessa menettelyssä;

8 luku

Asianosaisista

Asianosaisen poissaolo syyttäjän ajamassa rikosasiassa

13 §

Hovioikeus voi 1 momentin estämättä syyttäjän tai asianomistajan valituksesta tuomita

tuomita pääkäsittelyä selvästi pakoilevan vastaajan, jota on käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti kuultu niistä vaatimuksista, joita valitus koskee, vankeusrangaistukseen rikoksesta, jota koskeva syyte on käräjäoikeudessa hylätty, tai muuttaa käräjäoikeuden tuomitseman sakkorangaistuksen vankeudeksi, jos:

pääkäsittelyä selvästi pakoilevan vastaajan, jota on käräjäoikeudessa henkilökohtaisesti kuultu niistä vaatimuksista, joita valitus koskee, vankeusrangaistukseen rikoksesta, jota koskeva syyte on käräjäoikeudessa hylätty, tai muuttaa käräjäoikeuden tuomitseman sakkorangaistuksen vankeudeksi, jos:

9 luku

9 luku

Oikeudenkäyntikuluista**Oikeudenkäyntikuluista**

8 §

8 §

Virallisen syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan velvollisuudesta korvata vastaajan oikeudenkäyntikulut ja hänen oikeudestaan saada vastaajalta korvaus sellaisista kuluista on soveltuvin osin voimassa mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään. Asianomistajan on kuitenkin vastattava ainoastaan puhevallan käyttämisestä aiheutuneista erityisistä kuluista. *Virallisen* syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan edustajan, asiamiehen tai avustajan velvoittamisesta korvaamaan kulut yhteisvastuullisesti asianomistajan kanssa sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §:ssä säädetään.

Syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan velvollisuudesta korvata vastaajan oikeudenkäyntikulut ja hänen oikeudestaan saada vastaajalta korvaus sellaisista kuluista on soveltuvin osin voimassa mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädetään. Asianomistajan on kuitenkin vastattava ainoastaan puhevallan käyttämisestä aiheutuneista erityisistä kuluista. Syyttäjän syytteeseen yhtyneen asianomistajan edustajan, asiamiehen tai avustajan velvoittamisesta korvaamaan kulut yhteisvastuullisesti asianomistajan kanssa sovelletaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §:ssä säädetään.

10 §

10 §

Virallisella syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta tämän luvun 1–4 §:n ja 8 §:n 3 momentin nojalla tehtyihin ratkaisuihin silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

Syyttäjällä on oikeus valtion puolesta hakea muutosta tämän luvun 1–4 §:n ja 8 §:n 3 momentin nojalla tehtyihin ratkaisuihin silloinkin, kun hän ei ole toiminut syyttäjänä.

11 §

11 §

Jos *virallisen* syyttäjän ajaman rikosasian yhteydessä käsitellään asianomistajan kannetta asianosaista vastaan, jolle ei ole vaadittu rangaistusta tai muuta rikosoikeudellista seuraamusta, tai muu kuin asianomistaja esittää yksityisoikeudellisia vaatimuksia syytettyä vastaan, on näiltä osin aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen osalta noudatettava riitaasioista voimassa olevia säännöksiä.

Jos syyttäjän ajaman rikosasian yhteydessä käsitellään asianomistajan kannetta asianosaista vastaan, jolle ei ole vaadittu rangaistusta tai muuta rikosoikeudellista seuraamusta, tai muu kuin asianomistaja esittää yksityisoikeudellisia vaatimuksia syytettyä vastaan, on näiltä osin aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen osalta noudatettava riitaasioista voimassa olevia säännöksiä.

136
Voimassa oleva laki

HE 286/2010 vp
Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

18.

Laki**holhoustoimesta annetun lain 94 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan holhoustoimesta annetun lain (442/1999) 94 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

94 §

94 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitetusta teosta, ellei holhousviranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitetusta teosta, ellei holhousviranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

19.

Laki**henkilötietolain 41 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietolain (523/1999) 41 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 §

41 §

Tietosuojavaltuutetun kuuleminen

Tietosuojavaltuutetun kuuleminen

Virallisen syyttäjän on ennen tämän lain vastaista menettelyä koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.

Syyttäjän on ennen tämän lain vastaista menettelyä koskevan syytteen nostamista kuultava tietosuojavaltuutettua. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava tietosuojavaltuutetulle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki**viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 6 ja 24 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 §:n 1 momentin 1 kohta ja 24 §:n 1 momentin 3 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

6 §

*Viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tuleminen**Viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tuleminen*

Viranomaisen laatima asiakirja tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, seuraavasti:

Viranomaisen laatima asiakirja tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, seuraavasti:

1) jatkuvasti ylläpidettävän diaarin ja muun luettelon merkintä, kun se on tehty; syyttäjän diaarin tiedot epäillyistä tulevat kuitenkin julkisiksi vasta, kun epäiltyä koskeva haastehakemus tai syyttäjän haaste on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu taikka kun *virallinen* syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen;

1) jatkuvasti ylläpidettävän diaarin ja muun luettelon merkintä, kun se on tehty; syyttäjän diaarin tiedot epäillyistä tulevat kuitenkin julkisiksi vasta, kun epäiltyä koskeva haastehakemus tai syyttäjän haaste on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen;

24 §

24 §

*Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat**Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat*

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

3) poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja *viralliselle* syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun *virallinen*

3) poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jät-

syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) mukaan;

---

tää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) mukaan;

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

21.

Laki**valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä annetun lain (196/2000) 11 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Oikeudenkäynti

Oikeudenkäynti

Jollei jäljempänä toisin säädetä, asian käsittelystä valtakunnanoikeudessa on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) ja oikeudenkäymiskaaren mukaan noudatetaan *virallisen* syyttäjän ajamassa rikosasiassa.

Jollei jäljempänä toisin säädetä, asian käsittelystä valtakunnanoikeudessa on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) ja oikeudenkäymiskaaren mukaan noudatetaan syyttäjän ajamassa rikosasiassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

22.

Laki**oikeusapulain 17 ja 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeusapulain (257/2002) 17 §:n 1 momentti ja 18 §:n 5 momentti, sellaisena
 kuin niistä on 17 §:n 1 momentti laissa 927/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

17 §

Yksityisen avustajan palkkio ja kulukorvaus

Yksityisen avustajan palkkio ja kulukorvaus

Yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella ja välttämättömästä matkustamisesta johtuvasta ajanhukasta sekä korvaus kuluista. Palkkio ja kulukorvaus suoritetaan valtion varoista 20 §:n mukaisella omavastuuosuudella vähennettynä. Palkkion määräämistä varten avustajan on esitettävä yksityiskohtainen selvitys asiassa suorittamistaan toimenpiteistä ja kuluistaan, jollei sellaisen selvityksen esittäminen ole tarpeetonta. Jos selvitystä on tarkoitus käsitellä suullisessa käsittelyssä tuomioistuimessa, avustajan on toimitettava selvitys siihenastisista toimenpiteistä ja kuluista hyvissä ajoin ja viimeistään istuntopäivää edeltävänä arkipäivänä tuomioistuimelle ja tarvittaessa myös vastapuolelle. *Virallisen* syyttäjän on rikosasioissa lausuttava esitetystä palkkio- ja kuluvaatimuksesta, jos siihen vaatimuksen määrään nähden tai muuten on aihetta. Jos avustajaksi on määrätty henkilö, joka ei yleisesti hoida asianajotehtäviä kyseisessä tuomioistuimessa, korvataan matkustamisesta syntyvät lisäkulut ja ajanhukka ainoastaan, jos tällaisen avustajan käyttäminen on perusteltua. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toimenpiteistä, joista palkkiota maksetaan, tuntipalkkion suuruudesta, asiakohtaisesta vähimmäispalkkiosta, korvattavista kuluista sekä niistä asia- ja avustajakohtaisista syistä, joiden perusteella palkkiota voidaan korottaa tai alentaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös siitä, millä tavoin

Yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimenpiteistä niihin käytetyn ajan perusteella ja välttämättömästä matkustamisesta johtuvasta ajanhukasta sekä korvaus kuluista. Palkkio ja kulukorvaus suoritetaan valtion varoista 20 §:n mukaisella omavastuuosuudella vähennettynä. Palkkion määräämistä varten avustajan on esitettävä yksityiskohtainen selvitys asiassa suorittamistaan toimenpiteistä ja kuluistaan, jollei sellaisen selvityksen esittäminen ole tarpeetonta. Jos selvitystä on tarkoitus käsitellä suullisessa käsittelyssä tuomioistuimessa, avustajan on toimitettava selvitys siihenastisista toimenpiteistä ja kuluista hyvissä ajoin ja viimeistään istuntopäivää edeltävänä arkipäivänä tuomioistuimelle ja tarvittaessa myös vastapuolelle. Syyttäjän on rikosasioissa lausuttava esitetystä palkkio- ja kuluvaatimuksesta, jos siihen vaatimuksen määrään nähden tai muuten on aihetta. Jos avustajaksi on määrätty henkilö, joka ei yleisesti hoida asianajotehtäviä kyseisessä tuomioistuimessa, korvataan matkustamisesta syntyvät lisäkulut ja ajanhukka ainoastaan, jos tällaisen avustajan käyttäminen on perusteltua. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin toimenpiteistä, joista palkkiota maksetaan, tuntipalkkion suuruudesta, asiakohtaisesta vähimmäispalkkiosta, korvattavista kuluista sekä niistä asia- ja avustajakohtaisista syistä, joiden perusteella palkkiota voidaan korottaa tai alentaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös siitä, millä

selvitys vaadituista palkkio- ja kulukorvauksista esitetään tuomioistuimelle, sekä siitä, milloin selvitystä tehdyistä toimenpiteistä ei tarvitse esittää.

tavoin selvitys vaadituista palkkio- ja kulukorvauksista esitetään tuomioistuimelle, sekä siitä, milloin selvitystä tehdyistä toimenpiteistä ei tarvitse esittää.

18 §

Palkkioiden ja korvausten määrääminen

18 §

Palkkioiden ja korvausten määrääminen

Virallinen syyttäjä voi niissä asioissa, joissa hän on toiminut syyttäjänä, hakea muutosta avustajan palkkion ja korvauksen määrää koskeviin ratkaisuihin.

Syyttäjä voi niissä asioissa, joissa hän on toiminut syyttäjänä, hakea muutosta avustajan palkkion ja korvauksen määrää koskeviin ratkaisuihin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Tuomioistuin voi *virallisen* syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 15 §:ssä tarkoitetun palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällön tuottaja on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Tuomioistuin voi *virallisen* syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikaan esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaan enintään kolmella kuukaudella.

Palvelun tarjoajalla ja sisällön tuottajalla on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu.

Tuomioistuin voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 15 §:ssä tarkoitetun palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällön tuottaja on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Tuomioistuin voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikaan esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaan enintään kolmella kuukaudella.

Palvelun tarjoajalla ja sisällön tuottajalla on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu.

Voimassa oleva laki

Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettua lakia (307/1986). Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä *virallisen* syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös *virallisella* syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 8 luvun säännöksiä. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

24.

Laki**sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 25 §:n 2 momentti, 28 §, 30 §:n 2 momentti, 30 a §:n 1 momentti ja 33 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Lain soveltamisala**Lain soveltamisala*

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos *virallinen* syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;

25 §

25 §

*Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin**Haastaminen muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin*

Haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan *virallisen* syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajan kohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä.

Haasteessa maksuvelvollinen kutsutaan saapumaan tuomioistuimeen vastaamaan syyttäjän vaatimukseen muuntorangaistuksen määräämisestä ja ilmoitetaan käsittelyajan kohta ja -paikka. Haastetulle on haastamisen yhteydessä ilmoitettava, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta ja että hän voi toimittaa kirjallisen vastineensa tuomioistuimelle ennen asian käsittelyä.

28 §

28 §

*Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen**Muuntorangaistusvaatimuksesta luopuminen*

Virallinen syyttäjä saa jättää vaatimatta

Syyttäjä saa jättää vaatimatta muuntoran-

muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman sakan sijaan, jos

1) sakkoon johtanutta rikosta sen haitallisuus huomioon ottaen on kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa,

2) sakkoon johtanut rikos on tehty alle 18-vuotiaana eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta tai

3) muuntorangaistusta on pidettävä kohutuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon maksuvelvollisen henkilökohtaiset olot, rikoksesta hänelle aiheutuneet muut seuraukset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimet tai muut seikat, eikä tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Virallinen syyttäjä voi rikoslain 2 a luvun 7 §:ssä tai lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §:ssä mainituilla perusteilla jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jollei tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Jos *virallinen* syyttäjä on päättänyt jättää vaatimatta muuntorangaistusta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Ylemmällä syyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.

30 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Muuntorangaistusvaatimuksen esittää *virallinen* syyttäjä. Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianomainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

---

gaistuksen määräämistä maksamattoman sakan sijaan, jos

1) sakkoon johtanutta rikosta sen haitallisuus huomioon ottaen on kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa,

2) sakkoon johtanut rikos on tehty alle 18-vuotiaana eikä rikoksesta ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta tai

3) muuntorangaistusta on pidettävä kohutuuttomana tai tarkoituksettomana ottaen huomioon maksuvelvollisen henkilökohtaiset olot, rikoksesta hänelle aiheutuneet muut seuraukset, sosiaali- ja terveydenhuollon toimet tai muut seikat, eikä tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Syyttäjä voi rikoslain 2 a luvun 7 §:ssä tai lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain (619/1996) 26 §:ssä mainituilla perusteilla jättää vaatimatta muuntorangaistuksen määräämistä maksamattoman uhkasakon sijaan, jollei tärkeä yleinen etu muuta vaadi.

Jos syyttäjä on päättänyt jättää vaatimatta muuntorangaistusta, hän saa peruuttaa päätöksensä vain, jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Valtakunnansyyttäjällä on oikeus ottaa asia uudelleen ratkaistavaksi siten kuin siitä erikseen säädetään.

30 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Muuntorangaistusvaatimuksen esittää syyttäjä. Sakon tuomitsemiseen johtaneen rikosasian asianomistaja ei ole asianomainen muuntorangaistuksen määräämistä koskevassa oikeudenkäynnissä. Muuntorangaistuksen määräämisessä tarvittavien tietojen toimittamisesta syyttäjälle ja syyttäjältä edelleen käräjäoikeudelle säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

---

30 a §

Ulosottomieheltä hankittava selvitys

Virallisen syyttäjän on aiheen ilmetessä omasta aloitteestaan tai tuomioistuimen pyynnöstä hankittava ulosottomieheltä selvitys maksuvelvollisen taloudellisesta asemasta.

---

30 a §

Ulosottomieheltä hankittava selvitys

Syyttäjän on aiheen ilmetessä omasta aloitteestaan tai tuomioistuimen pyynnöstä hankittava ulosottomieheltä selvitys maksuvelvollisen taloudellisesta asemasta.

---

33 §

Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on *virallisen* syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muunnetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.

33 §

Tuomioistuimen ratkaisun oikaiseminen

Sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 11 luvun 9 §:ssä säädetään, muuntorangaistuksen määränneen käräjäoikeuden on syyttäjän tai Oikeusrekisterikeskuksen ilmoituksesta oikaistava päätös maksamatta olevaa määrää vastaavaksi, jos päätöksen julistamisen jälkeen ilmenee, että maksuvelvollinen on ennen julistamista maksanut osan vankeudeksi muunnetuista sakoista. Jos muutoksenhakutuomioistuin on jo ratkaissut muuntorangaistuksen määräämistä koskevan asian, sen on tehtävä oikaisu.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 18 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

18 §

18 §

Verkkoviestin jakelun keskeyttämismääräys

Verkkoviestin jakelun keskeyttämismääräys

Tuomioistuin voi *virallisen* syyttäjän, tutkinnanjohtajan tai asianomistajan hakemuksesta määrätä julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän keskeyttämään julkaistun verkkoviestin jakelun, jos viestin sisällön perusteella on ilmeistä, että sen pitäminen yleisön saatavilla on säädetty rangaistavaksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisenä. Ennen määräyksen antamista tuomioistuimen on varattava sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, ja verkkoviestin lähettäjälle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyys välttämättä muuta vaadi.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös siinä tarkoitetun verkkoviestin lähettäjälle. Jos lähettäjä on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän huolehtimaan tiedoksiannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys raukeaa, jollei kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta nosteta syytettä määräyksen kohteena olevan viestin sisältöön perustuva rikoksesta, esitetä 22 §:ssä tarkoitettua vaatimusta tai nosteta kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tuomioistuin voi *virallisen* syyttäjän tai asianomistajan edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaika enintään kolmella kuukaudella.

Sillä, jolle on annettu määräys keskeyttää

Tuomioistuin voi syyttäjän, tutkinnanjohtajan tai asianomistajan hakemuksesta määrätä julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän keskeyttämään julkaistun verkkoviestin jakelun, jos viestin sisällön perusteella on ilmeistä, että sen pitäminen yleisön saatavilla on säädetty rangaistavaksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisenä. Ennen määräyksen antamista tuomioistuimen on varattava sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, ja verkkoviestin lähettäjälle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyys välttämättä muuta vaadi.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös siinä tarkoitetun verkkoviestin lähettäjälle. Jos lähettäjä on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän huolehtimaan tiedoksiannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys raukeaa, jollei kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta nosteta syytettä määräyksen kohteena olevan viestin sisältöön perustuva rikoksesta, esitetä 22 §:ssä tarkoitettua vaatimusta tai nosteta kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tuomioistuin voi syyttäjän tai asianomistajan edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaika enintään kolmella kuukaudella.

Sillä, jolle on annettu määräys keskeyttää

verkkoviestin pitäminen yleisön saatavilla, samoin kuin verkkoviestin lähettäjällä on oikeus hakea keskeyttämismääräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä *virallisen* syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Verkkoviestiä ei saa saattaa uudelleen yleisön saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös *virallisella* syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Tuomioistuin voi *virallisen* syyttäjän tai asianomistajan vaatimuksesta antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen myös käsitellessään julkaistun viestin sisältöön perustuvaa syytettä, vaatimusta 22 §:n mukaisen seuraamuksen määräämisestä tai kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tässä tarkoitettuun määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

verkkoviestin pitäminen yleisön saatavilla, samoin kuin verkkoviestin lähettäjällä on oikeus hakea keskeyttämismääräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Tuomioistuin huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Verkkoviestiä ei saa saattaa uudelleen yleisön saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Tuomioistuin voi syyttäjän tai asianomistajan vaatimuksesta antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen myös käsitellessään julkaistun viestin sisältöön perustuvaa syytettä, vaatimusta 22 §:n mukaisen seuraamuksen määräämisestä tai kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tässä tarkoitettuun määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki**edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 48 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain (648/2007) 48 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

48§

48§

Rangaistussäännökset

Rangaistussäännökset

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitettusta teosta, jollei holhousviranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa tarkoitettusta teosta, jollei holhousviranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .

27.

Laki**oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Valtion puhevaltaa hyvitystä koskevassa asiassa käyttää *virallisen* syyttäjän ajamassa rikosasiassa syyttäjä ja muussa asiassa oikeusministeriö. Oikeusministeriölle ei varata tilaisuutta tulla kuulluksi hyvitystä koskevasta vaatimuksesta, ellei siihen ole erityistä syytä.

Ehdotus

8 §

Valtion puhevallan käyttäminen

Valtion puhevaltaa hyvitystä koskevassa asiassa käyttää syyttäjän ajamassa rikosasiassa syyttäjä ja muussa asiassa oikeusministeriö. Oikeusministeriölle ei varata tilaisuutta tulla kuulluksi hyvitystä koskevasta vaatimuksesta, ellei siihen ole erityistä syytä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

28.

Laki

Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 3 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kansallisen jäsenen toimivalta ja tehtävät

Kansallisen jäsenen toimivalta ja tehtävät

Kansallisella jäsenellä on *yleisistä syyttäjäistä annetun lain (199/1997) 7 §:ssä* tarkoitettu toimivalta Eurojustin toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Jäsen on toimivaltainen vaihtamaan tietoja Euroopan petostentorjuntaviraston kanssa Eurojust-päätöksen 26 artiklan 5 kohdassa mainitussa tarkoituksessa.

Kansallisella jäsenellä on *syyttäjälaitoksesta annetun lain (/) 7 §:ssä* tarkoitettu toimivalta Eurojustin toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Jäsen on toimivaltainen vaihtamaan tietoja Euroopan petostentorjuntaviraston kanssa Eurojust-päätöksen 26 artiklan 5 kohdassa mainitussa tarkoituksessa.

Tämä laki tulee voimaan 4 päivänä kesäkuuta 2011.

29.

Laki**sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain (754/2010) 2 §:n 5 kohta, 3 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 4 momentti, 13 §, 19 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §, 26 §:n 1 momentin johdantokappale, 27 §:n 1 momentti, 28—30 § ja 31 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 §

2 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *rangaistusmääräyksellä* ratkaisua, jolla *virallinen* syyttäjä sakkovaatimuksen tai rangaistusvaatimuksen perusteella määrää sakkorangaistuksen ja menettämisseuraamuksen.

5) *rangaistusmääräyksellä* ratkaisua, jolla syyttäjä sakkovaatimuksen tai rangaistusvaatimuksen perusteella määrää sakkorangaistuksen ja menettämisseuraamuksen.

3 §

3 §

*Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala**Toimivaltaiset virkamiehet ja sakkomääräyksen soveltamisala*

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen antaa poliisimies. Mainittu vaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Rikesakon määrää poliisimies tai *virallinen* syyttäjä.

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen antaa poliisimies. Mainittu vaatimus voidaan antaa myös syyttäjän pyynnöstä. Rikesakon määrää poliisimies tai syyttäjä.

Rangaistusmääräyksen antaa *virallinen* syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikko:

Rangaistusmääräyksen antaa syyttäjä. Sakkomääräyksen antaa poliisimies. Sakkomääräyksessä voidaan määrätä seuraamukseksi enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus ja menettämisseuraamus sille, joka rikko:

4 §

4 §

*Epäillyn suostumus**Epäillyn suostumus*

Suostumus annetaan sakkovaatimuksen,

Suostumus annetaan sakkovaatimuksen,

sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen tai rangaistusvaatimuksen antavalle tai muulle esitutkintaa suorittavalle virkamiehelle taikka *viralliselle* syyttäjälle. Suostumuksen vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.

sakkomääräyksen, rikesakkomääräyksen tai rangaistusvaatimuksen antavalle tai muulle esitutkintaa suorittavalle virkamiehelle taikka syyttäjälle. Suostumuksen vastaanottavan virkamiehen on pyrittävä varmistamaan, että epäilty ymmärtää suostumuksensa merkityksen ennen sen antamista.

6 §

Toimenpiteistä luopuminen

Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta antaa huomautus tai jättää tekemättä ilmoitus rikkomuksesta ja *virallisen* syyttäjän oikeudesta jättää syyte nostamatta on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta jättää menettämiskaava esittämättä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 8 b §:ssä säädetään.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimuksessa on myös mainittava mahdollisuudesta toimittaa *viralliselle* syyttäjälle päiväsakon rahamäärän määräytymisperustetta koskeva selvitys ja selvityksen toimittamismahdollisuuteen liittyvästä kahden viikon määräajasta. Jos rikkomuksesta epäilty pyytää päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteen muuttamista, siitä on tehtävä merkintä vaatimukseen.

13 §

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen toimittaminen syyttäjälle

Sakkovaatimus on tiedoksiannon jälkeen viivytyksettä toimitettava *viralliselle* syyttä-

6 §

Toimenpiteistä luopuminen

Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta antaa huomautus tai jättää tekemättä ilmoitus rikkomuksesta ja syyttäjän oikeudesta jättää syyte nostamatta on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Poliisimiehen, tullimiehen, rajavartiomiehen ja erätarkastajan oikeudesta jättää menettämiskaava esittämättä noudatetaan soveltuvin osin, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 8 b §:ssä säädetään.

8 §

Sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen ja rikesakkomääräyksen sisältö

Sakkovaatimuksessa on myös mainittava mahdollisuudesta toimittaa syyttäjälle päiväsakon rahamäärän määräytymisperustetta koskeva selvitys ja selvityksen toimittamismahdollisuuteen liittyvästä kahden viikon määräajasta. Jos rikkomuksesta epäilty pyytää päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteen muuttamista, siitä on tehtävä merkintä vaatimukseen.

13 §

Sakkovaatimuksen ja rangaistusvaatimuksen toimittaminen syyttäjälle

Sakkovaatimus on tiedoksiannon jälkeen viivytyksettä toimitettava syyttäjälle rangais-

jälle rangaistusmääräyksen antamista varten. Sama toimittamisvelvollisuus koskee rangaistusvaatimusta, jos rikkomuksesta epäilty on 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla maksanut sakon.

tusmääräyksen antamista varten. Sama toimittamisvelvollisuus koskee rangaistusvaatimusta, jos rikkomuksesta epäilty on 4 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla maksanut sakon.

19 §

Poliisilaitoksen päällikön suorittama valvonta

Poliisilaitoksen päällikkö valvoo tämän luvun mukaisessa menettelyssä annettavien rikesakkomääräysten antamista. Hänen tulee poistaa rikesakkomääräys ja ilmoittaa asia *viralliselle* syyttäjälle, jos rikesakko on määrätty rikkomuksesta, josta rikesakko ei ole riittävä seuraamus.

19 §

Poliisilaitoksen päällikön suorittama valvonta

Poliisilaitoksen päällikkö valvoo tämän luvun mukaisessa menettelyssä annettavien rikesakkomääräysten antamista. Hänen tulee poistaa rikesakkomääräys ja ilmoittaa asia syyttäjälle, jos rikesakko on määrätty rikkomuksesta, josta rikesakko ei ole riittävä seuraamus.

24 §

Rangaistusmääräyksen antaminen

Virallisen syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta.

24 §

Rangaistusmääräyksen antaminen

Syyttäjän on viivytyksettä tarkastettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus sekä annettava rangaistusmääräys. Määräys voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei saa kuitenkaan antaa ennen kuin kaksi viikkoa on kulunut vaatimuksen tiedoksiannosta.

25 §

Syyttäjälle toimitettava selvitys

Antamastaan suostumuksesta huolimatta rikkomuksesta epäilty voi toimittaa *viralliselle* syyttäjälle kirjallista selvitystä päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteesta. Rangaistusmääräyksen antajan on otettava huomioon rahamäärään vaikuttava tai muuten asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen ennen määräyksen antamista toimitettu selvitys ja muu tällainen hänen tiedossaan oleva seikka.

25 §

Syyttäjälle toimitettava selvitys

Antamastaan suostumuksesta huolimatta rikkomuksesta epäilty voi toimittaa syyttäjälle kirjallista selvitystä päiväsakon rahamäärän määräytymisperusteesta. Rangaistusmääräyksen antajan on otettava huomioon rahamäärään vaikuttava tai muuten asian ratkaisemisen kannalta merkityksellinen ennen määräyksen antamista toimitettu selvitys ja muu tällainen hänen tiedossaan oleva seikka.

26 §

Rangaistusmääräyksen antamisen esteet

Virallinen syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos:

26 §

Rangaistusmääräyksen antamisen esteet

Syyttäjä ei saa antaa rangaistusmääräystä, jos:

27 §

Teon uudelleenarviointi

Jos *virallinen* syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan sakkorangaistukseen tai rikesakkoon johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus on peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää uudelleen 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta.

27 §

Teon uudelleenarviointi

Jos syyttäjä katsoo, että rangaistusmääräys on annettava ankarampaan sakkorangaistukseen tai rikesakkoon johtavana kuin sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa on ilmoitettu, syyttäjän pyynnöstä on annettava uusi vaatimus ja aikaisempi vaatimus on peruutettava. Pyyntöön on liitettävä tarvittavat tiedot 2 §:ssä tarkoitetun vaatimuksen tai määräyksen antamiseksi. Asianomistajalta ei tarvitse pyytää uudelleen 5 §:ssä tarkoitettua suostumusta.

28 §

Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä

Virallinen syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksukyvyn sitä edellyttävän.

28 §

Rangaistusmääräyksen antaminen vaadittua lievempänä

Syyttäjä saa rangaistusmääräyksessä määrätä omasta aloitteestaan tai 25 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella sakkorangaistuksen sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa vaadittua lievemmäksi, jos syyttäjä katsoo rikkomuksen tai vastaajan maksukyvyn sitä edellyttävän.

29 §

Rikesakkomääräyksen antaminen

Jos *virallinen* syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava rikesakkomääräys.

29 §

Rikesakkomääräyksen antaminen

Jos syyttäjä katsoo, että rikkomuksesta on sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa vaaditun sakkorangaistuksen asemesta määrättävä rikesakko, hänen on annettava rikesakkomääräys.

30 §

Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nostaminen

Virallinen syyttäjä saa jättää rangaistusmääräyksen ja rikesakkomääräyksen antamatta, jos laissa säädetyt syyttämättä jättämisen edellytykset täyttyvät.

Syyttäjän on määräyksen antamisen asemesta nostettava syyte, jos kysymyksessä ei ole 1 §:ssä tarkoitettu rikkomus tai jos rikkomuksen yhteys muuhun samalla kertaa käsiteltävään tekoon edellyttää syytteen nostamista siitäkin taikka jos syytteen nostamiselle on muu painava syy.

Jos *virallinen* syyttäjä nostaa syytteen, hänen on poistettava sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus.

31 §

Asian ottaminen uudelleen ratkaistavaksi

Jos rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys on päätetty jättää antamatta ja jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin, *virallinen* syyttäjä saa sanotun päätöksen estämättä ottaa asian uudelleen ratkaistavaksi.

---

30 §

Toimenpiteistä luopuminen ja syytteen nostaminen

Syyttäjä saa jättää rangaistusmääräyksen ja rikesakkomääräyksen antamatta, jos laissa säädetyt syyttämättä jättämisen edellytykset täyttyvät.

Syyttäjän on määräyksen antamisen asemesta nostettava syyte, jos kysymyksessä ei ole 1 §:ssä tarkoitettu rikkomus tai jos rikkomuksen yhteys muuhun samalla kertaa käsiteltävään tekoon edellyttää syytteen nostamista siitäkin taikka jos syytteen nostamiselle on muu painava syy.

Jos syyttäjä nostaa syytteen, hänen on poistettava sakkovaatimus tai rangaistusvaatimus.

31 §

Asian ottaminen uudelleen ratkaistavaksi

Jos rangaistusmääräys tai rikesakkomääräys on päätetty jättää antamatta ja jos asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin, syyttäjä saa sanotun päätöksen estämättä ottaa asian uudelleen ratkaistavaksi.

Tämä laki tulee voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

30.

Laki**joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) 9 §, sellaisena kuin se on laissa 540/1982, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Tarkastusmaksun suhde rikosoikeudelliseen seuraamukseen

Tarkastusmaksun suhde rikosoikeudelliseen seuraamukseen

Tarkastusmaksua ei saa määrätä matkustajalle asianmukaisen matkalipun puuttumisen johdosta, jos asia päätetään ilmoittaa poliisille tai *viralliselle* syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin rikosasioista on säädetty.

Tarkastusmaksua ei saa määrätä matkustajalle asianmukaisen matkalipun puuttumisen johdosta, jos asia päätetään ilmoittaa poliisille tai syyttäjälle käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin rikosasioista on säädetty.

31.

Laki**henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 19 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettusta Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettusta kansallisesta Schengentietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

Poliisi saa luovuttaa muista poliisin henkilörekistereistä kuin 30 §:ssä tarkoitettusta Europol-tietojärjestelmästä ja 31 §:ssä tarkoitettusta kansallisesta Schengentietojärjestelmästä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa tietoja, jotka ovat tarpeen:

9) yleisille syyttäjille yleisistä syyttäjistä annetun lain (199/1997) 11 §:ssä säädettyssä laajuudessa;

9) syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (/) §:ssä säädettyssä laajuudessa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

32.

Laki**pantilainalaitoksista annetun lain 39 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainalaitoksista annetun lain (1353/1992) 39 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

39 §

39 §

Milloin rikoksella tai rikkomuksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityistä oikeutta, ei *virallinen* syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Milloin rikoksella tai rikkomuksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityistä oikeutta, ei syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

33.

Laki**valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 281/2000, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §
Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
Suomen kansalainen

---

7) virka, johon kuuluu *virallisen* syyttäjän
tai ulosottomiehen tehtäviä;

---

7 §
Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain
Suomen kansalainen

---

7) virka, johon kuuluu syyttäjän tai ulosot-
tomiehen tehtäviä;

_____

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 .*

34.

Laki

sijoitusrahastolain 148 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan holhoustoimesta annetun lain (48/1999) 148 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

148 §

Milloin rikoksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, ei *virallinen* syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, jollei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Muuten *virallinen* syyttäjä saa 146 ja 147 §:n mukaan rangaistavasta rikkomuksesta tehdä syytteen vain, jos *rahoitustarkastus* on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

Ehdotus

148 §

Milloin rikoksella, josta tässä laissa säädetään, on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, ei syyttäjä saa tehdä siitä syytettä, jollei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Muuten syyttäjä saa 146 ja 147 §:n mukaan rangaistavasta rikkomuksesta tehdä syytteen vain, jos *Finanssivalvonta* on ilmoittanut sen syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

35.

Laki**yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain 37 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin annetun lain (32/1991) 37 §, sellaisena kuin se on laissa 719/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

37 §

37 §

Syyteoikeus

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 35 ja 36 §:ssä tarkoitettua rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 35 ja 36 §:ssä tarkoitettua rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

36.

Laki**kalastuslain 112 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (286/1982) 112 §, sellaisena kuin se on laissa 518/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

112 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Ehdotus

112 §

Syyteoikeus

Jos kalastusrikkomuksella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki**metsästyslain 82 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain (615/1993) 82 §, sellaisena kuin se on laissa 516/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

82 §

Syyteoikeus

Jos metsästysrikkomuksella tai metsästyslain säännösten rikkomisella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, *virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Ehdotus

82 §

Syyteoikeus

Jos metsästysrikkomuksella tai metsästyslain säännösten rikkomisella on loukattu ainoastaan yksityisen oikeutta, syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

38.

Laki**metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 31 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 31 §:n 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

31 §

31 §

*Rangaistussäännös ja syyteoikeus**Rangaistussäännös ja syyteoikeus*

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi jättää tekemättä *viralliselle* syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettusta rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyydet.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi jättää tekemättä syyttäjälle ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettusta rikkomuksesta, jos rikkomusta kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyydet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

39.

Laki**alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain (370/1995) 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Syyteeseen ilmoittaminen

Syyteeseen ilmoittaminen

Jos on syytä epäillä, että alusturvallisuutta koskevia säännöksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on tehtävä siitä ilmoitus *viralliselle* syyttäjälle.

Jos on syytä epäillä, että alusturvallisuutta koskevia säännöksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on tehtävä siitä ilmoitus syyttäjälle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki**alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alkolukolla valvotun ajo-oikeuden kokeilemisesta annetun lain (360/2005) 10 §:n
 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Koetusajan keskeytyminen**Koetusajan keskeytyminen*

Koetus aika keskeytyy, jos valvottava määrätään ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Jos poliisi määrää valvottavan ajokieltoon tai jos väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen perustuu tieliikennelain 76 §:n 5 tai 6 kohtaan, poliisin on ilmoitettava päätöksensä syyttäjälle, jonka on viipymättä esitettävä valvotun ajo-oikeuden peruuttamista ja ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanoa koskeva vaatimus tuomioistuimelle. Vaatimus esitetään sille tuomioistuimelle, jonka piirissä valvottava asuu tai pysyvästi oleskelee. Asia voidaan alioikeudessa käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, ja *virallisen* syyttäjän tulee olla istunnossa läsnä. Asia voidaan käsitellä ja ratkaista valvottavan poissaolosta huolimatta. Muuten menettelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Koetus aika keskeytyy, jos valvottava määrätään ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon. Jos poliisi määrää valvottavan ajokieltoon tai jos väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen perustuu tieliikennelain 76 §:n 5 tai 6 kohtaan, poliisin on ilmoitettava päätöksensä syyttäjälle, jonka on viipymättä esitettävä valvotun ajo-oikeuden peruuttamista ja ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanoa koskeva vaatimus tuomioistuimelle. Vaatimus esitetään sille tuomioistuimelle, jonka piirissä valvottava asuu tai pysyvästi oleskelee. Asia voidaan alioikeudessa käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, ja syyttäjän tulee olla istunnossa läsnä. Asia voidaan käsitellä ja ratkaista valvottavan poissaolosta huolimatta. Muuten menettelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .*

41.

Laki**työriitojen sovittelusta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työriitojen sovittelusta annetun lain (420/1962) 17 §:n 2 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 354/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

17 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 7 §:ssä säädetyn kiellon rikkomisesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Ehdotus

17 §

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 7 §:ssä säädetyn kiellon rikkomisesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

42.

Laki**patenttilain 57 ja 62 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patenttilain (550/1967) 57 §:n 3 momentti ja 62 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 57 §:n 3 momentti laissa 717/1995, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

57 §

57 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä patenttirikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä patenttirikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

62 §

62 §

Virallinen syyttäjä ei saa tehdä syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa tehdä syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki**patenttiasiamiehistä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan patenttiasiamiehistä annetun lain (552/1967) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa saa *virallisen* syyttäjän lisäksi tehdä myös patenttiasiamiesrekisteriin merkitty patenttiasiamies tai patenttiasiamiehiä edustava yhdistys.

Rangaistusvaatimuksen 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa saa syyttäjän lisäksi tehdä myös patenttiasiamiesrekisteriin merkitty patenttiasiamies tai patenttiasiamiehiä edustava yhdistys.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

44.

Laki

kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetun lain (951/1977) 33 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 672/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

33 §

Rangaistussäännökset

Ehdotus

33 §

Rangaistussäännökset

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja tai työsuojeluviranomainen ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikkomuksesta, ellei asianomistaja tai työsuojeluviranomainen ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

45.

Laki**kuluttajansuojalain 11 luvun 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 11 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 811/1990, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 LUKU

11 LUKU

Rangaistussäännökset**Rangaistussäännökset**

5 §

5 §

Virallisen syyttäjän on ennen kuluttajansuojarikkomusta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tämä ei kuitenkaan ole tarpeen, milloin syyte yksinomaan koskee 2 luvun 6 §:n nojalla annetun asetuksen rikkomista, tällaisen asetuksen tai 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla annetun määräyksen rikkomista taikka kotimyyntiasiakirjan luovuttamatta jättämistä.

Syyttäjän on ennen kuluttajansuojarikkomusta koskevan syytteen nostamista varattava kuluttaja-asiamiehelle tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Tämä ei kuitenkaan ole tarpeen, milloin syyte yksinomaan koskee 2 luvun 6 §:n nojalla annetun asetuksen rikkomista, tällaisen asetuksen tai 2 luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun asetuksen nojalla annetun määräyksen rikkomista taikka kotimyyntiasiakirjan luovuttamatta jättämistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

46.

Laki

sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 810/1990, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Syytteen tässä laissa tarkoitettusta rikkomuksesta käsittelee yleinen alioikeus. *Virallinen* syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteen pantavaksi.

11 §

Syytteen tässä laissa tarkoitettusta rikkomuksesta käsittelee yleinen alioikeus. Syyttäjä ei saa nostaa syytettä, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikkomusta syytteen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

47.

Laki**opintovapaalain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan opintovapaalain (273/1979) 14 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Edellä 1 momentissa rangaistavaksi säädetty teko on *virallisen* syyttäjän pantava syytteeseen ainoastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut teon syytteeseen pantavaksi.

Edellä 1 momentissa rangaistavaksi säädetty teko on syyttäjän pantava syytteeseen ainoastaan, milloin asianomistaja on ilmoittanut teon syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

48.

Laki**ydinenergiain 74 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ydinenergiain (990/1987) 74 §, sellaisena kuin se on laissa 342/2008, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

74 §

74 §

*Syyteeseenpano**Syyteeseenpano*

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 69 §:ssä mainituista rikoksista ennen kuin hän on hankkinut asiasta Säteilyturvakeskuksen lausunnon. Jos rikoslain 44 luvun 10 §:ssä tarkoitettu rikos on tehty sellaisen toiminnan yhteydessä, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön valvonnan piiriin, lausunto on pyydetävä työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 69 §:ssä mainituista rikoksista ennen kuin hän on hankkinut asiasta Säteilyturvakeskuksen lausunnon. Jos rikoslain 44 luvun 10 §:ssä tarkoitettu rikos on tehty sellaisen toiminnan yhteydessä, joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön valvonnan piiriin, lausunto on pyydetävä työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

49.

Laki**hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain 39 ja 40 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hyödyllisyysmallioikeudesta annetun lain (800/1991) 39 §:n 2 momentti ja 40 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

40 §

40 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä pykälässä tarkoitetusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

50.

Laki**siviilipalveluslain 78 ja 86 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siviilipalveluslain (1446/2007) 78 §:n 2 momentti, 86 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

78 §

78 §

*Rikosilmoitus**Rikosilmoitus*

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 72–77 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei siviilipalveluskeskus ole tehnyt siitä rikosilmoitusta.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 72–77 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei siviilipalveluskeskus ole tehnyt siitä rikosilmoitusta.

86 §

86 §

Oikeudenkäynti sekä tuomioistuimen ja virallisen syyttäjän tiedonantovelvollisuus

Oikeudenkäynti sekä tuomioistuimen ja syyttäjän tiedonantovelvollisuus

Tuomioistuimen on ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle 72–77 §:ssä koskevassa asiassa tekemästään ratkaisusta tai asian sillensä jättämisestä. *Virallisen* syyttäjän on annettava vastaava ilmoitus, jos hän tekee mainittuja rikoksia koskevassa asiassa päätöksen jättää syyttämättä.

Tuomioistuimen on ilmoitettava siviilipalveluskeskukselle 72–77 §:ssä koskevassa asiassa tekemästään ratkaisusta tai asian sillensä jättämisestä. Syyttäjän on annettava vastaava ilmoitus, jos hän tekee mainittuja rikoksia koskevassa asiassa päätöksen jättää syyttämättä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

51.

Laki**lasten päivähoidosta annetun lain 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 30 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §

30 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta syytettä, ellei sosiaalilautakunta ole ilmoittanut laiminlyöntiä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksesta syytettä, ellei sosiaalilautakunta ole ilmoittanut laiminlyöntiä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

52.

Laki**tupakkalain 17 ja 31 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (693/1976) 17 §:n 2 momentin 1 kohta ja 31 b § sellaisena kuin niistä 17 §:n 2 momentin 1 kohta on laissa 698/2010 ja 31 b § on laissa 984/2008, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

17 §

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää säännösten vastainen toiminta. Kunta voi ilmoittaa asiasta:

1) *viralliselle* syyttäjälle, jos kysymys on 10, 10 b, 10 c, 11 tai 12 §:n, 13 §:n 1, 2 tai 5 momentin taikka 13 b §:n säännösten vastaisesta menettelystä; sekä

Jos tarkastuksessa tai muutoin havaitaan säännösten vastaista toimintaa, kunnan tulee kieltää säännösten vastainen toiminta. Kunta voi myös ilmoittaa asiasta:

1) syyttäjälle, jos kysymys on 8 a, 10, 10 b, 10 d tai 12 §:n, 13 §:n 1–3 tai 6 momentin taikka 13 b §:n säännösten vastaisesta menettelystä; sekä

31 b §

31 b §

Ennen 31 ja 31 a §:ään perustuvaa tupakan markkinointirikkomusta tai markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista *virallisen* syyttäjän on varattava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Ennen 31 ja 31 a §:ään perustuvaa tupakan markkinointirikkomusta tai markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus antaa lausuntonsa ja tuomioistuimen on käsitellessään tällaista asiaa varattava lupa- ja valvontavirastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

53.

Laki**naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 14 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 14 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 691/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

14 a §

Rangaistussäännökset

Ehdotus

14 a §

Rangaistussäännökset

Joka rikkoo 14 §:n kieltoa koulutuspaikkaa haettavaksi ilmoitettaessa, on tuomittava syrjivästä ilmoittelusta sakkoon. *Virallinen* syyttäjä saa nostaa syytteen syrjivästä ilmoittelusta vain tasa-arvoaltuutetun ilmoituksen perusteella.

Joka rikkoo 14 §:n kieltoa koulutuspaikkaa haettavaksi ilmoitettaessa, on tuomittava syrjivästä ilmoittelusta sakkoon. Syyttäjä saa nostaa syytteen syrjivästä ilmoittelusta vain tasa-arvoaltuutetun ilmoituksen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

54.

Laki**säteilylain 64 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säteilylain (592/1991) 64 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

64 §

64 §

*Syyteeseenpano**Syyteeseenpano*

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikoksesta ennen kuin on hankkinut asiasta säteilyturvakeskuksen lausunnon.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä laissa tarkoitetusta rikoksesta ennen kuin on hankkinut asiasta säteilyturvakeskuksen lausunnon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

55.

Laki**ulkomaalaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 76 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 76 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 525/2008, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

76 §

76 §

Vakuutustoiminnan luvatonta harjoittaminen

Vakuutustoiminnan luvatonta harjoittaminen

Virallisen syyttäjän on ennen vakuutustoiminnan luvatonta harjoittamista koskevan syytteen nostamista hankittava *Vakuutusvalvontaviraston* lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava virastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Syyttäjän on ennen vakuutustoiminnan luvatonta harjoittamista koskevan syytteen nostamista hankittava *Finanssivalvonnan* lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava virastolle tilaisuus tulla kuulluksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

56.

Laki**sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 29 §:n
 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

29 §

29 §

*Rangaistusvastuu**Rangaistusvastuu*

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 momentissa tarkoitettusta teosta, jollei sosiaalihuollon viranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 2 momentissa tarkoitettusta teosta, jollei sosiaalihuollon viranomainen ole ilmoittanut sitä syytteeseen pantavaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
 20 .

57.

Laki**työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain 50 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta annetun lain
 (44/2006) 50 §:n 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

50 §

50 §

*Rikosasiasta ilmoittaminen ja ilmoituksen käsittely**Rikosasiasta ilmoittaminen ja ilmoituksen käsittely*

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tekoa koskevassa esitutkinnassa on työsuojeluviranomaiselle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. *Virallisen* syyttäjän on varattava työsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ennen syyteharkinnan päättämistä. Asiaa tuomioistuimessa suullisesti käsiteltäessä työsuojeluviranomaisella on läsnäolo- ja puheoikeus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tekoa koskevassa esitutkinnassa on työsuojeluviranomaiselle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Syyttäjän on varattava työsuojeluviranomaiselle tilaisuus lausunnon antamiseen ennen syyteharkinnan päättämistä. Asiaa tuomioistuimessa suullisesti käsiteltäessä työsuojeluviranomaisella on läsnäolo- ja puheoikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

58.

Laki**merimieseläkelain 212 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 212 §, sellaisena kuin se on laissa 913/2008, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

212 §

212 §

*Finanssivalvonnan oikeus rangaistusvaatimuksen antamiseen**Finanssivalvonnan oikeus rangaistusvaatimuksen antamiseen*

Jos 190 §:ssä tarkoitettu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut eläkekassalle vahinkoa, Finanssivalvonta voi ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että *virallinen* syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

Jos 190 §:ssä tarkoitettu henkilö on samassa pykälässä mainitulla tavalla tuottanut eläkekassalle vahinkoa, Finanssivalvonta voi ryhtyä sellaiseen toimenpiteeseen, että syyttäjä määrätään tuomioistuimessa tekemään asiasta aiheutuva vahingonkorvaus- ja rangaistusvaatimus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

59.

Laki**maastoliikennelain 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 27 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

27 §

Syyteoikeus

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 25 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua teosta, jolla on loukattu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

Syyttäjä ei saa nostaa syytettä 25 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua teosta, jolla on loukattu ainoastaan yksityisen etua tai oikeutta, ellei asianomistaja ilmoita sitä syytteeseen pantavaksi.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*